Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem
NAJER FOLKSBLAT

פרייז 20 גראשען

היינט 12 זייטען

פייער פאלקסבלאט

№ 77 | Łódź, Niedziela, 31 marca 1935 r. | דרייצענטער יאהרגאנג | לאדז, זונטאג, כ"ז אדר ב' תרצ"ה | № 77

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

מיניסטער אידען קומט קיין ווארשא

דער פערלויף פון די מאסקווער געשפרעכען

מאסקווא, 30 (ספ. טעל.)

די בעגעגעניש צווישען דעם ענגלישען מיניסטער אידען, וועלכער ווײלט איצט אין מאסקווא מיט סטאלינ'ען איז פארגעקומען אין מאלאטאוו'ס קאבינעט אויפ'ן קרעמל אין דער אנוועזענהייט פון טשילסטאן, סטראנג, ליטווינאוו, מאלאטאוו און רוסישען אמבאסאדאר אין לאנדאן מאיסקי. דאס געשפרעך האט געדויערט איבער א שעה און האט זיך געפיהרט ארום די פראגען, וועלכע זענען שוין פריהער בעריהרט געווארען צווישען ליטווינאוו'ן און אידען.

אידען האט ערקלערט, אז דאס געשפרעך מיט סטאלינ'ען האט אויף איהם געמאכט א שטארקען איינדרוק, דערביי האט ער אויסגעדריקט זיין צופרידענהייט פונם פערלויף אין די מאסקווער אונטערהאנדלונגען. אידען האט זיך אפגעזאגט צו געבען גענויע פרטים, ווייל וועגען די געשפרעכען וועט זונטאג ארויסגעגעבען ווערען אנ'אפיציעלער קאמוניקאט.

די בעגעגעניש צווישען אידען מיט סטאלינ'ען איז אפגעפילמט געווארען.

מאסקווא 30 (ספ. טעל.)

ליטווינאוו האט ארויסגעגעבען א מיטאג לכבוד אידענ'ען. אינם מיטאג האבען אנטייל גענומען וואראשילאוו סאגאנאוויטש, אידזשאניקידזע, האזענהאלץ, ריקאוו און אנדערע קאמיסארען. דער ענגלישער אמבאסאדאר טשילסטאן, לארד ארראבורן, סטראנג. ליטווינאוו האט געהאלטען א בעגריסונגס־רעדע, בעטאנענדיג, אז ערענ'ס קומען קיין מאסקווא האט גאר א גרויסע בעדייטונג אין די רוסיש־ענגלישע בעציהונגען, וועלכע האבען זיך לעצטענס שטארק פערבעסערט. ליטווינאוו האט געטרונקען פאר'ן געזונד פון ענגלישען קעניג און ענגלישען פאלק.

מאסקווא, 30 (ספ. טעל.)

היינט איז פארגעקומען א צווייטע בעגעגעניש צווישען אידען און ליטווינאוו, וועלכער האט געדויערט אנדערטהאלבען שעה. די קאנפערענץ איז אפגעהאלטען געווארען אין א הארציגער און אויפריכטיגער אטמאספער.

לאנדאן, 30 (ספ. טעל.)

„רויטער־אגענטור" טיילט מיט: בעת די היינטיגע מאסקווער געשפרעכען האט, ווי מען האלט, דאס ערשטע ארט פארנומען דאס פראבלעם פון וויטען מזרח, אין וועלכען ס'איז פאראינטערעסירט סיי די סאוויעטען סיי ענגלאנד.

לאנדאן, 30 (ספ. טעל.)

„מאנטשעסטער גארדיען" מעלדעט, אז היטלער האט אויף די ענגלישע מיניסטארען געמאכט א שטארקען איינדרוק. היטלער האט גערעדט מיט פערזאנט־ווארטליכקייטס־געפיהל און אלס דער איינציגער הערשער פון דייטשלאנד.

מ'דארף אבער נישט האלטען, שרייבט די צייטונג אז היטלער האט שוין געזאגט אלץ, וואס ער האט געטראכט, ווארשיינליך האט ער שוין עפעס אנ'אידעע וועגען עסטרייך און וועגען רוסלאנד.

לאנדאן, 30 (ספ. טעל.)

לויט דעם „מאנטשעסטער גארדיען" בעקומט אידענס וויזיט אין ווארשא א גאר גרויסע בעדייטונג, מ'דארף האפען, אז פוילען וועט אויסדריקען איהר גרייטקייט צו א צוזאמענארבייט ביי דער קאנסאליראציע פון שלום אין מזרח־אייראפא.

לאנדאן, 30 (ספ. טעל.)

עטליכע לאנדאנער צייטונגען מעלדען, אז אין געשפרעך צווישען ענגלישען אויסערן־מיניסטער סימאן און היטלער'ן, האט דער לעצטער מודה געווען, אז די דייטשע מיליטערישע לופט־כוחות זענען שטארקער ווי די ענגלישע.

וואס שייך דעם מיליטער־קאנטינגענט, האט היטלער געזאלט קאנקרעט ערקלערען, אז די דייטשע ארמעע, וועלכע ווערט איצט געבילדעט וועט צעהלען 550 טויזענד זעלנער.

לאנדאן, 30 (ספ. טעל.)

די ענגלישע צייטונגען בעשרייבען די ענטוזיאסטישע אויפנאהמע, וואס אידען האט בעקומען אין מאסקווע. אין דער אפערע, אין וועלכער ס'זענען געווען פערזאמעלט 2000 מענשען האט דער ארקעסטער געשפילט דעם ענגלישען הימן „גאט היט דעם קעניג".

מאסקווא, 30 (ספ. טעל.)

וועגען די שבת'דיגע געשפרעכען אין מאסקווא איז נישט ארויסגעגעבען געווארען קיין שום קאמוניקאטען. מיניסטער אידען פערלאזט מאסקווא מאנטאג אין אווענד און פאהרט ארויס קיין ווארשא מיט אנ'אפיציעלען וויזיט.

דער פראנצויזישער פארלאמענט הויבט נישט אן קיין פעריע

צוליב דער דראהענדער געפאהר מצד דייטשלאנד

פאריז, 30 (ספ. טעל.)

די נאכט־זיצונג פון פראנצויזישען פארלאמענט, וועלכע האט בעדארפט זיין די לעצטע פון דער איצטיגער סעסיע, האט זיך געענדיגט אויף א גאנץ אומדערווארטעטען אופן און סענסאציאנעל.

דער פארלאמענט האט אנגענומען א גאנצע רייה געזעץ־פראיעקטען. דערנאך איז מען צוגעטרעטען צו דער דיסקוסיע וועגען דער אויסערליכער פאליטיק. דער ערשטער האט גערעדט. דער רעכטער דעפוטאט פ'אנקלען בויאן.

ער איז שארף ארויסגעטרעטען געגען דעם פארשלאג איבערצורייסען די זיצונגען פון פארלאמענט ביז דעם 28 מאי, אנווייזענדיג אויף דער סכנה, וואס עס דראהט פראנקרייך מצד דייטשלאנד.

דייטשלאנד האט ער געזאגט — האט דערקלערט מלחמה גאנץ אייראפא. דער פארלאמענט דארף זארגען פאר דער זיכערקייט פון לאנד. די שוועריגקייטען אין דער אויסערליכער פאליטיק זענען אזעלכע גרויסע, אז דער פארלאמענט דארף זיין כסדר טעטיג די לאגע איז ענליך צו די, וועלכע איז געווען אין יאהר 1914. עס איז פארהאן די זעלבע מלחמה־געפאהר.

אין זיין ענטפער האט דער פרעמיער פלאנדען אנגעוויזען, אז דווקא אין דער איצטיגער צייט איז אייי דער צו זיצען אין פאריז, דארפען בעסער די דעפוטאטען ארומפאהרען איבער זייערע וואהל־קרייזען און בערוהיגען די בירגער. אויסער בעוואפענטע קרעפטען, דארף פראנקרייך אויך מאראלישע בעוואפנונג, און דאס קאנען מיר האבען נאר דורך אייניגקייט און רוהיגקייט, און נישט דורך לײדענשאפטליכע דיסקוסיעס.

ביי דער אפשטימונג איז דער פארשלאג וועגען אנהויבען די פארלאמענט־פעריען אפגעווארפען געווארען מיט 382 שטימען געגען 238.

די רעגירונג, הגם זי האט געוואלט אנ'הפסקה אין די זיצונגען פון פארלאמענט האט פונדעסטוועגען נישט געשטעלט די פראגע וועגען צוטרוי. דער פארלאמענט און דער סענאט וועלען דעריבער זיין טעטיג אהן איבעררייס.

שפאנישע רעגירונג דימיסיאנירט

צוליב בעגנאדיגען 20 צום טויט פערמשפט'ע רעוואלוציאנערען

מאדריד, 30 (ספ. טעל.)

לערוס רעגירונג האט זיך אנגעגעבען אין דימיסיע.

דער בעשלוס איז אנגענומען געווארען נאך א דריי שעהדיגע זיצונג פון מיניסטעריום־ראט, אויף וועלכער עס בעשלאסען געווארען צו בעגנעדיגען דעם פיהרער פון אויפשטאנד אין אסטוריע, דעם סאציאליסט פענא און 20 אנדערע רעוואלוציאנערען, וועלכע זענען פערמשפט געווארען צום טויט.

באלד ווי דער בעשלוס איז אנגענומען געווארען האבען ערקלערט די מיניסטארען, וועלכע געהערען צו דער „נאציאנאלער אקציע", אז זיי גיבען זיך אפ אין דעמיסיע. עס זענען אוועק גיל ראבלעס, די אגראריער און די „ליבעראלע דעמאקראטען".

די רעגירונג ווערענדיג אזוי ארום דעקאמפלעטירט, האט בעשלאסען צו דעמיסיאנירען.

טעאטער „ראזמאיטאשטשי" ציגעל־גאס 27

מיטוואך, דעם 3 אפריל ה. י. 8.45 אווענד קומט פאר *

טרויער־אקאדעמיע רעד. לאזאר פוקס

געווידמעט דעם אנדענק פון יונג־פארשטארבענעם געזעלשאפט, עסקן און קולטור־טוער

עס בעטייליגען זיך:

רעד. זלמן רייזן (ווילנע), רעד. י. אונגער, ד"ר וו. פאלעק, יצחק קאצענעלסאן, ל. לעווין

אין קאנצערט־טייל:

מרים ארלעסקא (רעציטאציע), דארא סקורי (געזאנג), בראניסלאווא ראטשטאט (פידעל), משה בראדערזאן (רעציטאציעס)

1) געזעלשאפט פריינד פון „יווא" אין לאדז; 2) יודישע סעקציע פון זשורנאליסטען־סינדיקאט; 3) יודישע טעאטער־געזעלשאפט; 4) יוד. ליטעראטען און זשורנאליסטען־פעראיין.

איינלאדונגען בעקומט מען אין אדמ. פון „נייעם פאלקסבלאט", אין זש.ט.ק. וואלטשאנסקא 35 און אין טאג פון דער אקאדעמיע אין טעאטער.

נאך קורצע ליידען איז געשטארבען מיין ליבער מאן, אונזער טייערער און אונפערגעסליכער פאטער, ברודער, שוואגער און אנקעל

נ"ע שמואל הערשל ב"ר ז"ל וואלדבערג

איז עלטער פון 45 יאהר. (געוואוינט זאווישא 9).

די לויה קומט פאר היינט, זונטאג, דעם 31טען מערץ 1935, 1 א זייגער בייטאג פון ראדאגאשטשער שפיטאל, וועגען וואס עס טיילען מיט אין גרויס צער

די אין טיפען טרויער פערבליבענע פאמיליע.

דער יודישער פליישער־ און וואורשטען־מאכער־צעך, פיעטריקאווער 24

דריקט אויס מיטגעפיהל אונזער מיטגליד

פרץ מאיערטשיק

צוליב'ן טויט פון זיין פערשטארבענער מוטער

זעלדע נ"ע

זיים געטרייסט מיט די טראדיציאנעלע ווערטער המקום ינחם אתכם בתוך שארי אבלי ציון וירושלים.

750 די פערוואלטונג.

בעלגישער פראנק דעוואלואירט מיט 25%

בעשלוס פון בעלגישן פארלאמענט

בריסעל, 30 (ספ. טעל.)

די בעלגישע טעלעגראפען - אגענטור טיילט מיט: אויף דער זיצונג פון פארלאמענט האט דער נייער פרעמיער וואן־זעלאנד פעסטגעשטעלט, אז פון היינט אן איז מעהר נישט מעגליך צו דער־האלטען דעם בעלגישן פראנק אויף דער ביז־איצטיגער הויך.

די רעגירונג האט אויך געבעטען פולמאכטען אויף א יאהר צייט, און האט אויך מיטגעטיילט וועגן בענייען די בעציהונגען מיט די סאוויעטען.

דער גאלד־זאפאס אין בעלגיען וועט איבער־גערעכענט ווערען אויפ'ן יסוד פון וואלוטע־קורס, וועלכער איז דעוואלואירט געווארען מיט 25 פרא־צענט, דער דאזיגער צושטאנד זאל דויערען ביז צו דער אינטערנאציאנאלער סטאביליזאציע פון דער וואלוטע, וועלכע דארף פארקומען נאך די פארשטענ־דיגונג פון א רייה מלוכות.

בערלין, 30 (ספ. טעל.)

די בערלינער בערזע האט שטארק רעאגירט אויף דער דעוואלואציע פון בעלגישען פראנק, פא־פירען זענען שטארק געפאלען, מ'זעהט פאר א גרויסען איינפלוס אויפ'ן דייטשען עקספארט.

לאנדאן, 30 (ספ. טעל.)

דא האלט מען, אז די בעלגישע רעגירונג הויבט אן אנ'ענגלישע פאליטיק ווי אמעריקא.

רוים, 30 (ספ. טעל.)

די איטאליענישע רעגירונג ווי אויך די האָ־לענדישע האבען ערקלעהרט, אז זייערע וואלוטעס בען אהן ענדערונגען.

וואַרשא, 30 (טעלעפאניש)

די פעראָרדנונגען פון דער בעלגישער רעגי־רונג און די וואלוטע־פראגען האט געפינען א שטארקען אפקלאנג אויפ'ן ווארשאווער געלד־מארק. אין די לעצטע צוויי טעג איז דער קורס פון בעלגישען פראנק געפאלען אויף 20 פראָצענט.

בריסעל, 30 (ספ. טעל.)

דער בעלגישער פארלאמענט האט אנגענומען די פארשלאגען פון דער נייער רעגירונג וועגען דעוואלואירען דעם פראנק און וועגען פולמאכטען אויף א יאהר.

פערעפענטליכט דאס געזעץ וועגן דירות־מאראטאריום

פאר ארבייטסלאזע ביזן 31 אקטאבער

וואַרשא, 30 (טעלעפאניש)

היינט איז אין „דזשענניק אוסטאוו" פער עפענטליכט געווארען דאס געזעץ וועגען פארלענ־גערען דעם וואוינונגס מאראטאריום פאר ארבייטס לאזע ביזן 31 אקטאבער ה. י.

דאס געזעץ ערלויבט נישט צו עקסמיטירען ארבייטסלאזע אין דער צייט פון זייערע וואוי־נונגען.

מאקדאנאלד וויל פערלאזן זיין אמט

ער ווענדעט זיך וועגן דעם צום קעניג

לאנדאן, 30 (ספ. טעל.)

דער פרעמיער מאקדאנאלד האט זיך געווענ־דעט צום קעניג מיט א בריף, אין וועלכען ער בעט איהם צו בעפרייען פון זיין אמט צוליב זיין שלעכטען געזונד צושטאנד. דער קעניג האט אויס געדריקט זיין וואונש, אז דער פרעמיער זאל בליי־בען אויף זיין אמט ביז נאך די יובילעאום פייע־רונגען צוליבן 25 יעהריגן רעגירען פון איצטיגען קעניג דזשארזש דער פינפטער. די פייערונגען קומען פאר דעם 6 מאי.

נאך 13 יודישע עולים פערמשפט

זיי ווערען ארויסגעשיקט פון א"י

ירושלים, 30 (יט"א טעלעגראפיש)

4 אומלעגאלע עולים פון טשעכאסלאוואקיי ענען פערמשפט געווארען צו 1 חודש תפיסה און ארויסגעשיקט צו ווערען פון לאנד.

דער ריכטער האט דעם פסק דין מאטיווירט דערמיט, וואס די יודען אין טשעכאסלאוואקיי איז נישט אזוי שלעכט. זיי זאלען געצוואונגען זיין צו ברעכען דאס געזעץ.

צוזאמען מיט די 4 זענען נאך אנדערע 9 עולים פערמשפט געווארען צו געלט שטראף און ארויסגעשיקט צו ווערען פון ארץ־ישראל.

אויף ארבע כוסות טרינקט און פארערט איבעראל דעם וויין

פון דער בעוואוסטער פירמע

A. Liberman „Alwin"

WARSZAWA, Franciszkanska 19

היט אייך פאר פאלסיפיקאטען.

ווי אויך ארץ־ישראל־קאניאק „כרמל־אריגינאל"

הורט — דעטייל

קאנצעסיאנירט דורך דער רוסישער האנדעלס־פערטרעטונג אין ווארשא

שפייז־פעקלעך נאך רוסלאנד

(אויף פסח)

צו בעדייטענד רעדוצירטע פרייזען.

נעמט אן: די פירמע ס. דישקין א. ג. לאדז

8 פיעטריקאווער 8

איז אלע פיליעס און פערטרעטונגען.

פענסיאנאט „עלבינגער"

קאלומנא, טעל. 2

נעמט אן בעשטעלונגען אויף פסח.

שטרענג כשר'ע קיך! עלעקטרישעס בעלייכטונג.

שייטלען

מיט פאריזער שריפטן און פארטיגע שייטלען

ביי קערש.

סקווערא 15

Pralnia chem., farbiarnia, plisownia i zakład czyszczenia dywanów

J. Rotter w Bielsku

טיילט מיט, אז עס איז געעפענט געווארען

אנ'אפטיילונג איז לאדז

2 פושעיאזר 2, טעל. 261-58

עס ווערט אנגענומען צום וואשען און כעמישען ריינינונג אלערליי מלבושים, פוטערס, פארהאנגען, האפטען, טעפיכער א. א. וו.

די גרעסטע וועשעריי איינגעארדענט לויטן וויינער מוסטער.

דאס אפנעמען און אפטראגען די בעשטעלונגען-בחנם

אלץ ווערט ערלעדיגט במשך פון איניגע טעג.

קמח של פסח

תחת השגחת הרבינאט דפה לאדז!

די איינציגע מיהל אויף לאדז איז ג ע'כ ש ר'ט אונטער דער שטרענגער אויפזיכט פון היגען ראבינאט. אונזערע ג' קונדען וועלען זיך ווידער איבערצייגען, אז דאס שענסטע און בעסטע זעקעל מעהל אויף מצות בעקומט מען נאר ביי דער פירמע

„עלעקטראמליד"

לאדז, זאקאנטנא 47, טעל. 147-40

וועלכע איז פעראנטווארטליך פאר די רעיעלע און פינקטליכע ליפערונג לויט יעדענס פערלאנג. פערקויפט אייך נישט אויף די פראווינצער מציאות, וואס פאר דעם גראשען בילינער ביים איינקויף דערלעגט איהר מעהר ביי דעם מצות־פערקויף, נאר קומט שוין און בעשטעלט פערזענליך אדער דורך טעל. 147-40.

בעמערקונג: די ליפערונג פאר דער פראווינץ קומען מיר נאך די פערלאנגען פון קויפער מיט אכטונג

Firma „Elektromłyn"

Łódź, Zakątna 47, tel. 147-40.

זאל גאנץ לאדז וויסען!

אז דעם גרעסטען אויסוואהל פון

מעבעל

— ווי: —

שלאפצימער, עס־צימער, גאבינעטען

ווי אויך איינצעלנע געגענשטענדע בעקומט מען נור ביי דער איבעראל בעוואוסטער פירמע

ח. ראזניק

לאדז, 44 גדאנסקא 44

טעל. 162-56.

א הארציגען

פאהרט־געזונד

ווינשען מיר אונזערע פריינד

ר' נחמי' דאבריש און פאמיליע

צו זייער אפפאהרען קיין ארץ ישראל.

צאתכם לשלום!

אלחנן קאמינסקי און פרוי. 7070

דעם געעהרטען

ה' פ. נאדעל

סעקרעטאר פון דער יודישער קהלה אין לאדז

צום 15־יעהריגען יובל

ווינשט פיל געזונדע און גליק־ליכע יאהרען

פאמיליע טענענבוים 7012

שפירט של פסח

ווי אויך אלע ליקערן, וויינען, כרמל־וויין און ווארשאווער וויינען ווי ליבערמאן און שולדענרייך

אלע סארטען קאניאקען צו בעקומען

ביי בזשעזשינסקי, נארוטאוויטשא 31

טעלעפאן 190-08 אינהאבער בעלכאטאווסקי.

פאר גאלד, ביזשוטעריע

און לאמבארד־קוויטעס

צאהלט די העכסטע פרייזען

אייזידאר פיאלקא

פיעטריקאווער 7.

Dr. med.

Leon Familier

אינערליכע און קינדער־קראנקהייטען

6. שערפליעז 37 (בענעדיקטא)

נעהמט אן פון 5—7 נאכמ.

Dr. med.

Haltrecht

ספעציאל־ארצט פאר הויט־און געשלעכטס־קראנקהייטען

פיעטריקאווער 10, טעל. 245-21

נעמט אן פון 8—11 פריה און פון 1³⁰—2³⁰ מיטאג און פון 5—9 אוו. זונטאג פון 10—1 מיטאג.

צלע ארט אנאליזען.

יעדער אונבעמיטעלטע לעטשניצע־פרייזן פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע־זאל

כעמיש־באקטעריאלאגישער באראטאריום

מ. שאץ, לאדז,

פיעטריקאווער 37.

אויערן, נאז און האלז קליניק

מיט בעטען פון Dr.

Z. Rakowski

פיעטריקאווער 67, טעל. 127-81

נעהמט אן שטענדיגע קראנקע (צוזי־אפעראציע א. ז. וו.), ווי אויך אמבולא־טארישע פון 9-2 און פון 4-8 אוונט.

די 1־טע און בילינגסטע קוועלע פון

רעשטען

אויף פאלטענס און אנציגער

פון די בעסטע ביליצער און טאמאשא־ווער סחורות, די מאדערנסטע מוסטערן, אין א גרויסען אויסוואהל, בעקומט מען נאר ביי

R. Szczęśliwy

לאדז, 5 נאווראמיעסקא 5

טעל. 156-09

געדענקט. פראנט 2 שטאק.

גערענקט. פראנט 2 שטאק.

געדענקט. פראנט 2 שטאק.

בעקאנטמאכונג.

זונטאג, ד. 7 אפריל ד. י. 5 א זייגער נאכמ. קומט פאר אין אייגענעם לאקאל דאוובארטשיקוב (יוליושא) 28

די אלגעמיינע פערזאמלונג פון „מחזיקי חולים"

צו וועלכע מיר לאדען איין אלע מיטגלידער.

טאג־ארדנונג: 1) ערעפנונג; 2) וועהלען א פאר־זיצער, אסעסארען און סעקרעטאר; 3) קאסע און טעטיגקייטס; בעריכט פאר'ן יאהר 1934/35; 4) בעריכט פון דער רעוו.־קאמיסיע; 5) בעשטעטיגען דעם בודזשעט אויפ'ן יאהר 1935/36. 6) וואהלען פון א פערוואלטונג און רעוו.־קאמיסיע; 7) פער־שידענעס.

די פערוואלטונג.

בעמ.: אויפאלס ס'וועט נישט זיין די גויטיגע צאהל מיטגלידער לויט'ן פאראגראף 23 קומט די אלגעמיינע פערזאמלונג פאר צום צווייטען טערמין זונטאג, ב' דהוה"מ פסח 21.4 אין דערזעלבער צייט און וועט זיין גילטיג ביי יעדער צאהל מיטגלידער לויט'ן פאראגראף 24. 748

אויפפאדערונג!

דערמיט פאדער איך אויף דעם ה'

יחיאל מאיר בריסטאווסקי

אינהאבער פון וויין־געשעפט

בזשעזשינער 9

צו בעצאהלען מיר די פראטעסטען פון זיין אייגענער אויסשטעלונג, אין פערלויף פון 3 טעג. אין געגענפאל וועל איך ארויסטרעטען גערינכטליך און איבער־געבען דער פראקוראטור דעם ענין, וואס ער מיט זיינע זיהן האבען געשלאגן די אנטיילנעמער ביי דער זאיענטשע.

מיט אכטונג מ. ליבערמאן

פולנאצנא 10. 741

ירושלימער סעסיע פון אקציאנס=קאמיטעט

געהאלטן די פּאָליטישע און ווירטשאפטליכע רעפעראטן

ירושלים. (יט"א) דעם אַלגעמיינעם פּאָליטישען רעפעראַט פון פראָפ. בראָדעצקי האָט ערגענצט דער מיטלייטער פון פּאָליטישען דעפּאַרטאַמענט פון דער ירושלים'ער עקזעקוטיווע פון דער יודישער אַגענץ, משה שערטאָק, וועלכער האָט אין זיינע אויספיהרונגען געגעבען אַן'איבערבליק איבער דער פּאָליטישער לאַגע פון ציוניזם אָפּשטעלענדיג זיך בעזונדערס אויף דער לאַגע אין א"י.

דער רעפערענט שטעלט זיך אָב אויף די בעמיהונגען איינצוהאַלטען אין א"י אַ בעזונדערע פּאָליטישע סטרוקטור און שטרייכט דערביי אונטער די צילבעוואוסטע און ריכטיגע מיטלען, וואָס די עקזעקוטיווע האָט געלאָזט אין גאַנג און וועלכע האָבען גורם געווען די איצטיגע גינסטיגע פּאָליטישע לאַגע. די פּראָגרעסיוו-וואַקסענדע אַרבייטס-שעד-יולען, וואָס ווערען ערטיילט דער יודישער אַגענץ, זענען אַ סימן, וואָס בעווייזט די ריכטיגקייט פון דער עקזעקוטיוו-פּאָליטיק.

שילדערענדיג די פּאָליטישע לאַגע אין ישוב גופא. שטעלט פעסט משה שערטאָק, אַז נישט קוקענדיג אויף דער פערשטאַרקטער אימיגראַציע, איז אָבער די עליה דאָך נישט ביכולת נאָכצוקומען די אַלץ שטאַרקער וואַקסענדע בעדערפענישען פון דער יודישער ווירטשאַפט, מחמת וואָס דער מאַנגעל פון אַרבייטס-הענד איז כסדר זעהר שארף.

די יודישע ווירטשאַפט ווייזט אַרויס טענדענצען פון ברייטער עקספּאַנסיע, און אין באָדען-פּראָבלעם פאָדערט זיך די רעאַליזאַציע פון ריזיגע קאָלאָניזאַציע-פּראָיעקטען אויף גרויסע נאָך נישט אָבגעריהרטע באָדען-שטחים. חולה איז בלויז איין רינג אין דער דאָזיגער קייט פון לאַנדווירטשאַפט-ליכע פּראָיעקטען. די פערווירקליכונג פון די בעשטעהענדע פּלענער אין דעם געביט איז אָבער פולשטענדיג אָבהענגיג פון די פינאַנציעלע מעגליכקייטען פון דער יודישער אַגענץ. די פערשטאַרקונג פון די יודישע פּאָזיציעס אין דער באָדען-ווירטשאַפט וועט מיט זיך נויטוועגדיגערווייז ברענגען אַ קרעפטיגונג פון פּאָליטישען סטאַטוס פון דער יודישער נאַציאָנאַל-היים.

משה שערטאָק בעריהרט לסוף די פראַגע וועגען אַ מעגליכקייט פון יודישער אַריינדרינגונג אין עבר-הירדן און ערקלערט, אַז די מעגליכקייט פון דער עבר-הירדן-קאָלאָניזאַציע געפינט זיך ענטשידען אין האָריזאָנט פון די רעאַליטעטען. די וואַקסענדע חשיבות פון א"י אין נאָהענטען מזרח עפענט בכלל נייע מעגליכקייטען, וועגען וועלכע מען האָט ביז איצט נישט געאהנט.

דער לייטער פון אָרגאַניזאַציאָנס-דעפּאַרטאַמענט פון דער עקזעקוטיווע, בערל לאָקער, רעפערירט די לאַגע אינערהאַלב דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע. אָפּשטעלענדיג זיך אויף די בעמיהונגען צווישען דער עקזעקוטיווע און די בעזונדערע פּאַרטייען, בעריכטעט דער רעפערענט וועגען די שריט, וואָס די עקזעקוטיווע האָט אָנגענומען, כדי צו זיכערען אַ געאייניגטע און קאָנסאָלידירטע ציוניסטישע אָרגאַניזאַציע און כדי געגענצווווירקען די דעסטרוקטיווע מאָמענטען, וואָס האָבען געדראָהט אונטערצוגראָבען דעם פּאָליטישען אויטאָריטעט פון די פיהרענדע אינסטאַנצען. בערל לאָקער שטעלט זיך אָב בעזונדערס ברייט אויף די ווידעראַנאַנדען מיט דעם רעוויזיאָניסטישען זאָנדערפערבאַנד פון דעם וועלט-פערבאַנד פון אלגעמיינע ציוניסטען.

מאַכענדיג אויספיהרען אויף דער צוקונפטיגער בעהאנדלונג פון אָרגאַניזאַציאָנעלע פּראָבלעמען, רוקט אַרויס בערל לאָקער אויפ'ן ערשטען פּלאַן דעם פּאָסטולאַט פון אַ פעסטער און שטרענג-קלאָוזולירטער ציוניסטישער דיסציפּלין. דער רעפערענט פאָדערט קאַטעגאָריש צו אפּראָבירען דעם בעשלוס פון דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע וועגען בעוואָרענען די איינהייטליכקייט פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע דורך דעם, וואָס יעדער שקל-צאָהלער וועט, צוזאַמען מיט דעם בעקומען דעם שקל, נעמען אויף זיך אונבעדינגטע פליכט אונטערצוואַרפען זיך דער דיסציפּלין פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע. בערל לאָקער פאָדערט צו בעשטעטיגען דעם בעשלוס וועגען איינגלידערן אין טעקסט פון שקל די דיסציפּלין-רעזאָלוציע פון 18-טען ציוניסטישען קאָנגרעס.

דער אַקציאָנס-קאָמיטעט האָט ווייטער אויסגעהערט א בעריכט פון הענריעטא שאָלד, וועלכע פערוואַלטעט דעם רעסאָרט פון קינדער-עליה אין דעם ספעציעלען דעפאַרטאמענט פאַר דער קאָלאָניזאַציע פון דייטשע יודען אין א"י, בראש פון וועלכען עס שטעהט ד"ר חיים ווייצמאַן און וועלכער ווערט אין א"י געלייטעט דורה ד"ר אַרטור רופין.

אַ בעריכט וועגען גינסטיגען שטאַנד פון די פינאַנסען פון דער עקזעקוטיווע פון דער יודישער אַגענץ האָט אויף דער אָווענד-זיצונג פון א.ק. אָבגעגעבען דער לייטער פון פינאַנץ-דעפּארטאמענט פון דער יודישער אַגענץ אליעזר קאַפּלאַן. דער רעפערענט שטעלט פעסט, אַז די בעמיהונגען פון דער עקזעקוטיווע אין דער ריכטונג פון קאָנסאָלידירען די פינאַנציעלע פערפליכטונגען פון דער אַגענץ האָבען געגעבען זעהר גינסטיגע רעזולטאַטען. די הלוואה פון א האלב מיליאָן פונט, וואָס די עקזעקוטיווע האָט בעקומען אין הערבסט 1934 פון ענגלישע בענק אויף אויסערסט-גינסטיגע בעדינגונגען — אַזעלכע, ווי עס געניסען פון זיי זעלטען זאָגאַר רעגירונגען — איז דער בעסטער בעוויז דערפאַר, אַז די פינאַנץ-וועלט האָט פולען צוטרוי צו דער ווירטשאַפטליכער פעסטקייט און צוקונפט פון יודישען אויפבוי-ווערק אין א"י.

לסוף האָט נאָך אליעזר קאַפּלאַן פאָרגעשטעלט דאָס פּראָגראַם פון דער עקזעקוטיווע פאַר דער ווייטערער טעטיגקייט אין פינאַנציעלען געביט.

די א. ק. האָט ווייטער אויסגעהערט אַ דעטאַלירטען בעריכט פון לייטער פון עליה-דעפּאַרטאַמענט יצחק גרינבוים וועגען דער יודישער אימיגראַציע קיין א"י אין משך פון לעצטען יאָהר. דער רעפערענט האָט זיך אָפּגעשטעלט אויף די פערשידענע זייטען פון דער עליה און בעריכטעט וועגען די אויסזיכטען פון דער עליה אין נעכסטען האַלב-יאָהר אין צוזאַמענהאַנג מיט דער פאָרשטעהענדער ערטיילונג פון נייעם סערטיפיקאַטען — שעדיול, וועלכער וועט וואַרשיינליך איבערגעגעבען ווערען דער יודישער אַגענץ אין דער נאָהענטסטער צייט.

קאַפּלאַן האָט ערקלעהרט ,אַז פון איצטיגען בודזשעט וועט 70 פּראָצענט געהען אויף אינוועסטיציע און קאָלאָניזאַציע. 7 פּראָצענט אויף דעקען חובות. פריהער האָט די עקזעקוטיוו בעשטימט 50 פּראָצענט אויף דעקען חובות און בלויז 10 פּראָצ. אויף אינוועסטיציע.

בן-צבי האָט ערקלעהרט, אַז ער בעגריסט די זיצונג אין נאָמען פון 400 טויזענד יודען, וואָס געפינען זיך אין ארץ-ישראל.

אין דער גענעראַל-דעבאַטע ,האָט שוואַרצבאַרד אָנגעגריפען די עקזעקוטיוו פאַרוואָס זי וויל נישט אַנערקענען דעם וועלט-פערבאַנד פון אַלגעמיינע ציוניסטען.

שאַפּיראָ (פון „הפועל המזרחי") האָט געזאָגט, אַז די עקזעקוטיווע גיט סערטיפיקאַטען בלויז איהרע מענשען און בע'עולה'ט אַנדערע פּאַרטייען.

דער פאָרשטעהער פון די רעוויזיאָניסטען האָט פאָרגעוואָרפען די עקזעקוטיוו, אַז זי האָט נישט קיין ווירטשאַפטליכען פּראָגראַם.

רמז (מאפא"י) פון אינזש. רייך האָבען זיך אַרויסגעזאָגט געגען די פאָדערונגען פון די רעוויזיאָניסטען.

DR. MED. H. LUBICZ

פאַר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראַנקה.
צעגעלניאַנאַ 7 (פריהער 43), טעל. 141-32
עמפּפאַנגס-שעה'ן 8–10, 12–2 און 5–8 אָווענד,
זונטאָג און יום-טוב פון 9–11 בייטאָג
גון יו"ט 9–1. פאַר דאַמען בעזונדער וואַרטע-זאַל.

נאָך 500 יאהר

איז אין דער קארדאוער סינאגאגע פארגעקומען א יודישע תפילה

מאדריד, 30 (יט"א טעלעגראפיש)

נאָך 500 יאָהר איז צום ערשטען מאָל אין דער קאָרדאָווער סינאַגאָגע אָפּגעריכט געוואָרען אַ יודישע תפילה צוליב די רמב"ם פייערונגען. אין דער סינאַגאָגע זענען אנוועזענד געווען הויכע רעגירונג און מיליטער בעאמטע.

היטלער אויף א פוילישער אויסשטעלונג

בערלין, 30 (ספּ. טעל.)

אין פּאַלאַץ פון דער פּרייסישער אַקאַדעמיע האָט זיך געעפענט די אויסשטעלונג פון פוילישער קונסט. צו דער ערעפנונג איז געקומען היטלער און געהרינג.

ראדיא=פּראָגראַם

זונטאג. דעם 31-טן מערץ

9 צייט סיגנאַל. 9,06 גימנאַסטיק. 9,20 פּליטען, 9,45 ידיעות. 10 פּליטען, 11,57 צייט סיגנאַל, 12,03 ידיעות, 12,05 בערזע, 12,15 טראַנסמיסיע פון דער וואַרשאַווער פּילה אַרמאָניע, 2 קאָנצערט, 3,45 רעפעראט. 4 קאָנצערט, 5 קאָנצערט, 5.40 פאַר קינדער. 5,50 רעפעראַט, 6 קאָנצערט, 7,08 פּליטען, 7,45 רעפעראַט, 8 מוזיק, 8,45 ידיעות, 9 פּליטען, 9,30 ליטעראַרישע סקיצע, 9,45 ספּאָרט, 10 לאָקאַלע ספּאָרט ידיעות, 10,05 רעקלאַמע קאָנצערט, 10,15 קאָמפּאָזיטאָרען קאָנצערט, 11 ידיעות, קאָמוניקאַטען, 11,05 פּליטען.

Dr. REICHER

פּאַלודניאַווא 28, טעל. 201-93
צוריקגעקעהרט
ספּעציאַליסט
פאַר מענער=שוועכע=בעהאַנדלונג
סעקסועלע בעראַטונגען און פּסיכאָ-אַנאַליזען
נעמט אָן פון 8–11 און פון 5–8 אָווענד

קלאַנג-קינא-טעאַטער
Zachęta
זגערזשער 26
הייגט און פאָלגענדע טעג!
1) דער קעניג פון די אַמאַנטען
Clark Gable, Carola Lombard
אין דער סענסאַציאָנעלער
סאַלאָן-דראַמע א. נאָמען:
דאַמע רויט
2) רייצענדער
ווינער וואַלץ
אין די הויפּט-ראָלען:
Magda Schneider, Leo Slezak
אָנהייב 4 נ. מ. שבת און זונטאָג 12 בייטאָג

שארפער קאנפליקט צווישען דעם הויך=קאמיסאר

פון דער פעלקער=ליגע אין דאנציג

און דעם פּרעזידענט פון דאַנציגער סענאַט

דאנציג, 30 (ספּ. טעל.)

דער פּרעזידענט פון דאַנציגער סענאַט גרייזער האָט דעם 27 ד. ח. געהאַלטען אַ רעדע, אין וועלכער ער האָט שטאַרק קריטיקירט דעם הויך-קאָמיסאַר פון דער פעלקער-ליגע לעסטער, פאָרוואַרפענדיג איהם, אַז ער שטיצט די פּאָליטישע ריכטונגען אין דאַנציג, וועלכע ווערען בעקעמפט דורך דער נאַציאָנאַל-סאָציאַליסטישער רעגירונג.

צוליב דעם איז געקומען צו אַ שאַרפען מיינונגס-אויסטויש צווישען לעסטער'ן און גרייזער'ן. דער הויך-קאָמיסאַר האָט ערקלערט, אַז ער האָט דאָס רעכט צו שיצען די אָפּאָזיציע.

גרייזער האָט אויך פאָרגעוואָרפען דעם הויך-קאָמיסאַר לעסטער, אַז ער האָט אויפגענומען דעם געוועזענעם פּרעזידענט ר"ר שושנינג, לעסטער האָט געענטפערט, אַז ער האָט רעכט דערצו. דעמאָלט האָט גרייזער ערקלערט, אַז לעסטער קען האָבען דעם זעלבען סוף וואָס קנאָקס אין סאַאַר-געביט.

לעסטער האָט זיך געווענדעט מיט אַ ראַפּאָרט צום פעלקער-בונד.

אברהם סטאַווסקי ארעסטירט אין ווארשא

וואַרשא, 30 (טעלעפאָניש)

אַ גרויסע סענסאַציע אין די היגע ציוניסטישע קרייזען האָט אַרויסגערופען דער פּלוצלינגער אַרעסט פון רעוויזיאָניסטישען טוער אברהם סטאַווסקי. דער זעלבער סטאַווסקי, וואָס איז בעשולדיגט געווען אין אָנטיילנעמען אין מאָרד איבער ד"ר אַרלאָזאָראָוו אין תל-אביב און דערפאַר געווען פערמשפּט צום טויט דורך דער ערשטער געריכטס-אינסטאַנץ אין פּאַלעסטינע. סטאַווסקי איז פערהאַלטען געוואָרן מיטוואָך 5 פאַרנאַכט דורך צוויי פּאָליציי-אַגענטען אויף דער גאַס, בעת ער איז אַרויסגעגאַנגען פון זיין דירה.

מ'האָט איהם גלייך אַריינגעזעצט אין אַן'אויטאָ און אָפּגעפיהרט אין אויספאָרשונגס-אַמט, וואו ער זיצט אין רשות פון דער ניינטער פּריגאַדע.

דער אַרעסט טראָגט נישט קיין שום פּאָליטישען כאַראַקטער. סטאַווסקי ווערט בעשולדיגט אין אַ געלד אַפּערע. אַ גרופּע לאַדזער געליטענע עמיגראַנטען, וואָס מ'האָט געזאָלט פיהרען מיט דער דערטרונקענער שיף „וואַנדאַ" פון גדיניע קיין פּאַלעסטינע האָבען דערלאַנגט אַן'אָנקלאַגע צום פּראָקוראָר, אַז סטאַווסקי איז פערמישט אין דער אַפּערע מיט די נישט-דערפאָהרענע קיין פּאַלעסטינע עמיגראַנטען און נישט צוריקקעהרען זיי די איינגעצאָהלטע געלדער.

סטאַווסקי ווערענדיג דאָנערשטאָג אויסגעפרעגט האָט גע'טענה'ט, אַז ער ווייסט נישט פון וואָס צו זאָגען.

היינט דאַרף דער אויספאָרשונגס-ריכטער דעציידירען וועגען סטאַווסקי'ס גורל, צי ער פערבלייבט אין אַרעסט אָדער ער ווערט בעפרייט.

אלס סטאַווסקי'ס פּאַרטיידיגער טרעט אַרויס דער אַדוואָקאַט מאַרגאָליס.

Ostatnie dni

bezpłatnego zakładania telefonów

10 kwietnia b.r. upływa ostateczny termin przyjmowania nowych abonentów bez pobierania opłaty wstępnej. Wszyscy więc, którzy chcą skorzystać z okresu bezpłatnego zakładania instalacji, winni pośpieszyć się z zamówieniem telefonów i zgłosić się do Zarządu P. A. S. T., Al. Kościuszki 12 przed upływem wskazanego terminu.

Termin 10 kwietnia w żadnym wypadku nie będzie przedłużony

נ״ער קאבינעט וועט בלייבן נאר 3 חדשים

ביז ס'וועלען אדורכגעפיהרט ווערען נייע וואהלען

וו א ר ש א, 30 (טעלעפאָניש)

נאָך דער אדורכגעפיהרטער רעקאָנסטרוקציע פון קאבינעט הערשט אין די פּאָליטישע קרייזען א פולשטענדיגע רוהיגקייט.

ווי מען שמועסט אין די פּאָליטישע קרייזען זאָל די איצטיגע רעגירונג בלייבן ביז ס'וועט איינגע־פיהרט ווערען די נייע קאָנסטיטוציע און ס'וועלען אדורכגעפיהרט ווערען וואהלען צום סיים. דער איצ־טיגער קאבינעט זאָל בלייבן דריי חדשים.

וו א ר ש א, 30 (טעלעפאָניש)

נאָכדעם ווי די נייע רעגירונג האָט אָפּגעגעבען די שבועה, איז אונטער'ן פאָרזיץ פון פרעמיער סלאָוועק פאָרגעקומען די ערשטע זיצונג פון דער רע־גירונג.

אין צוזאַמענהאַנג מיט דער פעראייניגונג פון ארבייטסלאָזען פאָנד מיט'ן ארבייטס־פאָנד איז אָנ־גענומען געוואָרען דער סטאַטוט פון ארבייטס־פאָנד, דאָן איז דער פינאַנץ־מיניסטער בעפולמעכטיגט גע־וואָרען ארויסצוגעבען אַן'אויספיהר־פעראָרדנונג וועגן דער נייער אינערליכער איוועסטיציע־הלואה.

וו א ר ש א, 30 (טעלעפאָניש)

דער נייער פרעמיער סלאָוועק האָט היינט בעזוכט דעם סיים־מארשאַלעק און דעם סענאַט־מארשאַלעק

פּוילען בויט 2 נייע קאָנטר-טאָרפּעדא-שיפען אין ענגלאַנד

וו א ר ש א, 30 (טעלעפאָניש)

פרייטאָג איז אונטערגעשריבען געוואָרען אַן'אָפּמאַך מיט אַן'ענגלישער שיף פירמע וועגען בויען 2 קאָנטר טאָרפּעדאָ שיפן פאַר פּוילען. זיי וועלען האָבען צו 2000 טאָן.

שטרייק פון מעדיצין-סטודענטן אין פאַריז

פ א ר י ז, 30 (ספּ. טעל.)

אין צוזאַמענהאַנג מיטן שטרייק פון מעדיצין סטודענטען אין פאַריז האָט די פּאָליציי מאָבילי־זירט גרויסע פּאָליציי אָפּטיילונגען נישט צו דער לאָזען צו קיין דעמאָנסטראַציעס.

דער ווינטער קומט צוריק...

ה ע מ ב ע ר ג, 30 (ספּ. טעל.)

דורך א גאַנצע נאַכט און היינט א גאַנצען טאָג איז דאָ אויסגעפאַלען א טיפער שניי. די טעלעפאָני־שע פערבינדונג מיט 6 שטעט איז איבערגעריסען גע־וואָרען. די טעמפּעראַטור איז 4 גראַד פראָסט.

ב ו ד א פ ע ש ט, 30 (ספּ. טעל.)

איבער גאַנץ אונגאַרן האָט געבושעוועט א שניי־שטורעם. דער שניי דערגרייכט ביז א האַלבן מע־טער הויך. פיל קאָמוניקאַציע־ליניעס און טעלעפאָ־נען זענען איבערגעריסען געוואָרען. ס'הערשט 7 גראַד פראָסט.

פערזאַמלונג פון עבר-הירדן-שייכען

פאָדערט צו דערמעגליכען יודען קויפען באָדען אין עבר-הירדן

י ר ו ש ל י ם. (יט"א) פון אמאַן, דער הויפּט־שטאָט פון עבר־הירדן, ווערט מיטגעטיילט, אַז לויט דער איניציאַטיוו פון שייך ציטקאַל־פּאַשא, וועלכער שטעהט בראש פון דער בעוועגונג צו געבען יודען די מעגליכקייט פון קאָלאָניזאַטאָרישער טעטיגקייט אין עבר־הירדן, איז פאָרגעקומען די מיט עטליכע טעג צוריק אַנגעקינדיגטע פערזאַמלונג פון מעהרערע פיהרער פון אַראַבישע שבטים אין עבר־הירדן. אין דער פערזאַמלונג האָבען זיך בע־טייליגט שייכען, וואָס זייערע שבטים בעזיצען גרויסע לאַנד־שטחים און געפינען זיך אין אַ שווערער ווירטשאַפטליכער לאַגע צוליב די אַל־געמיינע, אונגינסטיגע עקאָנאָמישע בעדינגונגען פון עבר־הירדן.

אויף דער פערזאַמלונג האָבען זיך געהערט שאַרפע שטימען געגען דער פּאָליטיק פון דער עבר־הירדן - רעגירונג, וועלכע איז אַליין נישט ביכולת צו ברענגען צו אַ בעסערונג אין דער קאַ־טאַסטראָפאַלער לאַגע פון די הונגער־ליידענדע אַראַבער און דערלאָזט פונדעסטוועגן נישט, אַז זייער הילף זאָל קומען פון אַן'אַנדער זייט. דער שייך מיטקאַל־פּאַשאַ האָט אין זיין רעדע אָנגעוויזען, אַז בלויז צוליב'ן געזעץ, וואָס מאַכט אונמעגליך יודען קויפען באָדען, איז די לאַגע פון די אַראַ־בער אין עבר־הירדן אַזאַ שלעכטע און אונטערשיי־דעט זיך אַזוי דראַסטיש פון דער לאַגע פון דער אַראַבישער בעפעלקערונג אין א"י.

ג אַנדערע שייכען האָבען ערקלעהרט, אַז דער רעזולטאַט פון דעם באָדען־פערקויף - פערבאָט אין עבר־הירדן איז דער נעמליך, וואָס דאָס געלד, וועלכעס יודען וואָלטען גערן אינוועסטירט אין עבר־הירדן, געהט קיין סיריען.

די שייכען־פערזאַמלונג האָט אָנגענומען אַ רע־זאָלוציע, אין וועלכער עס ווערט געפאָדערט, אַז די רעגירונג פון עבר־הירדן זאָל מבטל מאַכען דאָס געזעץ וועגען פערבאָט צו פערקויפען באָדען נישט בירגער פון עבר־הירדן.

אין דער זעלבער פראַגע ווערט אויך דורך די עבר־הירדן־שייכען אויסגעאַרבייט אַ מעמאָר יאַל צו דער בריטישער רעגירונג.

פערברענט געוואָרען 3 מענשען בעת א שרפה

ק ר א ק א, 30 (ספּ. טעל.)

אין ראַטשיקאָוויץ היגטער קראַקא איז אויס געבראָכען אַ שרפה אין אַ הויז, אַ 40 יעהריגע פרוי מיט איהרע 2 קינדער זענען פערברענט געוואָרען אויף קויל.

אטענטאַט אויפ'ן קייזער פון מאַנדזשוריען

ט אָ ק י אָ, 30 (ספּ. טעל.)

דער גובערנאַטאָר פון קאָרעא האָט ב עקומען אַ מיטטיילונג, אַז 60 פערשווערער זענען אוועק פון שאַנכאַי קיין יאַפּאַן, כדי אויסצופיהרען אַן' אַטענטאַט אויפ'ן קייזער פון מאַנדזשוקאָ בעת זיין וויזיט אין טאָקיאָ.

דעם ירושלים'ער מופטי'ס העצע

געגען יודישע באָדען-קניות אין א"י

ירושלים (יט"א) דער ירושלים'ער הויפּט מופטי, האדש אמין על הוסייני האָט נעכטען צו־נויפגערופען קיין ירושלים אַ קאָנפערענץ פון עט־ליכע הונדערט שייכען פון אַראַבישע דערפער איבער'ן גאַנצען לאַנד. די קאָנפערענץ איז בעוועגן געווידמעט דער קאַמפּאַניע פון מופטי געגען יודי־שע ערד־קניות אין א"י. ווי די אַראַבישע פרעסע טיילט מיט, האָבען די שייכען אָפּגעגעבען אַ פייער־ליכע שבועה נישט צו פערקויפען יודען קיין באָדען. אויף דער קאָנפערענץ איז שטאַרק געהעצט געוואָ־רען געגען די אַראַבער, וואָס טרעטען אָפּ יודען זייער באָדען

„אהן שלום מיט ישראל איז נישטאָ קיין וועלט-שלום"

אימפּאָזאַנטע פייערונג פון אייגמויערן דעם רמב"ם-געדענק-שטיין

אין דער אַלטער קאָרדאָווער סינאַגאָגע

מ א ד ר י ד (יט"א) די פייערונג פון איינ־מויערן אין פאַרטאַל פון דער אַלטער קאָרדאָווא סינאַגאָגאַ א מאַרמאָר טאָוועל, וואָס ברענגט צום אויסדרוק די אַכטונג פון שפּאַנישען פאָלק פאַר דעם אונשטערבליכען געניוס פון רמב"ם, איז אויס געפאַלען זעהר אימפּאָזאַנט.

דער בירגערמייסטער פון קאָרדאָווא האָט ביים ענטהילען דעם אָנדענק טאָוועל געהאַלטען א רעדע, אין וועלכער ער האָט ערקלערט:

„דער דאָזיגער שטיין וועט זיין דער צורות פון דעם שלום, וואָס דאָס שפּאַנישע פאָלק האָט געשלאָסען מיט די ברידער פון רבי משה בן מימון, אָהן אַ שלום מיט ישראל איז נישטאָ קיין וועלט שלום. די יודען זענען תמיד געווען די ערשטע צו שטיצען יעדעס פרידען ווערק".

אין נאָמען פון דער שפּאַנישער רעגירונג האָט א בעגריסונגס רעדע געהאַלטען דער גובער נאַטאָר וועלכער האָט געזאָגט צווישען אַנדערען:

„פערשידענע לענדער אילומינירען די מאָנו מענטען פאַר געפאַלענע זעלנער מיט א פלאַם. וואָס דאַרף סימבאָלירען דעם שלום. דער דאָזיגער שטיין וועט פונקט ווי א פייער פלאַם, דערמאָהנען די קומענדע דורות וועגען דעם שלום, וואָס שפּאַניען האָט געשלאָסען מיטן יודישען פאָלק".

דער דירעקטאָר פון סענעקא ליצעאום און געוו. שפּאַנישער אַמבאַסאַדאָר אין פערו, אַנטאָניאָ כואַן מאַרענטע, האָט ערקלערט, אַז קינדער מוזען אָפּט ליידען פאַר די מצות'ן פון די עלטערן, מיר שפּאַניער זענען צופרידען, דאָס די יודען טראָגען נישט קיין בייז געפיהל געגען אונז.

דעם זעלבען טאָג נאָכמיטאָג איז פאָרגעקו־מען א קאָנפערענץ פון שפּאַנישע און אויסלענדישע געלעהרטע, געווידמעט די פערדינסטען פון רמב"ם פאַר דער וויסענשאַפט, מיט א רעפעראַט איבער די איינפלוסען פון רמב"ם אויף זיין עפּאָכע איז ארויסגעטרעטען פראָפ. דאָן עמיליאָ גאַרסיא-גאָמעז דער דירעקטאָר פון אינסטיטוט פאַר אַראַבישע שטודיען אין גראַנאַדאַ,

די אויסלענדישע געסט, וואָס זענען געקומען צו די פייערונגען, האָבען דאָן געמאַכט אַן'עקס קורסיע צו די רואינען היגטער קאָרדאָווא פון דער מאַורימאַנישער עפּאָכע,

אין אָוונד איז אין רעגירונגס פּאַלאַץ פאָר געקומען א גרויסע אויפנאַהמע אונטער די קלאַנגען פון אַנדאַלוזישער פאָלקס מוזיק

שרפה אין בנין פון אויסערן-מיניסטעריום

וו א ר ש א, 30 (טעלעפאָניש)

היינט נאָכמיטאָג איז אויפ'ן בוידעם פון הויפּט־בנין פון אויסערן־מיניסטעריום אויסגעבראָכען א שרפה צוליב די ארבייטען ביי די ווענטילאַטאָרען.

דאָס פייער איז תיכף איינגעלאָשען געוואָרען דורך די פייערלעשער. די שאָדענס זענען מינימאַלע

אויפנאַהמע פון דער שטאָט תל-אביב

פאַר דער וויזא וועלט קאָנפערענץ

ת ל-א ב י ב. (יט"א) דער תל־אביב'ער עיריה האָט אַרויסגעגעבען אַ גרויסע אויפנאַהמע פאַר די דעלעגאַטינס אויף דער אַכטער וועלט־קאָנפע־רענץ פון וויזאָ.

אין נאָמען פון דער שטאָט תל־אביב האָט די פערזאַמעלטע בעגריסט דער וויצע־בירגער – מייסטער אינזש. רוקח, וועלכער האָט געהויבען זיין בעכער פאַר'ן ערפאָלג פון דעם וויזאָ־צוזאַמענ־פאָהר — דעם ערשטען יודישען קאָנגרעס אין א"י. אינזש. רוקח האָט געשילדערט דעם וואוקס פון דער יודישער שטאָט און פעסטגעשטעלט, אַז דער בודזשעט פון תל־אביב איז גרעסער פון גאַנצען מלוכה־בודזשעט פון עבר־הירדן.

אין נאָמען פון די וויזאָ־דעלעגאַטינס האָט אויף דער בעגריסונג געענטפערט פרוי רבקה זיעף.

הדסה סעמיועל (די פרוי פון עדווין סעמיועל) האָט געהויבען אַ טאָאַסט פאַר'ן געזונד פון ביר־גערמייסטער מאיר דיזענהאָף, וועלכער ווײַלט איצט אויף קוראַציע אין טבריה.

די וואָך-פּאַסטענס פון „עולים-כאַפּער" אין א"י

י ר ו ש ל י ם (יט"א) די אַראַבישע פרעסע האָט מיטגעטיילט, אַז די א"י־רעגירונג זאָל האָבען צוגע־טרעטען אויפצולעזען די ספּעציעלע וואָך־פּאָסטענס ביים ים־ברעג, וואָס האָבען די אויפגאַבע צו פער־אונמעגליכען א אונלעגאַלע אימיגראַציע.

אויף אַן'אָנפראַגע פון דער יט"א ביי דער א"י־רעגירונג אַז די דאָזיגע מיטטיילונג אָפּגעלייקנט געוואָרען.

ענדערונגען אין די בעשטימונגען וועגען א"י-אימיגראַציע-סערטיפיקאַטען

י ר ו ש ל י ם (יט"א) אין דער אַמטליכער רע־גירונגס־צייטונג „פּאַלעסטיין גאַזעט" זענען ערשינען בעשטימונגען, וואָס פיהרען איין געוויסע שנויים אין די אימיגראַציע־פּאַרשריפטען. די ענדערונגען זע־נען פאָלגענדע:

1) סערטיפיקאַטען פאַר אַפּליקאַנטען, וואָס ווענ־דען זיך צו דער רעגירונג, דאַרפען צוגעשטעלט ווע־רען דירעקט די אַפּליקאַנטען.

2) סערטיפיקאַטען פאַר ארבייטסנעמער, וועגען וועלכע עס ווענדען זיך אַרבייטסגעבער, דאַרפען צו־געשטעלט ווערען דירעקט דעם ארבייטס־געבער אָדער ארבייטס־נעמער.

3) סערטיפיקאַטען, וועגען וועלכע עס ווענדעט זיך די יודישע אַגענץ, דאַרפען צוגעשטעלט ווערען דער יודישער אַגענץ צו פערטיילונג, מחוץ פון דעם ארבייטס־שערויל.

איבערגעריסען הונגער-שטרייק פון „אונלעגאַלע" עולים

אין ירושלימער תפיסה

י ר ו ש ל י ם (יט"א) די „אונלעגאַלע" יודישע עולים אין דער ירושלים'ער צענטראַל תפיסה האָבען אַלע, חוץ צוויי, איבערגעריסען דעם הונגער שטרייק, היות דער יוריסטען קאָמיטעט פאַר די ענינים פון אונלעגאַלע עולים בעמיהט זיך צו זיכערן פון זייער קוויציעס. אין דער צווישענצייט זענען צוויי ארעסטירטע בעפרייט געוואָרען, איי־נער געגען קוויציע, און דער צווייטער דערפאַר, וואָס עס זענען געגען איהם נישטאָ קיין בעווייזען פון אונלעגאַלער אימיגראַציע.

סעסיע פון דער הסתדרות-עקזעקוטיווע

ת ל־א ב י ב (יט"א) אין תל־אביב איז פאָרגע־קומען א סעסיע פון דער עקזעקוטיווע פון דער הסתדרות־העובדים.

Dr. med. P. Braun

פון פאַריז צוריקגעקעהרט

ספּעציאַליסט פאַר הויט־ און ווענערישע קראַנקהייטען

נעהמט אָן פון 8 ביז 1 און פון 4 ביז 8 אָוונט.

Cegelniana 4, tel. 216-90

ראַטעוועט אייער געזונד

קראַנקע אויף רוקען (ברוך־קראַנקהייטען)

ספּעציעלע אָרטאָפּעדישע הייל־גומי־באַנדאַזשען פון מיין מעטאָדע העלפן ראַדיקאַל אונטער גאַראַנטיע אהן אָפּעראַציעס פון אַלע מינים ברוך־קראַנקהייטען (רופּטורען) אפילו די עלטעסטע און געפעהרליכסטע ביי מענער, פרויען און קינדער

דאָס אראָפּלאָזען זיך פון מאַגען און קישקעס בעזייטיג איך דורך פערלעגען ספּע־ציעלע אינדיווידועל צוגעפּאַסטע בויך־באַנדאַזשען.

אויף אויסגעקריטעטע רוקען־ביין (הויי־קערס) אָרטאָפּעדישע הייל־גאָרסעטן אויף ביינער־שווינדזוכט און אַלע אַנדערע פעהלערן אָרטאָ־פּעדישע הייל־אַפּאַראַטען אויף פּלאַטפוס.

ספּעציעלע איינלאַגען לויט גיפּס־מאָדעלען, אויף זשילאַסעס.

– גומי־זאָקן לויט מאָס. קינסטליכע הענד און פיס

ספּעציעלער אנשטאַלט פאַר הייל־אָרטאָפּעדיע

Spec. Ortop. O. PETRYKIEWICZ

אויס לעמבערג

לאָדז, פּיראַמאָוויטשאַ 9 (אַלגינסקאַ)

(פראָנט פּאַרטער), טעל. 177-09 נאָהנט פון לאָדזער פאַבריקס־באַהנהויף

בעמערקונג: דאָס ערשיינען פון די קראַנקע איזאָונבעדינגט נויטיג. צאָהלרייכע דאַנקזאַגונגען און דאַנק־בריף.

(אין זגערזש א.י. טלאָמאַצקאַ № 2 און № 4 אייגענע הייזער)

לאדז, 31 מערץ 1935

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז, 31 מערץ 1935

די אויפגאבען פון פרעמיער סלאוועקס דריטען קאבינעט

איינפיהרען די נייע קאנסטיטוציע — ענדערונגען פון דער וואהל־ארדינאציע — נייע וואהלען צום סיים און סענאט

די ענדערונג, וואס איז פארגעקומען אין דער רעגירונג, האט בכלל קיין גרויס אויפזעהן נישט ארויסגערופען. עס האבען זיך ארויסגעוויזען פאר פאלש די קלאנגען, אז א רייה מיניסטארען וועלען אוועק און אויף זייער ארט וועלען קומען ניי מענשען. עס איז נאר פארגעקומען א ענדערונג אויפ'ן אמט פון פרעמיער. אין דער אפאזיציע־פרעסע גיט מען דעם דאזיגען פאקט צו א קליינע בעדייטונג, דאגעגען איז פול מיט התלהבות די סאנאציע־פרעסע, אבער אלע זענען איינינג דערין, אז די הויפט־אויפגאבע פון נייעם קאבינעט וועט זיין אדורכצופיהרען די וואהלען צום סיים און סענאט שוין אויפ'ן יסוד פון א נייער וואהל־ארדינאציע. די וואהלען וועלען העכסטוואהרשיינליך פארקומען נישט שפעטער ווי אין אנהויב הערבסט.

די „גאז. ווארש." שרייבט וועגען דער רעגירונגס ענדערונג פאלגענדעס: „דאס אפטרעטען נאר פון פראפ קאזלאווסקי און דאס איבערלאזען די אנדערע מיטגלידער פון קאבינעט איז אין א געוויסער מאס א איבערראשונג. עס איז דאך בעוואוסט, אז ה' קאזלאווסקי האט גאנץ דייטליך געגעבען צו פערשטעהן — צווישען אנדערן אויך אין א פרעסע־אינטערוויאו — אז בעת זיין אמטירען וועט פארקומען נישט נאר דאס אננעמען די נייע קאנסטיטוציע, נאר אויך וואהלען, געשטיצט אויף דער נייער ארדינאציע. עס זעהט זיך אבער ארויס, אז אין דער פאליטיק דארף מען נאר פארזעהן אבער נישט צופיל וועגען דעם רעדען.

און דאן שטעלט די צייטונג פאלגענדע פראגע: „וואס וועט זיין מיט דערווירטשאפטליכער פראגע, וועגן וועלכע די מיניסטארען, וואס זענען איצט געבליבען אויף זייערע אמטען, האבען אין סיים אויסגעדריקט אנשויאונגען, וואס זענען נישט שטענדיג געווען אין הסכם און זעהר אפט זענען זיי אפילו געשטאנען אין א סתירה צום שטאנדפונקט פון מעהרהייט פון קלוב, מיט וועלכען עס פיהרט אן ה' סלאוועק?"

דער „ראבאטניק" ווידער שטעלט זיך אפ אויף דעם אופן, ווי אזוי עס קומען פאר אין די לעצטע יאהרען די רעגירונגס־ענדערונגען. די צייטונג שרייבט: „ה' קאזלאווסקי איז אוועקגעגאנגען. בעת ער איז געווען פרעמיער איז געשאפען געווארען דער איזאלאציע־לאגער אין קארטוז־בערעזא. א חוץ דעם האט זיך ה' קאזלאווסקי געגעבען צו דערקענען מיט דריי רעדעס אויף ווירטשאפטליכע טעמעס און מיט א פרעסע־אינטערוויאו, אין וועלכען ער האט צווישען אנדערן געזאגט, אז א פרעמיער טאר נישט האבען קיין טעות. צי האט זיך ה' קאזלאווסקי אין עפעס טועה געווען און דעריבער האט ער בעקומען דימיסיע — דאס ווייסען מיר נישט, אזוי ווי מיר ווייסען נישט פארוואס ער איז געקומען, אזוי ווייסען מיר נישט פארוואס ער איז אוועקגעגאנגען.

זייט 1930, ווען די ב. ב. האט בעקומען א מעהרהייט אין סיים, האט זיך די צוזאמענארבייט פון ב. ב־בלאק מיט דער רעגירונג אויסגעדריקט אין דעם, וואס דער בלאק האט נישט די קלענסטע השפעה אויפ'ן צוזאמענשטעל פון דער רעגירונג. דאס בעשטימען און אפרופען פון רעגירונגען און מיניסטארען איז געווארען דאס אויסשליסליכע רעכט פון פרעזידענט. און דעם דאזיגען צושטאנד פערפעסטיגט אויך די „סאנאטארישע" קאנסטיטוציע, לויט וועלכער די רעגירונג איז דרייפאך פעראנטווארטליך: פאליטיש, פארלאמענטאריש און קאנסטיטוציאנעל.

פאליטיש — פאר'ן פרעזידענט, וועלכער קען אין יעדען מאמענט צוריקרופען דעם פרעמיער, וואס ער האט נאמינירט, ווי אויך די בעזונדערע מיניסטארען; פארלאמענטאריש — פאר'ן פארלאמענט. אבער דא דעצידירט דער סענאט, וועלכער האבענדיג איין דריטעל נאמינירטע סענאטארען, וועט אהן שום ספק שטענדיג זיך שטעלען אויף דער זייט פון פרעזידענט, און ווען ער וואלט דאס נישט געטון, קען דער פרעזידענט אויפלעזען דעם סיים און סענאט; קאנסטיטוציאנעל — פאר'ן מלוכה־טריבונאל, וואס סיי דער פרעזידענט, סיי דער סיים און סענאט מיט א מעהרהייט פון דריי פינפטעל שטימען קען צו יעדער צייט רופען די רעגירונג. ווען עס זאל זיך אבער אין פארלאמענט געפינען אזא מעהרהייט, קען ווידער דער פרעזידענט, אויב ער איז געגען דעם, פונאנדערלאזען דעם סיים. סוף כל סוף איז דער רעזולטאט אזעלכער, אז דער גורל פון דער רעגירונג געפינט זיך אין די הענט פון פרעזידענט און ער אליין דעצידירט.

די אפהענגיגקייט פון דער רעגירונג אויסשליסליך פון הויפט פון דער מלוכה, וועלכער איז גורם אז די רעגירונג רוקט זיך אפ פון דער עפענטליכער מיינונג, מיט וועלכער זי מוז איבעררייסען און שמידט זי צו צו א יחיד, וועלכער האט נישט דעם חוב זיך צו פערענטפערן — און דאס רוב פערענטפערט ער זיך אויך נישט — פארוואס ער שענקט היינט די רעגירונג מיט פערטרויען און מארגען גיט ער איהר דימיסיע".

דאגעגען דער סאנאטארישער „קור. פאר." ציהט ארויס פון דער רעגירונגס־ענדערונג גאנץ אנדערע מסקנות. דאס בעגרעניצען די רעגירונגס־ענדערונג גאר אויפ'ן אמט פון פרעמיער — שרייבט די צייטונג — „בעוויזט, אז עס פאלען אפ אלע לייכטזיניגע השערות, אז אין רעגירונגס־לאגער זאלען כלומרשט הערשען קאנפליקטען, וואס פאדערן זייער לעזונג דורך ענדערונגען פון די לייטענדע פערזענליכקייטען פון מינדעסטענס איינינע רעגירונגס־רעסארטען. חלוקי דעות זענען פארהאן און מוזען זיין אבער פון דאנען איז נאך ווייט דער וועג, צו וועלכע עס איז שטרייטען צווישען די גרופען, וואס געהערען צום רעגירונגס־בלאק וועגען מיניסטער־פארטפעלען. די רעגירונג רעפרעזענטירט די אינטערעסען פון גאנצען פאלק, און ענדערונגען אין איהר פערזענליכען צוזאמענשטעל קענען נישט דיקטירט ווערען דורך די וואונשען פון אזא אדער אנדערער געזעלשאפטליכער גרופע, זיי קענען נישט זיין א רעזולטאט פון וועלכער עס איז הינטער־קוליסען פאליטיק אויך פון רעגירונגס־לאגער. די פארשטעהער פון די אפאזיציאנעלע ריכטונגען, וועלכע האבען עפענטליך אין דער פרעסע ארויסגעזאגט די האפנונג, אז די נעכטיגע רעקאנסטרוקציע וועט ליפערן א בעוויז פון אזעלכע הינטער־קוליסען קאמפען — האבען זיך נאך אמאל ארויסגעוויזען פאר פאלשע נביאים. די מאטיווען, וואס האבען בעוואויגען דעם מלוכה־פרעזידענט איבערצוגעבען די לייטונג פון דער רעגירונג אין איצטיגען מאמענט דעם ה' סלאוועק, זענען קלאר. זיי האבען זייער מקור אין די אויסערליכע פאקטען, ווי אויך אין דער פערזענליכער בעציהונג פון טיפסטען פערטרויען צום מלוכה־הויפט פון איינעם פון די פערדינסטפולע זיהן פון פאטערלאנד.

נעמענדיג די זאך פון פראקטישען שטאנדפונקט האט איצט די רעגירונג זעהר וויכטיגע פראגען צו לעזען. פון איין זייט דער אונאויפהערליך אקטועלער ווירטשאפטליכער פראבלעם פון אויפבויען דאס דארף און א שטארקען צוזאמעננעמען די ווירטשאפטליכע פראצעסען אין ראהמען פון דער מלוכה־פאליטיק. פון דער אנדערער זייט ווידער קודם כל דאס שטופענווייזע איינפיהרען אין לעבען די נייע קאנסטיטוציע, די ענדערונג פון דער וואהל־ארדינאציע און וואהלען צום סיים און סענאט.

ווי א סך אנדערע דאקטרינס פאלט אויך די דאקטרין וועגען דער וואקאציע־צייט, ווי עס ווערען געוועגליך אנגערופען די זומער־חדשים. די רעגירונג פון וואלערי סלאוועק, געהענדיג צום פריהלינג און די זומער־חדשים, געהט אריין גלייכצייטיג אין א פעריאד פון אנגעשטרענגטער ארבייט מיט דער פערספעקטיוו אויפ'ן שניט אין א צייט, וואס איז אין לאנדווירטשאפטליכען קאלענדאר נישט פארגעזעהן, וויל אין הערבסט.

יודישער זשורנאליסט און שריפטשטעלער וועט שוין אין דייטשלאנד נישט פערעפנטליכן קיין איין שורה

אלע נישט ארישע מיטגלידער פון רייכס־פערבאנד פון די דייטשע שריפטשטעלער האבען בעקומען צוגעשיקט א מעלדונג, פון דער רייכס־שריפטשטעלער־קאמער, אז זיי ווערען אויסגעשלאסען פון פערבאנד. אין דער מעלדונג ווערט געזאגט פאלגענדעס:

„לויט דעם ווילען פון פיהרער און רייכס־קאנצלער זאל די אנפיהרונג מיט דעם דייטשען קולטור־פערמעגען איבערגעגעבען ווערען נאר פאסיגע און צופערלעסיגע פאלקס־חברים. ביי דער גרויסער בעדייטונג פון גייסטיגער און קולטורעלער שאפונגסקראפט פאר דעם לעבען און צוקונפטיגע ענטוויקלונג פון דייטשען פאלק, זענען אהן שום ספק נאר יענע פערזענליכקייטען געאייגנעט אויסצופיהרען אזא טעטיגקייט, וועלכען געהערען אן צום דייטשען פאלק דורך פערבונדענקייט פון בלוט. נאר דער וואס פיהלט זיך פון ראסישער געמיינשאפט פערפליכטעט און פערבונדען מיט זיין פאלק, קען זיך אונטערנעהמען אויסצואיבען א השפעה אויף דעם אינערליכען לעבען פון דער נאציע, דורך א טיפגרייפענדע און פאלגנשווערע ארבייט ווי דאס איז דאס גייסטיגע און קולטורעלע שאפען. דורך אייער אייגענשאפט אלס נישט־אריער, זענט איהר נישט אומשטאנד אזא פערפליכטונג אנצונעהמען און אויסצופיהרען. דערמיט איז פאר אייך, פון איצט אן, פערבאטען צו פערעפענטליכען וועלכע עס איז שריפטשטעלערישע ארבייט אינערהאלב פון געביט פון דער שריפטשטעלער־קאמער."

צו דער דאזיגער ידיעה גיט נאך דער בערלינער קארעספאנדענט פון דער „יונייטעד פרעס" צו פאלגענדעס: נישט קוקענדיג אויף די שטרענגע פארשריפטען פון געזעץ וועגען שריפטשטעלער פאר נישט־אריער, האבען זיך נאך ביזאיצט אין די רעדאקציעס געפינען איינצעלנע זשורנאליסטען נישט־אריער. הויפטזעכליך האט עס זיך געהאנדעלט וועגען אמאליגע פראנט־קעמפער, וועלכע מען האט ערלויבט צו פערבלייבען אויף זייערע פאסטענס, אויב זיי האבען נאר נישט געטראגען קיין פאליטישען כאראקטער. איצט ווערט שוין אבער פערטריבען פון די רעדאקציעס דער לעצטער רעשט פון די נישט־אריער און די וואס שטאמען פון נישט־אריער. די גזירה איז אבער חל נישט נאר אויף זשורנאליסטען, נאר אויך אויף שריפטשטעלער. קיין נישט־אריער וועט פון איצט אן שוין אין דייטשלאנד נישט קענען פערעפענטליכען קיין איין שורה. דאס בעציהט זיך נישט נאר אויף צייטונגען נאר אויך אויף צייטשריפטען און דער פערעפענטליכונג פון ביכער און בראשורען. נאר די אויסגעשפראכען יודישע פערלאגען וועלען זיך נאך קענען פערנעהמען מיט פערלעגערישע ארבייט פון נישט ארישע זשורנאליסטען און שריפטשטעלער. אזוי אבער ווי דער דייטשער בוכהאנדעל פערנעהמט זיך נישט מיט פערקויפען ביכער און צייטשריפטען, וואס ווערען ארויסגעגעבען פון יודישע פערלאגען, וועלען זיי זיין אנגעוויזען נאר אויף די קונים פון ריין־יודישע בוכהאנדלונגען, און עס פערשטעהט זיך, אז דער דאזיגער קרייז קונים איז זעהר בעגרעניצט. פון דער נייער גזירה פון דער שריפטשטעלער־קאמער וועלען ליידען א גרויסע צאהל בעקאנטע שריפטשטעלער.

בכלל דארף אנגעוויזען ווערען, אז אין דייטשען צייטונגס־וועזען איז איצט נישט אזוי היימליך. עס ווייזט זיך ארויס, אז צווישען דער נאציאנאל־סאציאליסטישער פארטיי־פרעסע און די נישט פארטייאישע צייטונגען פיהרט זיך א פערביסענער קאנקורענץ־קאמף. די נאציאנאל - סאציאליסטישע פארטיי־פרעסע האט צווישען דעם ברייטען עולם נישט געפינען אזא פערשפרייטונג, ווי די פארטיי האט געהאפט. די אויפלאגעס פון די פארטיי־צייטונגען האלטען כסדר אין איין פאלען. נאכדעם ווי די שרעק איז אין דייטשלאנד אביסעל קלענער געווארען, האבען א סך לייענער צוריקגעקעהרט צו זייערע אמאליגע בירגערליכע צייטונגען, וועלכע זענען דערוויל אויך שוין געווארען נאציאנאל־סאציאליסטיש און בעקומען טעגליך אנווייזונגען וועגען וואס יא צו שרייבען, וואס צו פערשווייגען א. אז. וו.

דער פרעזידענט פון דער רייכס־פרעסע־קאמער, אמאן, וועלכער איז גלייכצייטיג דער לייטער פון דעם גרעסטען נאציאנאל־סאציאליסטישען פערלאג, וואס איז דאס פריוואט־אייגענטום פון אדאלף היטלער — דער „פיהרער" האט ווי מען זעהט א חוץ מלוכה־אינטערעסען אויך פריוואטע אינטערעסען — אינטערעסירט זיך שטארק מיט'ן דאזיגען פראבלעם, און בעמיהט זיך מיט די ענינים אזוי אנצופיהרען, אז די נאציאנאל־סאציאליסטישע פארטיי־פרעסע זאל חלילה נישט ליידען. דורך א פעראָרדנונג פון דער רייכספרעסע־קאמער פון 13 דעצעמבער 1933 ווערט אפילו די נישט־פארטיי־פרעסע געשיצט און איהר ווייטער ערשיינען גאראנטירט, אויב נאר זי ריכטעט זיך לויט די פארשריפטען פאר אלע צייטונגען. די פארטיי־פרעסע איז אבער דערפון שטארק אויפגערעגט, וואס די נישט־פארטיי־צייטונגען מאכען נאך דאס גאנצע נאציאנאל־סאציאליסטישע געפילדער און קענען די קונסט נישט ערגער ווי די כשר'ע פארטיי־צייטונגען און פיהרען דעריבער מיט זיי א שטארקען קאמף.

אלע אייבוואוינער פון קעלן האבען אין א געוויסען טאג געפינען אין זייערע בריף־קעסטלעך א אויפרוף אונטערגעשריבען פון דעם פראפאגאנדע־לייטער פון דער נאציאנאל־סאציאליסטישער פארטיי. דער אויפרוף, וואס האט געטראגען דעם קאפ „דייטשער מאן, דייטשע פרוי! א ערנסט ווארט צו דיר!" איז געווען אן אויפפאדערונג צו קויפען נאר פארטיי־צייטונגען. אין דעם אויפרוף איז געזאגט געווארען: „אפהענגיג פון דער צייטונג, וואס דו לייענסט קען מען וויסען צי דו פערשטעהסט דעם פיהרער, דערקענסט זיינע מיטלען און דרינגסט אריין אין זיין וועלט־אנשויאונג, אדער צי דו בלייבסט א פרעמדער אין דייטשען פאטערן־הויז!" „די נישט נאציאנאל־סאציאליסטישע פרעסע האט בעוויזען, אז זי האט זיך נישט געענדערט, איהרע וועגען זענען אנדערע ווי די פון דער נאציאנאל־סאציאליסטישער פרעסע, זי טויג נישט צו זיין די שפראך־רעהר פון פיהרער. קום צו אונז, לייען אונזערע צייטונגען, לאז דיך דורך איהר ברענגען צום פיהרער, בעטייליג זיך דורך איהר ביים שאפען די נאציע! אונטערשטיץ נישט מעהר די פרעסע, וואס האט דיך אין די ענטשיידענסטע פראגען פון דיין לעבען בעוואוסטזיניג, אדער צוליב נארישקייט פאלש אינפארמירט. קעהר זיך אפ פון א פרעסע, וואס אין טעקסט־טייל דינט זי כלומרשט דער נאציאנאל־סאציאליסטישער מלוכה, און אין אנאנסען־טייל דינט זי דעם אייביגען שונא פון דייטשען פאלק, דעם האס־ערפילטען יוד!... ווער עס לייענט נישט די פארטיי־פרעסע פון די נאציאנאל־סאציאליסטען, צוליב וועלכען עס איז פעהלער, וואס זיי האבען אין איהר ענטדעקט, דער שוואכט דערמיט אפ די שווערט פון אדאלף היטלער א. אז. וו.. אין דעם גייסט.

אבער די אלע מיטלען העלפען ווייניג. דער טיראזש פון דער פארטיי־פרעסע פאלט ווייטער. דער פרעזידענט פון דער רייכספרעסע־קאמער, אמאן האט דעריבער בעשלאסען אנצונעהמען אנדערע מיטלען. עס ווערען קאנטראלירט די בעאמטע, צי זיי לייענען די פארטיי־פרעסע.

דער אויפרוף, וואס מיר האבען ציטירט האט ארויסגערופען א שטורם ביי דער נישט־פארטיי־פרעסע. עס האט זיך אין דער פרעסע, די פארטייאישע און נישט־פארטייאישע, אנגעהויבען א פער ביסענע פאליטיק, מען האט זיך נישט געזשאלעוועט קיין זידעל־ווערטער און דער סוף איז געווען, אז דער שעף־רעדאקטאר פון דער „קעלנישער צייטונג" איז ארעסטירט געווארען, און ערשט אויף אן אויפפאדערונג פון בערלין איז ער צוריק בעפרייט געווארען.

עס דארף נאך צוגעגעבען ווערען, אז דער פרעזידענט פון דער רייכספרעסע־קאמער האט געהאט בעשלאסען איינצוקויפען אלע נישט־פארטייאישע צייטונגען, איינצופיהרען א מאנאפאל אויף אנאנסען, ווי אויך אן איינהייטס־פרייז. אבער דער מיניסטער שאכט האט זיך די דאזיגע מיטלען שארף ענטגעגענגעשטעלט. זוכט איצט אמאן אנדערע מיטלען, ווי אזוי צו ראטעווען די פארטיי־פרעסע, ווייל ווי עס זעהט אויס זענען געשעפט און די פערשפרייטונג פון מלוכה'שע וועלט־אנשויאונגען אין נאצי־דייטשלאנד ענג צווישען זיך פערבונדען..

ארץ־ישראל־פראגען אין ענגלישען פארלאמענט

לאנדאן (יט"א) אויף דער זיצונג פון אונטער־הויז האט דער קאנסערוואטיווער דעפוטאט ד. זאמערוויל אינטערפעלירט דעם קאלאניען־מיניסטער ווען ערווארטעט ער דעם בעריכט פון סער פעליקס פאל וועגען דער רעארגאניזאציע פון אייזענבאהן וועזען אין א"י און צי וועט דער מיניסטער, אין צוזאמענהאנג מיט די פארשטעהענדע ענטוויקלונגס ארבייטען, אננעמען שריט, אז די נויטיגע בוי־מאטעריאלען זאלען ווען מעגליך בעצויגען ווערען פון גרויס־בריטאניען.

סער פיליפ קאנליף־ליסטער ענטפערט דערויף אין א שריפטליכער ערקלערונג, אז ער ריכט זיך אין קורצען צו בעקומען פון הויך־קאמיסאר א מעמאריאל וועגען די עמפעהלונגען פון סער פעליקס פאל. אלע מאטעריאלען, וואס וועלען זיין נויטיג פאר די בוי־ארבייטען, וועלען בעצויגען ווערען אין הסכם מיט דער נארמאלער פראקטיק.

דעפוטאט זאמערוויל אינטערפעלירט דעם קאלאניען־מיניסטער, צי וועט ער, אין צוזאמענהאנג מיט'ן וואוקס פון האנדעל און דער בעפעלקערונג פון א"י, אננעמען שריט צו ערמוטיגען די איינשטעלונג פון א בריטישער שיפס־ליניע צווישען א"י און ענגלאנד.

סער פיליפ קאנליף־ליסטער ערקלערט אין א שריפטליכען ענטפער: צוליב די איצט עקזיסטירענדע שיפס־פערבינדונגען, סיי דירעקטע און סיי אונדירעקטע, דורך אלעקסאנדריען און פארט־סאיד, האלט איך נישט, אז דאס זאל זיין בערעכטיגט, אז די א"י־רעגירונג זאל ערטיילען א סובווענץ פאר א נייעם שיפס־דינסט.

דער רמב"ם אלס דאקטאר

פון ד"ר א. ווירשובסקי

ערב פסח פון היינטיגען יאהר פאלט אויס דער 800-יעהריגער געבורטס - טאג פון איינעם פון די גרעסטע מענער צווישען די הויכע מוחות אין דער וועלט-געשיכטע וועמענס אנדענקען ס'ווערט אפגעגעבען כמעט געטליכער כבוד. דאס איז דער בעריהמטער פילאזאף ווי אויך פראמינענטסטער תלמודישער אויטאריטעט און גרויסער גאון אויפן געביט פון מעדיצין — רבנו משה בן-מיימון.

לויט דעם מעכטיגען שטראם פון זיינע הויכע געדאנקען איז ער פערגליכען געווארן אין טעאלאגיע מיט משה רבנו (ממשה ועד משה לא קם כמשה) אין פילאזאפיע — מיט דעם גרעסטען גריכישען דענקער ארסטאטעל און אין מעדיצין —מט דעם גרעסטען מאן אופן דאזיגען געביט — היסטאקראט, וועגען די אומגעהויערע חשיבות פון רמב"ם קען מען דרינגען פון א שיר, וואס איז תחילת פערצייכענט געווארען אויף זיין מצבה אין טבריא (ארץ - ישראל): „ביזט געוועזן א מענש און דאך נישט קיין מענש, און ווען א מענש איז דיין מוטער פון הימעל-מלאכים טראגעדיג געווארען".

משה בן מיימון איז געבוירען געווארען אין שפאניען אין דעם לאנד, וועלכע שלאגט זיך איצט על-חטא, אויף דעם גירוש פון יודען מיט פינף הונדערט יאהר צוריק און ארדענט איין איצט א ריי פערנשטאלטונגען לכבוד דעם 800-יאהריגען געבורטס טאג פון גרעסטען געלערנטען וואס איז אויף איהר טעריטאריע (קארדאווע) געבוירען געווארען.

פון די יונגסטע יאהרען אן האט דער רמב"ם זיך געחברט מיט די מאכמעדאנער אראבער און האט ביי זיי געלערנט וועלטליכע וויסענשאפטען. אויך אין דער שפעטערדיגער תקופה פון זיין לעבען האט ער שטודירט וועלטליכע לימודים ביי די גרעסטע אראבישען דאקטוירים און פילאזאפען. אזוי אז די דאזיגע דערציהונג האט געחתמעט דעם קינפטיגען גורל פון זיין טעטיגקייט.

עס איז כדאי צו בעמערקען אז אין דער געשיכטע פון מעדיצין פערנעהמט א בכבודיגען פלאץ די אראבישע מעדיצין אין פעריאד פון 10טען ביז 12-טען יאהרהונדערט. בכן האט דער רמב"ם געהאט א גינסטיגע געלעגענהייט צו שטודירען מעדיצין ביי די אראבישע לעהרער אין גלענצענדסטען פעריאד פון דער מעדיצינישער ענטוויקלונג אין מיטעלאלטער. ער האט אבער ווייט אריבערגעשטיגען זיינע לעהרער וואס איז צו זעהן פון דער הסכמה פון בעריהמטען אין יענער צייט אראבישען דאקטאר אכדאלטיף פון באגדאד, וועלכער האט געשריבען צום עגיפטישען סולטאן, אז ער וואלט זעהר געוואלט קומען קיין קאאיר צו זעהען זיך מיט די דריי גרויסע חכמים, וואס איינער פון זיי איז דער רמב"ם, צווישען די שירים, וואס איהם האבען געווידמעט די אראבישע פאעטען, איז כדאי צו פערצייכענען אז דער אראבישער פאעט אל-סאאיד האט זיך אויסגעדריקט אז דער בעריהמטער רוימישער דאקטאר גאלען האט פערשטאנען צו היילען נאר דעם גוף, אבער דער רמב"ם האט געטראפען צו היילען דעם גוף, ווי אויך די נשמה.

אויף וויפיל רמב"ם איז געוועזן בעלאסטעט מיט מעדיצינישער פראקטיק איז דייטליך צו זעהן פון זיין בריף צום גרעסטען רב אין פראנקרייך ר' שמואל אבן-תבין וועלכער האט דעם רמב"ם געבעטען, אז ער זאל זיין אראבישע ווערק „מורה נבוכים" איבערזעצען אין העברעאיש און אט וואס דער רמב"ם האט איהם געענטפערט:

„מיין מעדיצינישע פראקטיק איז זעהר גרויס, און שווער, יעדען פריהמארגען מוז איך בעזוכען דעם סולטאן. ווען ער איז עפעס נישט געזונט, אדער ווער פון זיינע קינדער, אדער פון זיינע ווייבער ווערט נישט געזונט, קען איך שוין נישט אוועקגיין פון פאלאץ, אפילו ווען איינער פון זיינע בעדינער ווערט קראנק. קען איך שוין נישט אוועק א גאנצען טאג פון קאאיר. איך האב פולע הענט מיט ארבייט זיי צו היילען. אפילו אין דעם טאג ווען עס טרעפט זיך נישט קיין שום קראנקהייט אין קעניגליכען הויף, או זיינע גרויסע לייט און זיין גאנצע פאמיליע זענען געזונט, קען איך אויך נישט צוריקגיין אהיים ביז נאך האלבען טאג, און ווען איך קום אהיים טויט מיד, געפין איך אין מיינע קארידארען פול געפאקט מיט מענשען: מאכמעדאנער, קריסטען, יודען, צווישען זיי גרויסע לייט און א שרעקליכער ערב-רב וואס ווייסען, ווען איך קום צוריק און וואס פארלאנגען א רפואה צו זייערע קראנקהייטען. און איך גיי אראפ פון פערד, וואש זיך די הענט, איך גיי ארויס צו זיי בעטען, זיי זאלען מוחל זיין ווארטען, ביז איך וועל עפעס איבערבייסען — דאס איז דאס איינציגע מאל, וואס איך עס אין מעת לעת, דערנאך גיי איך ארויס צו זיי, הייל זיי און פערשרייב זיי רעצעפטען, און ווען איך פערטיג זיי אפ, הויבען זיך אן נייע פאציענטען צו שיטען ארויס און אריין. איך קען פון זיי נישט פטור ווערען ביז ביינאכט, אמאל ביז א זייגער 2 ביינאכט. דעמאלט בין איך שרעקליך מיד, איך קען שוין נישט שטיין און נישט זיצען, נאר איך לייג זיך אוועק אויפן רוקען און אזוי רייד איך מיט פאציענטען און גיב זיי א ראט, וואס זיי זאלען טון און אזוי לאנג ביז איך ווער שוין אזוי מיד, אז איך קען שוין אפילו נישט ריידען, אזוי פיהר איך זיך יעדען טאג אויסער שבת".

דער רמב"ם האט זך אזוי גינציג אפגעגעבען דער מעדיצינישער פראקטיק נישט אויס געלד גיריגקייט. נאר צוליב עטישע טעמים, אויף וואס ס'איז אנ'אנווייז זיין בעריהמטע תפילה וועלכע האט א עטישע עהנליכקייט צו דער בעריהמטער היפאקראטס שבועה.

די דאזיגע תפילה וואס דער רמב"ם פלעגט יעדען טאג אינדערפריה זאגען, לויטעט אין יודיש אזו:

„ליבער גאט! הויך איין אין מיין נשמה די ליבע צו מיין דאקטוירים-פאך און צו אלע בעשעפענישען. פערהיט מיך אז איך זאל נישט שטרעבן צו מיין פאך צוליב פערדינסט, אדער צוליב כבוד, ווייל אין אזא פאל וואלטען די שונאים פון אמת און מענשען - ליבע געקענט דאס אויסנוצען אום מיר צו בעזייטיגען פון אידעלען חוב צו טון גוטעס פאר דיינע בעשעפענישען. קרעפטיג מיין הארץ, אז איך זאל אלעמאל בערייטוויליג זיין צו העלפען סיי דעם ארימען, סיי דעם רייכען, סיי דעם פריינד, סיי דעם פיינד, דעם שלעכטען מענשען צוגלייך מיט דעם גוטען, מאך, אז אין דעם קראנקען זאל איך איינזעהן נאר א ליידענדע בעשעפעניש, מאך, אז מיין שכל ביים בעטראכטען דעם קראנקען זאל זיין קלאר, און נישט צעשטרייט דורך זייטיגע רעיונות, אום איך זאל זיך קענען אפגעבען א קלארען דין וחשבון אין מיינע דערפאהרונגען און קענטניש, ווייל דערהאפען און פרעכטיג זענען די וויסענשאפטליכע דערגאבערונגען, וואס שטרעבען צו סטימולירען דאס לעבען און געזונט פון אלערליי בעשעפענישען. מאך מעכטיגער גאט, אז מיינע חולאים זאלען זיין דורכגעדרונגען מיט אמונה צו מיר און צו מיין פאך און אויב די גראבע יונגען לאכען מיך אויס און טאדלען מיר, טא גיב גאט, אז די ליבע צו מיין פאך זאל זיין א פאנצער צו קענען זיך בעהערשען. שענק מיר די קונסט צו קענען זיך האלטען מיט טאקט און געדולד בנוגע צו די קראנקע, וואס זענען אומוויסענד און אומגעהארכזאם, מאך, ליבער גאט, אז אין אלע מיינע פאדערונגען זאל איך זיין מעסיג. פערקעהרט-זשע אין דורשט צו וויסענשאפט זאל איך קיינמאל נישט געזעטיגט ווערען, בעזייטיג פון מיר די העזה צו מיינען, אז איך פערשטיי כלומרשט אליז, פערקעהרט-זשע בעוואפען מיך מיט קרעפטען, ווילען און מעגליכקייט מיינע ידיעות צו פערברייטערען, ווייל היינט נאך קענען זיך ענטדעקען אזעלכע נייע פאקטען, וועלכע נאך נעכטען האב איך זיך גארנישט פארגעשטעלט: די וויסענשאפט האט גאר קיין גרעניצען נישט און דעם מענשענס שכל גייט תמיד פארווערטס'.

דער רמב"ם, דער שטרענג-ארטאדאקסישער רב, האט בפירוש נישט געגלויבט אין כישוף, שדים, מזיקים רוחות און דעריבער האט ער ביי היילען קראנקהייטען לגמרי נישט געהאלטען פון קמיעות, אפשפרעכונגען און סגולות, וואס פערטומלען די מוחות פון גלויביגע פון פיל אמונות און אומות, דער רמב"ם האט זיך געריכטעט אין מעדיצין לויט דער אביעקטיווער וויסענשאפט, לאגיק און שכל און ער איז נישט שולדיג אין דעם, וואס ארום זיין נאמען אלס דאקטאר האבען די פינסטערע מאסען געוועבט לעגענדעס. איך ברענג דא איניגע פאלקס-מעשיות וועגען רמב"ם אלס דאקטאר:

1) ביים סולטאן איז געווען א מנהג ביי גרויסע פאראדען צו זיצען אויף א הויכען טראן, צו וועלכען עס האבען געפיהרט 7 טרעפלעך, אויף וועלכע עס פלעגען זיצען די גרעסטע חכמים פון לאנד לויט זייערע חשיבות. דער סולטאן האט פעראָרדענט אז דער רמב"ם זאל זיצען אויפן העכסטען טרעפל, וואס האט ארויסגערופען א קנאה-געפיהל ביי די העכסטע בעאמטע און זיי האבען געזוכט איהם אומצוברענגען, זיי האבען געווירקט אויפן סולטאן, אז ער זאל אויספרובירען די אנגעזעהענסטע דאקטוירים, ווער פון זיי איז דער גרעסטער מומחה אין זיין פאך. די אראבישע דאקטוירים האבען געגעבען דעם רמב"ם א טרונק מיט סם אין דער געגענווארט פון סולטאן, אבער דער רמב"ם האט זיי מקדים געווען און צוגעגרייט פאר זיך רפואות מיט א געגענגיפט און אויפן דריטען טאג איז ער געזונט געווארען, פערקעהרט-זשע פון דעם סם, וואס דער רמב"ם האט צוגעגרייט פאר די אראבישע דאקטוירעם, זיינע שונאים זענען 10 פון זיי געשטארבען.

2) דער רמב"ם האט זיך פערזינדיגט קעגען סולטאן, האט דער סולטאן איהם געזאגט, דו ביזט חייב מיתה, אבער איך גיב דיר רשות זיך אליין אויסקלייבען א טויט, וועלכען דו פערלאנגסט, דער רמב"ם האט זיך אפגערופען, אז מען זאל איהם עפענען אלע אדערען און ארויסלאזען בלוט און דערביי האט ער אנגעזאגט זיינע תלמידים, וואס פאר א תרופות זיי זאלען נאכדעם אנווענדען, און ער איז לעבען געבליבען.

3) דער רמב"ם אלס דאקטאר איז אזוי מפורסם געווארען, אז ווען ער פלעגט זיך אומקעהרען יעדען טאג פון קעניגליכען פאלאץ אהיים, פלעגען פון ביידע זייטען וועג זיך אויסשטעלען חולאים. דער רמב"ם פלעגט זיי א קוק טון אין די אויגען, גלייך פערשטיין די קראנקהייט און אויף די קני שרייבען א רעצעפט. די שונאים זיינע האבען מיט א בייזער כוונה אוועקגעשטעלט צווישען די חולאים א געזונטען מענשען א גבור. דער רמב"ם האט גלייך פערשטאנען די בייזוויליגע כוונה און געזאגט צום דאזיגען אטלעט: „פאר דיר האב איך קיין רפואות נישט ווייל אין 10 טעג ארום מוזטו שטארבען" און אזוי איז טאקע געווען, ווייל די דערשיטערונג צוליב דעם פראגנאז פון בעריהמטסטען דאקטאר האט אויסגעצערט זיינע נערווען.

4) איינמאל איז דער רמב"ם בייגעווען, ווי דאס טוירים ווילען עפענען דעם מוח פון א חולה מסוכן, וואס האט געהאט א מכה אויפן מארך, דער רמב"ם האט זיי געגעבען אנ'עצה, אז זיי זאלען בעסער ארויפלייגען אויפן שארבען א בלאט פון סרוט, און דאן וועלען די ווערים פון דער מכה אליין ארויסקריכען.

אזוי דערציילען די לעגענדעס. אין דער אמתען אבער איז דער רמב"ם געווען ראציאנעל געשטימט, אין היילען קראנקהייטען. ער פלעגט זיך בענוצען מיט וויסענשאפטליך-דערווארבענע מיטלען, פלעגט אויסמיידען קאמפליצירטע רעצעפטען און פארציגליך אנווענדען די איינפאכסטע מיטלען. ער איז געווען אנ'אנהענגער פון דיעטעטישע מיטלען און געניינט צו סטימולירען דעם נאטירליכען פערלויף אין קאמף פון ארגאניזם מיט דער קראנקהייט. נישט קוקענדיג אויף זיין קאלאסאלער און אנגעשטרענגטער מעדיצינישער פראקטיק פלעגט דער רמב"ם יעדען איינציגען קראנקען אינדיווידועל בעטראכטען און בעהאנדלען אויסמיידענדיג שאבלאנע טעראפיע.

דער רמב"ם האט זיך מפורסם געמאכט נישט נאר אלס פראקטישער ארצט, נאר אויך אין דער העכסטער מדרגה אלס מחבר פון בעדייטענדסטע מעדיצינישע ווערק, וועלכע זענען פון אראביש איבערגעזעצט געווארען אין פערשידענע שפראכען.

טראגעדיעס ביי די ענטלאפענע יודען אין פראנקרייך

אמאל איז דער יוד געווען דער „אייביגער וואנדערער"; איצט מאכט מען איהם פאר אנ׳„אייביגען ארעסטאנט". — יודען אין פראנצויזישע טורמעס. ווייל מ'האט זיי געכאפט גנב'ענען די גרעניץ

פון דוד איינהארן

עס איז אמאל געווען א גוטע צייט ווען דער יוד האט געקענט וואנדערען, אומזיסט האבען עס די פאעטען אין יענער צייט אזוי בעקלאגט, און די רעדנער אונזערע, ווען זיי האבען געוואלט שילדערען די יודישע צרות, האבען זיי געמאהלען פארן עולם דעם אייביגען יודען מיטן וואנדער-שטעקען אין האנט. דאן ווען אלע וועגען זענען געווען פריי, ווען אלע טויערען זענען געווען אפען, ווען עס האבען עקזיסטירט גרעניצען בלויז פאר סחורות נישט פאר לעבעדיגע מענשען.

איצט איז עס אויס מיט דעם דאזיגען גן עדן. דאס הייליגע רעכט פון וואנדערען וועלכע דער יוד האט געהאט און וואס קיין שום מאכט האט נישט געקענט צונעהמען אויך די רעכט האט דער יוד פערלוירען. דער יוד האט אויפגעהערט צו זיין דער אייביגער וואנדערער.

איצט דארף מען זוכען א נייעם נאמען פאר יודען, אפשר „דער אייביגער ארעסטאנט", דער ארעסטאנט וואס איז פערמויערט אין א הונגער-טורעם. צוויי טויזענד יאהר האט עס געדארפט דויערען. די מענשהייט האט בעדארפט ערפינדען עראפלאנען, מיט ראדיאס, שיפען וואס פאהרען דורך דעם ים אוקינוס אין פינף טעג, אטאמאבילען מיט א שנעלקייט פון 150 קילאמעטער אין א שעה, בכדי פערוואנדלען פעלקער גאנצע אין צוגעשמידטע ארעסטאנטען וואס זאלען זיך נישט קענען ריהרען פון ארט.

עס איז שרעקליך אנצוקוקען די הונדערטער יודען וואס בעלאגערען די יודישע געזעלשאפטען אין פאריז, מיט איין געשריי: גיט אונז א מעגליכקייט וואו הין צו לויפען! און די פערצווייפלונג פון די געזעלשאפטען וואס קוקען אויף דער גרויסער וועלט-מאפע, און קענען נישט געפינען קיין פינטעלע ערד, וואוהין די מענשען צו שיקען. אפילו אין דער מדבר קען מען זיי נישט שיקען, ווייל אויך פאר דער מדבר סאהארא און פאר די אפריקאנישע אור-וועלדער מוז מען האבען א וויזע.

דערציילט מיר א יודישער יונגערמאן, ער האט שוין געגנבעט אלע גרעניצען און אומעטום האט מען איהם געכאפט. ער איז געגאנגען פון איין תפיסה אין דער צווייטער. מען לאזט אפילו א שעה זיך נישט אפרוהען. אמאל האט מען געוואנדערט ווי א בעטלער, היינט וואנדערט מען ווי א פערברעכער, הונדערטער פאליציסטען, דעטעקטיווס, מאכען יאגד אויף דיר. און כאפט מען דיך, זעצט מען דיך אריין צוזאמען מיט גנבים און מען בעהאנדעלט דיך ווי א מערדער.

די פראנצויזישע תפיסות ווערען פון טאג צו טאג אלץ פולער, מיט דעם מין ארעסטאנטען, און מען געהט שוין מאכען א געזעץ, אז מען זאל אזעלכע פשוט אוועקשיקען אין דער קאלניע נין-גווינעא צום געלען פיבער אין די טראפישע זאמד-פלוי, די מענשען זאלען דארטען אויסגעהן פון הונגער ווייט פון די אויגען.

עס קלינגט ממש ווי א חוזק ווען טאג-איין טאג אויס קעהרען זיך אום צעהנדליגע דייטשע יודען צוריק קיין דייטשלאנד.

— אויב שטארבען, — האט מיר א דייטשער יוד געזאגט — וויל איך שוין אויפן קבר פון מיין טאטען.

עס בלייבען בלויז די וואס זענען געקומען מיט געלד, אדער די וואס עס דראהט זיי אין דייטשלאנד קאנצענטראציע-לאגער.

יעדע וואך געהען אפ גאנצע צוגען מיט עמיגראנטען, עס איז גענוג א קוק צו טון אויף די פנימער פון די יונגע לייט, די אמאליגע יודישע עמיגראנטען קיין אמעריקע אונטערן דעק האבען בעסער אויסגעזעהען, יענע זענען געפאהרען מיט א האפנונג, די פאהרען ווי אויף זייער אייגענער לויה.

— וואס וועלען מיר דארט טון ?! וואס וועלען מיר דארט טון ?! — האט א יונגע ווייבעל מיט צוויי קינדער געוויינט. זיצענדיג אויף די פעקלעך, אפילו איבער די הייזער קען מען שוין דארטען נישט געהן, גרופעס יודישע יונגעלייט, וואס האבען דא שטודירט מיט דער האפנונג שפעטער צו נאטוראליזירען זיך, און ארבייטען, רייסען איבער זייער שטודיום, ווייל זיי האבען קיין שום האפנונג נישט צו נאטוראליזירען זיך, און ווען מען וועט זיי אפילו נאטוראליזירען וועלען זיי מוזען ווארטען צעהן יאהר ביז זיי וועלען האבען אנ'ערלויבניש צו ארבייטען אין זייער פאך.

איצט איז ארויס א געזעץ אז אלע וואס האבען קארטעס אויף רעכט צו ארבייטען מוזען זיי בעניען און מען קלייבט זיי ווי ווערעמדיגע ארבעס.

— איך האב נאך צו עסען ביז ענדע מאי — האט מיר אנ'ארבייטער געזאגט, ענדע מאי ענדיגט זיך מיין קארטע, און קיין נייע וועל איך נישט בעקומען.

די וואס האבען פראנצויזישע ווייבער, אדער אין פראנקרייך געבוירענע, און נאטוראליזירטע קינדער, האבען נאך עפעס א האפנונג, טראגיש איז די לאגע פון די וואס האבען אהערגעבראכט קליינע קינדער און ערצויגען זיי דא אין פראנקרייך. אזעלכע צוועלף דרייצעהן יאהריגע קינדער זענען שוין היימלאזע, ווייל אין זייער אלטער היים, זענען זיי פרעמד, זיי זענען פאקטיש קליינע פראנצויזען, אבער קיין רעכט האבען זיי דא נישט, פראנצויזען, וואס זענען פרעמדע אין פראנקרייך, און די עלטערען שטעהען פאר דער שווערער פראגע ווי צוצוגרייטען די צוקונפט פון זייערע קינדער.

איצט האט זיך אויף די פוילישע יודען אויסגעגאסען גאר א בעזונדערער אומגליק. זינט פוילען געהט מיט דייטשלאנד געגען פראנקרייך איז די שטימונג געגען די פאליאקען זעהר א פיינדליכע, זי איז שוין אפילו אריינגעדרונגען אין פאלק. היינט איז בעסער ווען מען פערשווייגט די פוילישע אנגעהעריגקייט. און די טראגעדיע איז א דאפעלטע, אין פוילען איז מען יודען, אין פראנקרייך איז מען פאליאקען, פערבינדעטע פריינד פון היטלערס דייטשלאנד, דאס הייסט: זיין א הבל מט קין'ם צייכען אויפן שטערן — דאפעלטע יסורים.

איצט פרעגט זיך: וואוהין זאלען די מענשען געהען ? („פאר.")

פיגולקעס קאווענא
(CAUVIN'A)
מיט אויסשליסליכע בעוואוקס - בעשטאנד - טיילען זענען דאס ווירקזאמסטע, דאס אנגענעהמסטע און ביליגסטע אפפיהרונגס-מיטעל.
פרייז פון א שאכטעל 2.50 זל.
צו בעקומען אין אלע אפטייקען.

Dr Wołkowyski
האט זיך איבערגעצויגען אויף
ציגעל-גאס 11, טעל. 238-02
נעמהט אן אין הויט- און ווענערישע
קראנקהייטען, מענער-שוועכע
פון 8-11 ביי טאג און פון 4-9 אווענד

טראמוואי-בילעטען
שוין צו בעקומען אין
Wagons-Lits Cook
לאדז, פיעטריקאווער 64. היינט אפען פון 10-12.

אין סאָוויעטישע שולען

(פון א רייזע)

פון ב. צ. גאָלדבערג

אויפן געביט פון קינדער־דערציהונג האָט דער ראטענפערבאנד צו בעוויזען דעם גרעסטען קרעדיט. קינדהייט אין רוסלאנד איז פארן גרעסטען טייל פון פאָלק נישט געווען קיין פרייד. די קינדהייט־דערינערונגען און בעשרייבונגען אין דער רוסישער ליטעראטור זענען פול מיט לייד און פיין, מיט הונגער, נויט, גרויזאמקייט מצד די עלטערע, אומריינקייט, אומוויסענקייט. די טראגישסטע צייט אין לעבען פון רוס איז געווען זיין קינדהייט, איצט איז די קינדהייט אין ראטענפערבאנד איינער פון די ליכטיגסטע פעריאָדען אין מענשענס לעבען, דאָס איז צו פערדאנקען די קינדערגאָרטענס פון נייעם רוסלאנד.

מען נעמט אריין א קינד פון א פאָר חדשים ביז פינף יאָהר. ווען עס געהט אריין אין קינדערגאָרטען, די מאמע ברענגט אריין דאָס קינד אויפן וועג צו דער ארבייט — אין פאבריק צי אין פעלד, — קומט עס אָפּנעהמען אויפן וועג צוריק אהיים. ווען דאָס קינד איז זעהר קליין און די מאמע זויגט עס, קומט די מאמע פון פאבריק צי פון פעלד, אין דער נויטיגער צייט אָנזייגען דאָס קינד, אז זי קומט, מוז זי זיך פריהער ארומוואשען און איבערטון.

ווען דאָס קינד ווערט געבראַכט ווערט עס אָפּגעבאָדן. איבערגעטון, א דאָקטאָר צי א פעלדשערשע — עקזאמענירט עס יעדען טאָג, מען נעהמט דעם קינדס טעמפּעראטור. געפינט מען אז דאָס קינד איז קראנק ווערט עס אָפּגעשיקט אין שפּיטאָל, און די מאמע ווערט בעפרייט פון דער ארבייט, כדי זי זאָל קאָנען אויפפאסען אויפן קינד. די קינדער האָבען זיך זייערע אייגענע האנטוכער, ציין־בערשטלעך, אייגענע פארטוכער, שטולען און טעפּלעך. יעדעס קינד האָט זיך זיין אלמערל. וואו עס האלט זיינע זאכען. אויב עס איז צו קליין איבערצולייענען זיין נאָמען אויפן אלמערל, איז אויבען אויפגעקלעפּט א בילד פון א פלאנץ, צי פון א חיה, — מיט דעם סימן ווייסט ער וואו זיינע זאכען געפינען זיך. זיי בעדינען זיך אליין ווי ווייט מעגליך. און יעדע גרופּע האָט איהר אָנפיהרער, וועלכער איז יעדען טאָג אנ'אנדערער — אָט אזוי ווערט דער נייער סאָוויעטישער דור דערצויגען זיך צו האלטען ריין און אין אָרדנונג און צו לעבען מיט א סיסטעם, זיי וועלען שוין קיין מוזשיקעס נישט אויפוואקסען, און אין יאָהר 1935 לעבען דאָרט א וואסערע זיבען מיליאָן קינדער.

עס קאָנען זיין צוויי מיינונגען וועגען דער גוטסקייט פון אזא מין דערציהונג, מיין אייגענע, פערזענליכע מיינונג איז, אז דאָס בעסטע איז ווען יעדע מאמע דערציהט אליין איהר קינד, איך האלט נאָך אלץ, אז די פאמיליע איז א געזונטער באזיס פאר א „איינס" פון דער געזעלשאפט, אָבער ווען איז דאָס גערעדט געוואָרען? ווען די מאמע האָט ליב די ארבייט פון דערציהען דאָס קינד. און ווען זי איז לויט'ן טעמפּעראמענט און נייגונג צוגעפּאסט פאר דעם. א סך מאמעס טויגען צו דעם גאָר נישט. מיט דעם, וואָס א מענש איז א פרוי, לויטן געשלעכט, איז ער נאָך נישט פאסיג פאר דער שווערער און זעהר דעליקאטער ארבייט פון האָדעווען און דערציהען קינדער. עס איז אויך גערעדט געוואָרען אז די מאמע דאַרף נישט געהן ארבייטען צו פערדינען צום לעבען, וואָרים ביי אונז דאָ, אז א מאמע מוז געהן ארבייטען, ווערען די קינדער „אנגעוואָרפען" אויף אנ'עלטערער מאמע, צי שוויגער, אָדער צו א שכנה, די קינדער וואלגערען זיך, קיין דערציהונג בעקומען זיי נישט. איך מוז אויך צוגעבען, אז פון א סאָציאליסטישען שטאנדפּונקט איז וויכטיגער אז א קינד זאָל אויפוואקסען צוזאמען מיט נאָך קינדער איידער אליין פאר זיך אין א היימישער גרופּע.

איך האָב זיך אָפּגעשטעלט אזוי געגנוי אויף דער פאך־שול דערציהונג פונם קינד אין ראטענפערבאנד מחמת איך האלט אָט די פעריאָדע אינם קינדס לעבען פאר דער וויכטיגסטער, וואָס שייך זיין כאראקטער. אין די ערשטע פיר־פינף יאָהר ווערט אוועקגעלייגט דער פונדאמענט פארן מענשענס נאטור, און לעבענדיג מיט דער גוטער אויפפאסונג, מיטן בעסטען עסען, וואָס עס איז דאָ צו קריגען אין שטאָט, מיט דער פרעהליכקייט פון שפּילצייג, און נאָך קינדער, און אונטער דער אויפזיכט פון יונגע, געזונטע מונטערע מיידלעך, וואקסען די קינדער אויף א סך געזינטער, ווי זיי וואָלטען אויפגעוואקסען יעדער פאר זיך אין דער אָרימקייט און דחקות פון זייערע פאמיליעס.

אין די שולען בעקומען די קינדער נישט צו עסען — נישט דעם גאנצען טאָג, נאָר איין מאָלצייט, הגם עס זענען דאָ אויך אזוינע שולען וואו די קינדער עסען אלע דריי מאָלצייטען — איבערהויפּט געוויסע מיטעל־שולען, די שול־קינדער פון ראטענפערבאנד האָבען ביז מיט א פאָר יאָהר צוריק געהאט א יום־טוב, — זיי האָבען נישט גדאַרפט לערנען און געקאָנט טון וואָס זיי האָבען געוואָלט. דער קאָמיסאריאט פאר בילדונג האָט געהאט אָנגענומען די סאמע מאָדערנסטע מעטאָדען אין דערציהונג.

די ערציהונגס־ארבייט פון ראטענפערבאנד ווערט אנגעפיהרט הויפּטזעכליך פון א יודישען יונגענמאן מיטן נאָמען עפּשטיין, דער קאָמיסאר פאר דערציהונג איז בובנאָוו, א רוס. אָבער ער איז צופיל פארטון מיט גרויס־פּאָליטיק, — ער שטעהט הויך אן די פאר טייר־קרייזען, קומט עפּשטיינען אויס צו טון די מייסטע ארבייט, היינט הערשט אין דער סאָוויעטישער שול א שטארקע דיסציפּלין, די דיסציפּלין ווערט אויסגעהיט נישט אזוי דירעקט פון לעהרער, ווי פון די סטודענטען גופא, פון זייערען א קאָמיטעט, אָבער א דיסציפּלין איז פאראן, און מען „פּאָמפּעט" וויסען אין די סטודענטען ווי אומעטום. אין סאָוויעט־רוסלאנד איז דער פּומפּ נאָך אביסעלע הארטער, פערראָסט אביסעל, מחמת די טעקסט־ביכער פון ראטענפערבאנד זענען געשריבען זעהר שטייף און הארט. מען דאַרף האָבען א אייזערנעם געדולד צו לייענען א סאָוויעטישען טעקסט־בוך.

די הארטקייט פון די סאָוויעטישע ביכער ווערט אָבער „פערווייכט" פון טאבעלען, בילדער, צייכענונגען, און פּאקטישער ארבייט, — מען קוועטשט דאָרט די פּראקטישע ארבייט, דאָס פּאקטישע וויסען, די לאבאָראטאָריע, ווי עס דאַרף זיין, קאָן מען דעריבער זאָגען, אז די סאָוויעטישע שול פון 1935 איז באמת א שול — זי גיט א היבשען סכום וויסען און טראָגט עס צו לויט די לעצטע וויסענשאפטליכע קוואלען אין אזא מאָדערנעם אופן ווי נאָר מעגליך (אויסער די טעקסט־ביכער) די פּראָפּאגאנדע איז דאָ, פערשטעהט זיך, אָבער נישט פיל מעהר ווי עס איז דאָ פּאטריאָטיזם אין אונזערע שולען דאָ, נאָך אלעמען גיסט יעדע מדינה אריין אין איהר נייעם דור א גרויסע מאָס פּראָפּאגאנדע, מיר אין אונזערע שולען פּראָפּאגאנדירען נישט קיין יודישען נאציאָנאליזם? פּראָפּאגאנדירען זיי סאָציאליזם! דער עיקר איז, אז די קינדער זאָלען טאקע עפּעס לערנען, ארויסקומען געבילדעטע קולטורעלע מענשען.

די פּראָפּאגאנדע אין די סאָוויעטישע שולען האָט אָבער א בעשטימטע ווירקונג אויפן נייעם דור. עפּעס אזוינס, וואָס מען בעגעגענט אויך אינם נייעם דור אין פּאלעסטינע, דאָרטען רופט מען עס „חוצפּה" — א געפיהל פון האָפערדיגקייט און פעראכטונג צו אלע וואָס זענען אנדערש. איך זעה די סיבה פון דעם געמיט־צושטאנד אין דעם, וואָס אין ביידע לענדער פּראָפּאגאנדירט מען אריין אין דער פּסיכיק פון דעם קינד צוויי עלעמענטען: איינס, זיין אייגענע וויכטיגקייט, אז ער איז דער טרעגער פון א נייער אידעע, דער בויער פון א נייער וועלט, און דאָס צווייטע איז, אז די גאנצע וועלט איז קעגען איהם, אלע קעגען איהם איינעם, צוויי טויזענד יאָהר ווי יודען רייסען זיך קיין ארץ־ישראל, נאָר מען לאָזט נישט, — איצט איז ער, דער יונגעלע, דער בויער פון ארץ־ישראל. צעהן טויזענד יאָהר ווי דער פּראָלעטאריאט רייסט זיך צו בעפרייען פון זיין בלוט־זויגער, הונדערטער מאָל האָט ער געמאַכט אויפשטאנדען, און נאָר ער, דער סאָוויעטישער פּראָלעטאריאט, האָט געמאַכט דעם אויפשטאנד מיט דערפאָלג, און ער, דער יונגעלע פון אָמסק, צי סמאָלענסק, בויט דאָס די פּראָלעטארישע וועלט, אלע קאפּיטאליסטען און בורזשויען אויף צעפּיקעניש! אָט דאָס גיט דעם געפיהל פון איבערטריבענער אייגען־וויכטיגקייט און נישט געהעריגער טאָלעראנץ און סימפּאטיע צו אנדערע, די סאָוויעטישע יוגענט זיצט אויפן דאך פון דער וועלט.

ספּאָרט איז נאָך א רעזולטאט פון דער סאָציאַלער רעוואָלוציע. פון ספּאָרט האָט מען אין רוסלאנד גאָר ווינציג געוואוסט. רוסישער ספּאָרט איז געווען ראנגלען זיך, — די פּויערשע יונגלעך פלעגען זיך ראנגלען. שלאָגען ווי יונגע בעק. נאָך א רוסישער ספּאָרט איז געווען חלומען, בענקען, און פערליבען זיך. די רוסישע יוגענט שפּילט אלערליי ספּאָרטען. מיר דוכט זיך אויך אז די יוגענט טאנצט דאָרטען מעהר ווי דאָ, אויב איהר קענט נישט טאנצען האָט איהר נישט קיין קאָנטאקט מיט דער סאָוויעטישער יוגענט, מען טאנצט אין זאלען, אין די וואַרטצימערען פאר די קינאָס, און אונטערן אָפענעם הימעל אין די פּארקען, אין מאָסקווער פּארק איז דאָ א ספּעציעלע געביידע פאר א טאנץ־שול — וואו מען לערנט אייך טאנצען.

די טענץ זענען מערבדיגע טענץ, נישט אָריענטאליש־רוסישע. זיי זענען פערהעלטניסמעסיג „אָנשטענדיגע" טענץ. דאָס הייסט: אָט די טענץ, וואָס גילטען ביי אונז פאר נישט אָנשטענדיג גילטען ביי זיי גאָר נישט. בכלל, קאָן איך זאָגען, אז די סאָוויעטישע יוגענט איז א סך ווינציגער פערטון אין אומאָנשטענדיגקייט און געשלעכטליכקייט ווי אונזער יוגענד, ווי די אייראָפּעאישע יוגענד. איהר הערט אין ראטענפערבאנד ווינציגער גראָבע רייד און „שמוציגע" וויצען, איהר הערט נישט קיין „געהיימע" געשיכטעס וועגען געשלעכט זאכען, צי וועגען די און יענע פרויען, איהר זעהט נישט די געשלעכט משוגעת דאָס נאָכיאָגען זיך נאָך א געשלעכט־פּארטנער ווי איהר זעהט עס אנדערשוואו. דער פאקט איז, אז ווען איהר קוקט נישט צו טיף ווען איהר אורטיילט נאָר פון דעם וואָס איהר זעהט און הערט, וואָלט איהר געקאָנט זאָגען, אז די טעמפּעראטור פון געשלעכטליכקייט איז היבש נידעריגער ביי דער סאָוויעטישער יוגענד ווי ביי דער יוגענד פון אנדערע לענדער. די סאָוויעטישע יוגענד האָט ווינציגער ,סעקס' אויפן בעוואוסטזיין און איהר אונטערבעוואוסטזיין איז א סך פרייער פון „אונטערדריקטע פערלאנגען".

פון וואַנען קומט עס?

איך האָב זיך מיט דער פראגע א סך אינטערעסירט, איך זעה עס אלס א רעזולטאט פון צוויי פאקטאָרען אין סאָוויעטישען לעבען, איינער איז דער אינטערעס אין לאנד אין לעבען פון ארבייט און האנדלונג. די יוגענד פיהרט א צו־אָפענעם און אקטיווען לעבען, זי זאָל זיך צופיל „פארגעשלעכטעווען", ווען די יוגענד האָט נישט קיין אנדער אויסדרוק פאר איהר פּסיכאָ־פיזישער ענערגיע, פערזינקט זי אין געשלעכטליכקייט, אזוי איז געווען אין דער סאניז־עפּאָכע, פון דער אנדער זייט, נעהמט די סאָוויעטישע יוגענד די געשלעכט־פראגע ווי א פערשטענדליכע זאך. עס איז א בעדערפעניש, וואָס מען בעפרידיגט און גענוג. מען רעדט נישט וועגען דעם, און מען גריבעלט זיך אין דעם נישט. מען האָט אויך חתונה יונג.

דאָס דאַרף אָבער נישט אויסגעטייטשט ווערען אז מען לעבט טאקע אזוי פריי, ווי א סך בורזשואזע פאנטאזיעס שטעלען זיך עס פאָר. א בחור קאָן נישט צוגעהן צו אבי וועלכער מיידעל, וואָס געפעלט איהם און בעטען זי צו לעבען מיט איהם. א מיידעל געהט נישט מיט אבי וועמען, עס איז דאָ א ראָמאנטיק און ליבע אין לעבען פון דער היינטיגער יוגענט אין ראטענפערבאנד — די אמאָליגע „פרייהייטען" גילטען מעהר נישט, אָבער ווען יונגע מענשען געפעלען זיך און האָבען זיך ליב, לעבען זיי צוזאמען. צי זיי „פערשרייבען" זיך יאָ (האָבען חתונה) צי זיי פערשרייבען זיך נישט, הגם אין דאָס רוב פאלען פערשרייבען זיי זיך יאָ. איך וואָג צו זאָגען, אז די יוגענד אין סאָוויעט־רוסלאנד לעבט ריינער געשלעכטליך ווי די יוגענט ביי אונז.

דודל*) (סקיצע)

פון מ. י. סמאָראָוש

א הארבסטיגער פריטאָג אינדערפריה.

אויף א ראָג פון א גאס, וועלכע ליגט אין דער יודישער געגענט, שטייט א הויקערדיג, בלייך אָפּגעריסען יונגעל, מיט א אומעטיג קלוג פנימעל און מיט פערטראכטע ברוינע אייגעלעך. דאָס יונגעל הייסט דודל, בסך הכל איז ער אלט דרייצעהן יאָהר און לויט דער וואוקס זעהט ער אויס, נאָך פיל יונגער.

דודל, האָט נישט קיין טאטען, בלויז א מאמע, מיט נאָך אנ'עלטערען ברודער. וואָס שטייט אויך אזוי ווי ער אין א רוג, פון א צווייטער גאס אין האנדעלט. די מאמע ווידער, וואוינט זעהר ווייט פונדאנעט. אין א פערוואָרפען קליין שטעטעל, וואשט זי דאָרטען וועש, שארט דילען, אין פרעמדע הייזער און האָט איהם נישט געקענט גענוג־טוען, צומאָל מיט א בלויז ביסעל עסען. צוליב דעם טאקע, איז ער ערשט נישט לאנג אוועק פון איהר, געפאָהרען אויף גאַפּע מיט דער באהן און אנגעקומען דאָ אהער, אויף דעם רוג. און כאָטש עס איז ביי דער מאמען זעהר נישט גוט געווען, דאָך קען ער אין איהר קיין רגע נישט פערגעסען, יעדעס מאָל ווען ס'טשאַפּעט פארביי איהם א אָרעמע פרוי, איינגעהילט מיט א טיכעל אויפן קאָפּ, גיט עס איהם א טיאָכקע אין הארץ אריין, עס דוכט זיך איהם, אז זי וועט זיך אָפּשטעלען און איהם א ווארעמען גלעט טון אין בלאַלעכען בעקעל, וואָס קורטשעט זיך פאר קעלט, נאָר נישט צוליב דעם האָט ער ריזיקירט צו פאָהרען אויף גאַפּע, אז ער זאָל בלויז האָבען זיין מאמען אין זינען, ניין, א לייט ווייל ער דאָ ווערען אין לאָדז, פערדינען געלד און קענען אמאָל אהיימשיקען עטליכע גילדען. דעריבער שטייט ער דאָ אין רוג דריגעט מיט די פיסלעך פאר קעלט, זיין גאנצער גופ'ל טרייסעלט זיך, זיינע ליפּען בעוועגען זיך שוידערליך שנעל, און רופען אויס די סחורות וועלכע געפינען זיך אין א פלאטשיג קעסטעלע, וועלכעס איז אנגעשפּארט אויף זיין הארבאטער ברוסט, און אנגעהאָנגען מיט א שנירעל, אויף זיין בלוי־אָדערדיג העלזעל, ער איז נישט מפסיק אויף קיין איין רגע, מעג איהם טריקענען אין האלז, קרעלען אין דער קעל, ער שרייט כסדר: „ביליג, שנוראָוואדלעס, ביליג, ספּינקעס, ביליג, בילינ!... — דאָס וואָרט: ביליג, וואלגערט זיך ביי איהם אין מויל, ווי א אויסגענאָגט שטיקעל, שאָלעכץ פון וואָס ס'איז שוין ארויסגעזויגען געוואָרען יעדער טעם.

נישט איינמאָל דוכט זיך איהם, אז ס'איז בחנם זיין מיה, ווייל אלעס שטעלט זיך איהם אקיינגען: דער פּאָליציאנט, יאָגט איהם מיטן גומי־שטעקעלע, מענשען גייען פארביי און קויפען נישט און אפילו די קינדער, וואָס שטייען צוזאמען מיט איהם איזדעקעווען זיך איבער איהם, מאכען פון איהם חוזק און שרייען: „מילעער", פענטאק" — נאָר ביי דעם אלעם הערט ער נישט אויף צו רופען: „איליק! איליק!" — ווייל ער מוז ווערען א לייט, ווי דען, אויב נישט אין אזא גרויסער שטאָט ווי לאָדז.....

— 2 —

פארנאכט. ס'פאַלט צו דער שבת. די געוועלבער פערמאכען זיך, די וועגענער צעטראסקענען דעם ברוק. אלץ איילט זיך אהיים און דודל לויפט אויך איבער דער גאס ער הויכט זיך אין איין פויסטעל אריין, און דאָס צווייטע איז צוזאמענגעקוועטשט מיט א גאָרשטש קופּערנע מטבעות. ס'איז איצט וואַרעם איהם אין אלע אברים. ער איז צופרידען און צעוואַרעמט זיך פאר הנאה וועגען. נאָר איין זאך ווילט זיך איהם גאָר שטארק, אויסציילען ס'געלד, און געוואָהר ווערען וויפיל ער האָט פערדינט. דאָ דערמאָהנט זיך איהם, אז ס'טישעל וואָס שטייט דאָרט ביי איהם אינדערהיים אינם פערוואָרפענעם שטעטעל, וואָלט פונקט געווען פאסיג דערפאר, יאָ, ס'טישעל שטייט ביי דעם פענסטער, די מאמע זיצט אוודאי איצט דערביי. אנגעשפּארט דערויף, איהרע שווערע, צעוויטאָגטע הענט און טראכט אודאי וועגען איהם, דודלען. ס'ווערט איהם צוליב די ערינערונג, באנג, זעהר באנג, אזש די אויגען פערנעפּלען זיך איהם און ער זעהט נישט ווי צו גיין. נאָר באַלד רייסט איהם ארויס פון זיין פערנעפּלטקייט, א הילכיג, רויה געלעכטער, און א הייזעריג האַווקען פון א הונט. ער קוקט זיך אום און זעהט: א געזעמעל, מענשען שטייען ארום, א גאסען־סטרוזש, וואָס רייצט אָן א הונט, אויף א חברה שטשורעס, וועלכע האָבען זיך איצט בעוויזען פאר די יאטקעס, די מענשען, וואָס שטייען ארום, האָבען צעפלאַמטע לאכעדיגע פּנימער און העלפען אונטער, מיט א קריצען פון ציין, מיט א פּיטשען פון די ליפּען, יאָגען די שטשורעס, און אָט לויפט איין „בחור" פארביי, דודל דערזעהט איהם ער איז א שווארצער, א בייכיגער, ווי א גבור מיט ווייסע, בלישטשענדע ציין, דודל שפּרינגט אָפּ און לויפט א שטיקעל וועג. ווען ער בלייבט שטיין, קוקט ער זיך דערשראָקען אום, א ווייליע זעהט זיך איהם אויס ווי דער כמארנער פארנאכט, וואָס לאָזט זיך האסטיג אראָפּ איבער דער גאס, זעהט אויך אויס, ווי א ריזיגער גרויסער שווארצער שטשור, מיט אויך אזעלכע ווייסע בלישטשענדע ציין, דאָס זענען די עלעקטרישע לעמפּ, וואָס צינדען זיך פּלוצים אָן. ס'שווידערט איהם אזש, פאר עקעל און איינזאמקייט.....

— 3 —

שפּעט אויפדערנאכט, דודל, דרייט זיך ארום איבער דער קוויטיגער, פייכטער קעלער־שטוב, ס'קעפּעל פערוואָרפען אויף דער הויכער פּלייצע, די אויגען פעריסען ארויף צום סופיט און חשבונט אויפן הויכען קול, — פון דיר בערעל, — האָב איך בעקומען א פּיפּציגער און פערדינט האָב איך איבער דער וואָך דריי גילדען מיט 25 גראָשען, איז וויפיל האָב איך שוין צוזאמען? — דער קליינער בלייבט שטיין אינדערמיט שטוב, פערטשירעט די ציין, צעשמייכעלט זיך קינדיש און אין די ברוינע אייגעלעך, בלינצעלט אויף א שיכור'לעכער גלאַנץ.

דער עלטערער ברודער, א נידעריגער, קרעפּטיגער יונג פון א יאָהר צוויי־און־צוואנציג, דרייט אויס דעם קאָפּ צו דודלען, מאכט א ברוגזע מינע, גיט א צעפּאכע די קורצע, פעסטע הענט, אויף אָפּצושרעקען דעם קליינעם און צעשמייכעלט זיך פּלוצים גוט מוטיג:

— קליינער קריפּ, אז דו וועסט נישט פּאַפּען גיין וועל איך דיך דורען. —

דודל בעליידיגט זיך און מיט א פלינקען שפּרינג ווי א קאַץ, איז ער שוין אויף בערלס שוים, ער בויקערט איהם מיט די דארע ביינערדיגע פויסטלעך איבערן פּנים און עטעמט פערשטיקט:

— כ'האָב שוין היינט פאר קיינעם קנין מורא, כ'פערדין דאָך שוין אליין.

דעם ברודערס פּנים, קרומט זיך אין א טרויעריגע גרימאסע, אזוי ווי פון א פּלוצימדיגען שטאָך, ער נעהמט דעם קליינעם ארום מיט זיינע, שווערע קורצע הענט און זאָגט:

— נו, גוט, דודל, אָבער לאָמיך שוין אָפּשרייבען דעם בריף, די מאמע וועט דאָך איבערקלערען.

דער קליינער זעצט זיך אוועק אויפן אייזערנעם בעטעל, דער גלאַנץ אין די אויגען לעשט זיך און זיין בלייך בלאַלעך פּנים ווערט ערנסט און פערטראכט.

בערל בייגט איין דעם קאָפּ מיט א טייל רוקען איבער א נידעריגען הילצערנעם קאסטען און שרייבט ווייטער דעם בריף:

...ליבע מאמע, וועגען דודלען קלער נאָרנישט איבער. ער האנדעלט דערווייל אין גאס מיט שנוראָוואדלעס און ספּינקעס, ער איז צו דעם, אביסעל טויגעוודיג. ער דערשנאַפּט א קונה, פון ווי ווייט און פאר א „מיליץ" היט ער זיך שוין פּאָרלויפיג, אויך אויס מעהר ווי אין די ערשטע טעג, ליבע מאמע, בעדאַרפסט בלויז זעהן, מיט וואָס פאר א חשק ער לויפט אין גאס אריין און ווי צופרידען ער איז, אז ער לייזט פינף גראָשען, אז איך קוק דאָס צו — איך ווייס נישט פארוואָס — נאָר עפּעס שטיקען מיך די טרערען אין קעהל.....

ליבע מאמע, איך ווייס גאנץ גוט, אז דאָס איז נישט קיין תכלית פאר אזא שוואך קינד, ער וועט ווערען פערדאַרבען אין גאס, נאָר איך האָב דערווייל נישט קיין עצה, אז די צייט וועט זיך בעסערען און איך וועל קריגען ארבייט ביי מיין פאך, וועל איך איהם מיטנעהמען צו מיר אין ווערקשטעל.

גאנצע טעג זעהט מען זיך נישט. איך שטיי אויף איין רוג און ער אויף א צווייטען נאָר מ'וואוינט כאָטש צוזאמען איינגעדרינגען אין א קעלער, ס'איז, מאמע, אומשטיינסגעזאָגט, א לעבען, ווער מיר צרות גינט. נאָר פערפאלען, האָפענטליך וועט דאָך מוזען אמאָל צו די אלע צרות נעהמען א סוף.

בערל לאָזט שטעקען די פעדער אין טינטער, און פערגאַפּיעט זיך אויף דער וואנט. דודל פרעגט איהם מיט שטארקער נייגיר:

— נו האָסט שוין געענדיגט און וואָס האָסטו דאָרטען געשריבען וועגען מיר? —

— כ'האָב געשריבען אזוי ווי ס'איז. אז דערווייל האנדעלסטו אין גאס, נאָר ביי דער ערשטער געלעגענהייט, וועל איך דיך לערנען מיין פאך.

— און איך וועל מיך קיין פאך נישט לערנען.— שרייט דודל, ברוגז'דיג אויס און דערביי לאָזט ער אראָפּ פערשעהמט די אויגען.

— פאַרוואָס?

— כ'זעה דאָך סאַרא לייט ס'איז פון דיר געוואָרען.

— אָבער צי ווייסטו אז פון א גאסען קינד ווערט א שנאָרער, אָדער א גנב....

— ניין איך וועל ווערען א סוחר.

בערל צעשמייכעלט זיך:

— ביסט טאקע א ווייליג קלוג קינד, נאָר פערשטייסט נאָך נישט אלץ. מנע, גענוג אויף היינט, מ'וועט בעסער אויפרודערען די קויקע און גיין שלאָפען.

דודל, איז דערויף מסכים, ער טוט זיך אויס און בעקוקט זיינע אונטער־בגדים אקייגען דעם קאָפּטשעגדיגען נאַפּט־לעמפּעל, און קראַצט זיך בעת מעשה

(ווייטער זעה 11־טע זייט)

* פון בוך נאָוועלען „צעטרייסעלטע פונדאמענטען" וואָס דערשיינט בקרוב.

רעכט און לעבען

יורידישע בײַלאַגע פֿון „נײַעם פאָלקסבלאַט"

באַטיצע

רעכט אויף אַרבייטסלאָזיגקייט

יאָ, ס'איז נישט קיין טעות. דאָסמאָל האַנדעלט זיך עס נישט וועגען רעכט אויף אַרבייט, נאָר טאַקע בפֿירוש וועגען רעכט אויף אַרבייטסלאָזיגקייט, אויף רעגיסטרירטער, אָפֿיציעל-אַנערקענטער אַרבייטסלאָזיגקייט.

און אַפֿילו די דאָזיגע זכיה איז נישט אַזוי גרינג צו בעקומען. געוויס, די יעניגע, וועלכע זענען געווען בעשעפֿטיגט אין גרעסערע אונטער־נעמונגען און מ'האָט זיי שפּעטער רעדוצירט, בעקומען דאָך אַרבייטסלאָזע רענטע. זיי מוזען ממילא ווערען רעגיסטרירט און בלײַבען אַזוי לאַנג אין דער עווידענץ פֿון אַרבייטסלאָזע, כל־זמן זיי שטעלען זיך צו דער קאָנטראָל. און אויך די יעניגע, וועלכע האָבען געאַרבייט אין קלענערע וואַרשטאַטען קאָנען זיך אויך, נאָך ווי עס איז אַרײַנבעקומען אין רעגיסטער פֿון אַרבייטסלאָזע.

וואָס זאָלען אָבער טון די מאַסען געוועזענע סוחרים, הענדלער און בעלי־בתּים, פֿון ליקווי־ווידירטע ווערקשטאַטען אָדער אַנדערע אונטער־נעהמונגען, וועלכע האָבען אַ דאַנק דעם קריזיס אָנגעוואוירען זייער גאַנצען קאַפּיטאַל און זיי פֿערמאָגען איצט גאָרנישט מעהר, ווי זייערע בלויזע הענד? פֿאַרוואָס וויל מען זיי נישט רעגיסטרירען אַלס אַרבייטסלאָזע? פֿאַרוואָס מאַכט מען זיי שוועריגקייטען? צי איז דען זייער לאַגע אַ בעסערע אָדער אַנ'אַנדערע, ווי די סיטואַציע פֿון די אָפֿיציעלע אַרבייטסלאָזע?

אמת, אַ טייל פֿון אָט די דערמאָהנטע דעקלאַ־סירטע עלעמענטען ערקלערען טאַקע אין די אַמטען, אַז זיי זענען אויסען מיט דער רעגיסטראַציע צו געניסען פֿון די הנחות פֿאַר אַרבייטסלאָזע. טאָ איז וואָס? צי גיט שוין דאָס אַליין אַ גענוגענדען גרונד צו דריבגען דערפֿון, אַז זיי ווילען נישט און זענען נישט אויסען צו בעקומען קיין אַרבייט? צי האָבען דען די בעאַמטע געפּרובט פֿאָרלעגען אַ פּאַסיגע אַרבייט און זיי האָבען זיך געוואַגט דער־פֿון אָפּצוזאָגען?

די דערמאָנטע פּעטענטען וואָלטען דאָך גערן אָנגענומען עפּעס אַנ'אַרבייט, בכדי צו דערהאַלטען זיך ביים לעבען. זיי פֿערשטעהען אָבער אויסגעצײַ־כענט, אַז קיין אַרבייט איז נישט פֿאַראַן. בעטען זיי, אַז מ'זאָל זיי כאָטש רעגיסטרירען אַלס אַר־בייטסלאָזע און זיי וועניגסטענס אַנערקענען די רעכט פֿון אַרבייטסלאָזע.

קיין גרויסע גליקען, משטיינס געזאָגט, גיט אַזאַ הנחה נישט. גוט איז אָבער אויך פֿאַר די דאָ־זיגע אומגליקליכע אַביסעל פּראָדוקטען. די אָפֿי־ציעל־רעגיסטרירטע אַרבייטסלאָזיגקייט שיצט דאָך גיכער פֿאַר אַנ'עקסמיסיע, בעפֿרייט פֿון לאָקאַל־און מיליטער־שטייערען און פֿון געוויסע עפֿנט־ליכע אָפּצאָהלונגען.

ס'איז באמת נישט פֿאַראַן קיין בעגרינדעטער מאָטיוו די אָנגעוויזענע דעקלאַסירטע עלעמענטען נישט צו רעגיסטרירען אַלס אַרבייטסלאָזע און ביי זיי צוצונעמען די רעכט צו געניסען פֿון די אויס־גערעכענטע הנחות. א—ד.

וויכטיגע ענטשײַדונגען פֿון העכסטען-געריכט

פֿעראַנטוואָרטליכקייט פֿאַר אַ וועקסעל-חוב

אויב אונטער אַ וועקסעל פֿיגורירען צוויי אונטערשריפֿטען און איין אונטערשרייבער מיט'ן אַנדערען האָבען זיך נישט פֿערשטענדיגט, טראָגט יעדער פֿון זיי נישט קיין סאָלידאַרישע, נאָר אַ פּראָפּאָרציאָנעלע פֿעראַנטוואָרטליכקייט (פֿאַר אַ האַל־בען חוב).

קינדיגען אַנ'אַרבייטס-אָפּמאַך בעת אַ קראַנקהייט

דער כלל, אַז מ'טאָר נישט קינדיגען אַנ'אַר־בייטער בעת אַ קראַנקהייט, איז גילטיג בלויז ביי נאָרמאַלע פֿערהעלטענישען, קוים בעגייט אָבער אַנ'אַרבייטער בעת דער קראַנקהייט אַ מיסברויך צום שאַדען פֿון אונטערנעמער, מעג מען איהם אַפֿילו בעת דער קראַנקהייט קינדיגען.

פּאַסעריי

נעמענדיג געגנב'עט געלד פֿאַר פֿערקויפֿטע סחורה קאָן מען אויך בעשטראָפֿט ווערען פֿאַר פּאַסעריי, פֿערשטעהט זיך, אויב דער פֿערקויפֿער האָט געוואוסט, אַז דאָס אָנגענומענע געלד שטאַמט פֿון אַ גנבה.

אינדוסטרי שטייער

מ'מעג אויפֿ'ן סמך פֿון אַ האַנדעלס-פּאַטענט אויף אַ געוועלב פֿערקויפֿען די זעלבע סחורה אויפֿ'ן מאַרק פֿון אַ סטראַגאַן. דאָס געוועלב מוז אָבער דעמאָלט זײַן פֿערמאַכט.

פֿערזיכערונג פֿון גייסטיגע אַרבייטער

לערן־יונגלעך און פּראַקטיקאַנטען ביי ביוראָ אָדער קאַנצעלאַריע־אַרבייט, אַפֿילו, ווען זיי בע־מען נישט קיין געהאַלט, מוזען אויך זײַן פֿערזי־כערט אין סאָציאַלען פֿערזיכערונגס-אַנשטאַלט.

רעכט פֿון אַ לאָקאַטאָר

אויב אַ לאָקאַטאָר האָט דורכגעפֿיהרט אין פֿער־נומענעם לאָקאַל געוויסע אויסבעסערונגען, האָט ער רעכט אַרויסציהענדיג זיך פֿון דער דירה, זיי מיטצונעהמען. דער הויזווירט קאָן אָבער איהם אַנשטאָט דעם אויסצאָהלען אַנ'ענטשפּרעכענדע ענט־שעדיגונג.

אַרבייט אין זונטאָג

אין מלעטשאַרניעס מעג אין זונטאָג די אַרבייט דויערען אין משך פֿון 3 שעה. (ביז 10 פֿריה).

וועגען דעם מוז אָבער געמאָלדען ווערען דעם אַר־בייטס-אינספּעקטאָר.

מיאוסע פֿאַמיליע-נעמען

די הנחה צו ענדערען מיאוסע פֿאַמיליען-נעמען קאָן אויסגענוצט ווערען ביז'ן 23 יאַנואַר 1940.

נישט געוויסענהאַפֿטע קאָנקורענץ

דאָס געזעץ וועגען בעקעמפֿען נישט-געוויסענהאַפֿטע קאָנקורענץ איז חל נישט בלויז אין האַנדעל, אינדוסטרי, מלאכה און אויף אַלע אַנ־דערע געביטען פֿון עקאָנאָמישען לעבען — נאָר אַפֿילו אויך לגבי דער פּראָפֿעסיאָנעלער טעטיגקייט פֿון פֿרייע פּראָפֿעסיעס: לעהרער, אַרטיסטען, זשור־נאַליסטען א. אַ. זעלבסטשטענדיגע פֿרייע בערו־פֿען, וועלכע האָבען נישט קיין עפֿענטליכע רעכט־ליכע קאָרפּאָראַציעס מיט דיסציפּלינירטע סאַנקציעס.

נײַע געזעצע

פּעקלעך מיט אָנגעטויכץ פֿון אויסלאַנד

די מאַכט האָט אַרויסגעגעבען אַ פֿעראָרדנונג, אַז דאָס אויסשטעלען אָרימקייט-צייגנישען פֿאַר פּערזאָנען, וועלכע ווילען, אַז די צוגעשיקטע צו זיי פּעקלעך אָנגעטויכץ פֿון זייערע אויסלענדישע קרובים זאָלען בעפֿרייט ווערען פֿון צאָל, דאַרף בעזונדער אַכטונג געלייגט ווערען אויף דעם אומ־שטאַנד, צי די חפֿצים זענען איבערגעטראָגענע, צי די אַרויסשיקער זענען קרובים מיט די אַדרעסאַטען, צי די אַדרעסאַטען נויטיגען זיך אין דער מתּנה און הויפּטזעכליך צי די מתּנה וועט ווירקליך דורך זיי אַליין בענוצט ווערען אָדער צי ס'איז פֿאַראַן אַ קלער, אַז זיי וועלען די חפֿצים פֿערקויפֿען. אַזאַ חשד איז בעגרינדעט בפֿרט אין די פֿאַלען, ווען די אַדרעסאַטען אָדער זייערע קרובים האַנדלען מיט אַזעלכע אַלטע זאַכען. דאַן קאָן נישט זײַן קיין רייד וועגען אַנערקענען פֿאַר זיי די דערמאַנטע הנחה.

ווערט פֿון אַ גראַם גאָלד

דער פֿינאַנץ-מיניסטער האָט פֿעסטגעשטעלט די ווערט פֿון אַ גראַם ריין גאָלד אין דער הויך פֿון 5 זל. 92 און אַ האַלבען גראָשען.

שטייער-הנחות

דער מיניסטאָרען-ראַט האָט שוין בעשטע־טיגט דעם פּראָיעקט פֿון געזעץ וועגען צינזען פֿון נישט-בעצאָהלטע שטייערען. ער וועט זיכער אין אַ נישט-געענדערטער פֿאָרם אין די נאָהענטסטע טעג פֿערעפֿענטליכט ווערען. דעריבער איז שוין כדאי זיך אויף איהם אָפּצושטעלען.

אַלזאָ צינזען פֿון אַ פֿערלעגענעם שטייער הויבט מען אָן צו צאָהלען פֿון אַנדערען טאָג נאָכ'ן צאהל טערמין און נישט, ווי עס איז געווען ביז איצט — פֿון 15 טעג.;

ס'ווערען אָפּגעשאַפֿט די צינזען פֿאַר אָפּ־לייגען און די שטראָף־צינזען פֿאַר פֿערלעגערונג. אַנשטאט זיי ווערען איינגעפֿיהרט געוועהנליכע און הנחה־צינזען.

די געוועגליכע צינזען וועלען בעטרעפֿען — 3 פּירטעל און די הנחה־צינזען — 2 פֿינפֿטעל אַ חודש.

די הנחה־צינזען וועלען גענומען ווערען פֿון די יעניגע צאָהלער, ווען ס'איז פֿונאַנדערגעצ־לייגט געוואָרען דער שטייער־חוב אויף ראַטעס. אין פֿאַל, ווען מען פֿערשפּעטיגט צו צאָהלען אַ ראַטע אין בעשטימטען טערמין, פֿערלירט מען אויטאָמאַטיש די הנחה צו צאָהלען קלענערע צינזען און מען מוז דאַן בעצאָהלען די פֿולע צינזען ד"ה אין דער הויך פֿון 3 פֿערטעל פּראָצענט אַ חודש.

וויבאַלד ס'ווערט אַנולירט דער גאַנצער אָדער אַ טייל פֿון איינגעשטעלטען שטייער חוב, ווערען גלייכצייטיג אויך אַנולירט אַנ'ענטשפּרעכענדער טייל פֿון די בעטרעפֿענדע צינזען.

BANK HANDLOWY w ŁODZI
Spółka Akcyjna
Al. Tadeusza Kościuszki 15
ma jeszcze do wynajęcia SAFES
na dogodnych warunkach, poczynając od 4 złotych miesięcznie.
Safe jest NAJPEWNIEJSZEM miejscem przechowywania posagu Twej córki.

אויספֿלוגען קיין פּאַלעסטינע
פֿון 630.— זל. און
אָרגאַניזירט: „אָרביס" פּיעטריקאָווער 18, טעל. 49-33
65, „ 20-20

● ר. איזראַעל ●

דער בערזען-סוחר

שפּאַנענדער ראָמאַן פֿון יודישען לעבען

153

— צי וואָלט מען נישט געקענט נאָכקומען דעם פֿערלאַנג פֿון דער פֿערמשפּטער? האָט דער פּראָקו־ראָר געפֿרעגט דעם מיניסטער.

— איך זעה נישט קיין שום מעגליכקייט. אַזאַ פֿאַל האָט נאָך נישט געטראָפֿען אין דער געשיכטע פֿון ענגלישען געריכטס - וועזען. און אויב איך האָב די גענוגענדע ידיעות וועגען דעם, אין דער גאַנצער וועלט.

— דער ענין מוז דאָך אָבער שוין דאָ אויפֿן אָרט ערלעדיגט ווערען, מיר האָבען דאָך נישט קיין איין מינוט צייט. דאָס ענגלישע געריכטס-וועזען קען דאָך נישט בעגעהען קיין בעוואוסטזיניגען יוסטיץ־פֿערברעכען און צווייטענס איז דאָך נישט מענשליך צו פֿייניגען אַ צום טויט-פֿערמשפּטען אין די לעצטע שעהן פֿון זיין לעבען.

ס'איז אפֿילו נישט געווען קיין צייט אויף נאָכ־צוקוקען קאָדעקסען, פֿאַרשריפֿטען און פּאַראַגראַפֿען, דער מיניסטער האָט געמוזט באַלד אַליין דעצידי־רען, אויב ער האָט געוואָלט אויסמיידען אַ גרויסען יוסטיץ-סקאַנדאַל. און דער מיניסטער איז געפֿאַלען אויף אַנ'אָריגינעלער המצאה, אויב דאָס-געזעץ ער־לויבט נישט אַריינצולאָזען אין דער קאַמער פֿון אַ פֿערמשפּטען צום טויט אַנ'אַנדער אַרעסטאַנט, קען דאָך דאָס געזעץ אויסגעטייטשט ווערען אויף דעם אופֿן, אַז דעם פֿערמשפּטען זאָל מען קענען אַריינלאָ־זען אין דער קאַמער פֿון אַנ'אַנדערען אַרעסטאַנט.

— איהר פֿערגעסט אָבער, הער מיניסטער, האָט דער פּראָקוראָר דערויף געזאָגט, אַז דזשאַן קיסטער מיט וועלכען די פֿרוי רובין וועט בלייבען אַליין איז אויך פֿערמשפּט צום טויט.

— ער שטעלט דאָך אָבער נישט די דאָזיגע פֿאָדע־רונג, און איבריגענס וועלען מיר אויך אויף אַזאַ אופֿן קענען שפּילען אויף אַ צופֿאַל, ווייל ס'איז מעג־ליך, אַז דזשאַן קיסטער וועט גאָרנישט וועלען בלײַ־בען אַליין פֿאַרן טויט מיט דער פֿרוי רובין, צי האָט קיסטער בכלל געשטעלט וועלכע ס'איז פֿאָדע־רונ־גען?

— ביז איצט האָט מען נישט מיר וועגען דעם גע־מאָלדען.

— ס'איז שוין איצט צו שפּעט, און מ'קען זי־כער זיין, אַז קיסטער וועט שוין נישט שטעלען אַ־זעלכע אָריגינעלע פֿערלאַנגען. אַלזאָ, פֿערלירט נישט קיין צייט און טוט אַזוי ווי איך האָב פֿאָרגעלעגט.

דעם פּראָקוראָר איז דער דאָזיגער פּלאַן אויך געפֿעלען געוואָרען, ער איז באַלד אַליין אַוועק אין טורמע. איז אַריין צו דער פֿרוי רובין אין קאַמער.

— איך האָב פֿאַר אייך אַנ'ענטפֿער. האָט דער פּראָקוראָר געזאָגט.

— איהר פֿיהרט מיט מיר אונטערהאַנדלונגען, ווי צוויי צדדים, דאָס האָט אָבער פֿאַר מיר נישט קיין זין, איך וועל פֿון מיין פֿערלאַנג נישט אָפּטרעטען.

— מיר האָבען גאָרנישט בדעה אָפּצוזאָגען אייך אייער פֿאָדערונג, דאָס ענגלישע יוסטיץ-וועזען וויים נאָך ביז איצט נישט פֿון קיין אונגערעכטיגקייטען.

אויף פֿרוי רובינס פּנים האָט זיך בעוויזען אַ שמייכעל.

— האָבען מיר דאָך נישט ווידער וועגען וואָס צו דיסקוטירען.

— אין דער הינזיכט נישט. אָבער וואָס וואָלט איהר למשל געטון ווען קיסטער זאָגט זיך אָפּ צו קומען צו אייך אין דער קאַמער?

— האָט מען שוין איהם וועגען דעם געפֿרעגט?

— ניין. נאָך נישט. אָבער מיר וואָלטען זיך נישט געוואָלט אָנטרעפֿען אויף קיין איבערראַשונגען.

— פֿערלאַנג איך דאַן, האָט זי געענטפֿערט. אַז מ'זאָל דאָס קיסטערן פֿרעגען אין מיין אָנוועזענ־הייט.

— דאָס קענען מיר טון און וועלען די דאָזיגע בעגעגעניש באַלד איינאָרדנען.

די דאָזיגע בעגעגעניש איז דורכן פּראָקוראָר בע־שטימט געוואָרען אין דער קאַנצעלאַריע וואוהין די פֿרוי רובין איז באַלד אריינגעפֿיהרט געוואָרען.

דער פּראָקוראָר איז אַוועק צו קיסטערן, ער איז געווען זיכער, אַז קיסטער וועט זיך דערפֿון אָפּזאָ־גען. די דאָזיגע איבערצייגונג איז אַרויסגעדרונגען פֿון דעם גאַנצען פֿערהאַלטען זיך פֿון קיסטערן בעת דער אויספֿאָרשונג בעתן פּראָצעס און נאָכן פּראָצעס. דער פּראָקוראָר איז געווען צופֿרידען פֿון אַזאַ אויס־גאַנג פֿון דעם ענין.

דער טורמע-וועכטער האָט איהם געעפֿענט די שווערע טיר פֿון דער קאַמער, אין וועלכער קיסטער האָט זיך געפֿונען. דזשאַן קיסטער איז געזעסען און געטרויערט זיין ליולקע, אויף זיין פּנים איז נישט גע ווען קיין שפּור פֿון אונרוהיגקייט. ער האָט נייגעריג אויפֿגעהויבען דעם קאָפּ כדי צו זעהען ווער ס'איז אַריינגעקומען און געוואַרט אויף דער ערקלערונג וועגען דעם דאָזיגען וויזיט. דזשאַן האָט דעם פּראָ קוראָר זעהר גוט געקענט, און טאַקע דאָס האָט איהם אָפּגעשטעלט, צוליב וואָס דער פּראָקוראָר איז צו איהם געקומען?

— האָט איהר נישט עפּעס ספּעציעלע פֿערלאַנ גען? האָט דער פּראָקוראָר געפֿרעגט, איהר גיט זיך דאָך אָפּ אַ חשבון פֿון דער לאַגע, אין וועלכער איהר געפֿינט זיך.

— איך גיב זיך אָפּ אַ קלאָרען חשבון דערפֿון. איך האָב נישט קיין ספּעציעלע פֿערלאַנגען, איך האָב געוואָלט טאַבאַק צו מיין ליולקע און האָב בע־קומען גענוג טאַבאַק. אַז איך זאָל האָבען גענוג ביז דער תּליון וועט מיר אַרויפֿליינגען די פּעטליע אויפֿן האַלז.

— דאָס איז אייער זאַך. אָבער איצט וואָלטען מיר אייך געוואָלט עפּעס בעטען, מיר ווילען אַז איהר זאָלט מיטגעהן מיט אונז אין דער טורמע-קאַנצעלאַ־ריע.

— נאָך וואָס?

— די פֿרוי רובין וועלכע איז פֿערמשפּט געוואָ־רען צוזאַמען מיט אייך האָט געשטעלט דעם פֿער־לאַנג זיך צו זעהען מיט אייך.

— גוט, אויב זי פֿערלאַנגט דאָס בין איך גרייט זיך צו זעהען מיט איהר,

דער פּראָקוראָר איז געווען ענטוישט, ער האָט זיך נישט גערעכט דערויף, אַז קיסטער וועט באַלד מסכים זיין אויף דעם דאָזיגען פֿאָרשלאָג. איצט האָט ער שוין געמוזט אָנהויבען צו גלויבען אַז קיסטער וועט אויך מסכים זיין צו בלייבען אַליין אין דער קאַמער מיט דער פֿרוי רובין ביז צו די לעצטע מינו־טען פֿון זייער לעבען.

דער פּראָקוראָר האָט זיך שוין אָבער נישט גע־קענט צוריקציהען און געבעטען קיסטערן מיט־צוגעהן מיט איהם. די בעגעגעניש צווישען דער פֿרוי רובין און דזשאַן קיסטער איז פֿאָרגעקומען אָהן בעזונדערע אויפֿטרייסלונ־גען. זיי האָבען זיך רוהיג גלייכגילטיג אָנגעקוקט און זיך אָוועקגעזעצט איינער געגען דעם אַנדערען.

— איהר האָט מיך געוואָלט זעהען? האָט קיס־טער געפֿרעגט, אַזוי ווי ס'וואָלט זיך געהאַנדעלט ווע גען אַ געשעפֿטליכען ענין.

— דאָ אויף דעם אָרט איז די בעגעגעניש פֿאַר מיר נישט אינטערעסאַנט, די דאָזיגע איניציאַ־טיווע איז געקומען פֿון דער מאַכט.

דער פּראָקוראָר האָט געוואָלט פֿערבעסערען די לאַגע און געזאָגט:

— אונזער איניציאַטיוו איז טאַקע געווען אייער בעגעגעניש דאָ אין דער קאַנצעלאַריע אָבער מיר האָ בען געהאַט אַ גרונד דערצו. איהר האָט אויסגעדריקט אייער ווונש עפּעס צו פֿרעגען פֿערזענליך דזשאַן קיסטער.

— אמת. האָט די פֿרוי רובין געזאָגט. איך וויל אייך פֿרעגען צי זענט איהר מסכים צו פֿערבלייבען מיט מיר אין איין קאַמער ביז צו די לעצטע מינוטען פֿון אונזער לעבען?

(פֿאָרטזעצונג קומט).

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבן

נייער פאלקסבלאט

זונטאג
כו
31
אדר ב׳ תרצה

מערץ

זון־אויפגאנג 5.14

זון־אונטערגאנג 6.07

קאמיסאר וואיעוואודזקי זאל אנולירען
דעם בעשלוס פון דער שטאט־ראט־מעהרהייט וועגן „אריער־פאראגראף"

דער רעגירונגס־קאמיסאר אינזש. וואיעוואודזקי האט שוין בעשטימט די קינפטיגע זיצונגען פון שטאט־ראט, בכדי צו פערענדיגען די בודזשעט־סעסיע. די זיצונגען זאלען פארקומען דינסטאג, מיטוואך און דאנערשטאג.

עס איז פאראויסגעזעהן, אז אויף די דינסטאג און מיטוואך־זיצונגען וועלען פערענדיגט ווערען: די צווייטע לעזונג פון בודזשעט, און דאנערשטאג זאל דער בודזשעט אנגענומען ווערען אין דער דריטער לעזונג.

אויב די פראגע וועט נישט קענען ענדגילטיג געלעזט ווערען אויף דער דאנערשטאג׳דיגער זיצונג, זאל בעשטימט ווערען נאך איין צומארגענס זיצונג, וואס זאל פארקומען דינסטאג דעם 9 אפריל.

ווי מיר דערוויסען זיך, זאל אויף דער ערשטער זיצונג, דינסטאג, קאמיסאר וואיעוואודזקי איבער־לייענען זיין דעציזיע וועגען דעם „אריער פאראגראף", וועלכע עס האט אריינגעפיהרט די שטאט־ראט־מעהרהייט אין סטאטוט פון דעם קונסט־פרייז פון דער שטאט לאדז.

שוין ווען די דאזיגע פראגע איז בעהאנדעלט געווארען, האט קאמיסאר וואיעוואודזקי ערקלערט, אז ער וויל נישט בינדען דעם שטאט־ראט מיט׳ן ארויס־זאגען זיין מיינונג, ער האט אבער געווארענט, אז דער בעשלוס ארייצופיהרען אזא מין פונקט אין סטאטוט איז געגען די גזעצליכע פארשריפטען און קודם כל געגען דער קאנסטיטוציע. דעריבער האט ער פערבעהאלטען דאס ארויסזאגען זיין דעציזיע אין דער פראגע אויף שפעטער.

לויט׳ן פאראגראף 66 פון זעלבסטפערוואלטונגס געזעץ קאן דער לייטער פון דער געמיינדע אנולירען א בעשלוס פון דעם שטאט־ראט, אויב דער דאזיגער בעשלוס איז געגען די פערפליכטענדע פארשריפטען.

נאכ׳ן פערענדיגען די בודזשעט־סעסיע וועט די פלענאר־זיצונג פון שטאט־ראט פארקומען אין 4 וואכען ארום.

פאר יורדים, וואס געהען אויס אין די שטיבן פון הונגער
דארף געפיהרט ווערען די היי־יעהריגע פסח־אקציע
(צו דער אויפמערקזאמקייט פון „נותן לחם")

מיר האלטען שוין נאהענט פאר פסח, די פער־שידענע אינסטיטוציעס וואס פארנעמען זיך מיט איינארדענען פסח־אקציעס, זענען שוין צוגעטרע־טען צו דער אקציע.

ביי דער געלעגענהייט דארף אויפמערקזאם געמאכט ווערען אויף דעם סיסטעם פון דער הילף־אקציע, וואס ווערט יאהרען־לאנג פראקטיצירט ביי די דאזיגע אינסטיטוציעס, א סיסטעם, וואס דארף אומבעדינגט געענדערט ווערען. ס׳האנדעלט זיך נעמליך אין דעם אופן ווי אזוי די פערטיילונג ווערט אדורכגעפיהרט:

די פעראיינען געבען מעלדונגען אין דער פרעסע אז ס׳ווערען רעגיסטרירט נצרכים פון דעם טאג ביז דעם טאג. די לאקאלען ווערען בע־לאגערט פון הונדערטער נויטבעדערפטיגע, אלע ווערען פעררעגיסטרירט, שפעטער ווערט אדורכ־געפיהרט א קאנטראלע, קוואליפיצירט אויף צו בעקומען דאס „פעקעל" ווערט 25 אדער 20 פראצענט — לויט די מעגליכקייטען פון דער אינסטי־טוציע.

מיר זאגען נישט, אז די שטיצע בעקומען מענשען, וואס נויטיגען זיך נישט אין דער שטי־צע, פערקעהרט: די שטיצע איז זיכער א נויטיגע, ווארום קיין גבירים קומען זיך נישט רעגיסטרירען, מיר מיינען אזעלכע ארימעלייט, יורדים, וואס וואוי־נען נאך ביז היינט אין לייטישע וואוינונגען, און א גאנצע וואך דערווארעמט מען זיך נישט. אזעל־כע יודען, וואס דריקען אין זיך, וועלען בעסער אויסגעהען פון הונגער צוזאמען מיט ווייב און קינדער, איידער אויסצושטעקען די האנד צו קצבה — אזעלכע יודען געפינט מען ביים היינטיגען טאג אין לאדז טויזענדער. שכנים פון דער צווייטער טיר וויסען נישט, אז דער שכן לעגט זיך שלאפען אהן א נאכט־עסען, און פרעגט מען אזא יוד: ווי געהט עס אייך? ענטפערט ער מיט א שמיי־כעלע: געלויבט השם יתברך!

אט א די יודען קומען נישט צו די אלע אקציעס די יודען, וואס געהען אויס ווי ליכט, געהען זיך נישט רעגיסטרירען צו קיין פעראיין, אט די־זע נען די יודען, יורדים, דארף היי־יאהר געלעגט ווערען גרויס אכט. די דאזיגע יודען דארף מען צו־שיקען א היים די נויטיגע פראדוקטען, אויף מעג־ליך א פאר זלאטיס, זיי זאלען קענען אפהאלטען דעם „זמן חרותנו" ביי אייגענע טישען, זאלען נישט דארפען געבען דאס פנים צו וואשען, און דער עיקר — זיי זאלען נישט וויסען פון וואו און פון וואנען די שטיצע איז געקומען.

די דאזיגע אויפגאבע, דארף לויט אונזער מיינונג — אדורכפיהרען דער פעראיין „נותן לחם" וועלכער פיהרט די לעצטע יאהרען די גרעסטע פסח־אקציעס. אויף דעם פעראיין ליגט א חוב, די היי־יאהריגע פסח־אקציע צו קירעווען אויף דעם וועג: פאר די יודען, וואס שטופען זיך נישט אין די רייהעס, וואס שטרעקען נישט אויס די האנד צו קצבה — פאר די יודען דארף „נותן לחם" לענקען די טעטיגקייט פון דער פסח־אקציע.

אב—

אלע הורטאווניקעס ווערן ארויסגעשטויסן
פון דעם גאלאנטעריע־האנדעל

(אג.) אין שייכות מיט׳ן אנהויב פון זומער־סע־זאן אין דער גאלאנטעריע־בראנזשע, בעמערקט זיך די ערשיינונג פון א וויטערדיגער עלימינאציע פון די הורטאווניקעס פון האנדעל. די גרעסערע און קלענע־רע הורטאווניקעס אין ווארשא און לאדז האבען בע־קומען א שטארקען קאנקורענט אין די פאבריקען, אין וועלכע זיי אליין קויפען סחורות. די דאזיגע מערקווירדיגע ערשיינונג, אז די פאבריקאנטען פון גאלאנטעריע סחורות פערקויפען פון איין זייט די הורטאווניקעס בכדי יענע זאלען ווייטער פערקויפען די דעטאליסטען און פון דער צווייטער זייט שיקען זיי ארויס אגענטען און וואיאזשארען, וואס פערקוי־פען סחורות דירעקט דיזעלבע דעטאליסטען, ער־קלערט זיך נאר דערמיט, וואס די פאבריקאנטען זענען נישט בכח צו ליקווידירען די הורטאווניקעס מיט אמאל, ווייל עס וואלט זיך אזוי ארום שטארק פערקלענערט די אומזאצען. ווי עס פערזיכערן אבער די מאסגעבענדע ספערען פון דער דאזיגער בראנ־זשע, איז די אויבענדערמאנטע אקציע א פולשטענ־דיג קלארע און איז בערעכענט, אז אין דער נא־הענטסטער צייט זאלען די הורטאווניקעס פולשטענ־דיג עלימינירט ווערען פון מארק און דארט, וואו דאס וועט נישט אנטרעפען אויף קיין שווערינקייטען — אויך די דעטאליסטען.

אין די קרייזען פון די הורטאווניקעס הערשט אין שייכות דערמיט א זעהר פעסימיסטישע שטי־מונג. די דאזיגע שטימונג איז בערעכטיגט אויך צו־ליב דעם, וואס נישט קוקענדיג וואס דער זומער־סעזאן האט זיך שוין אנגעהויבען מיט צוויי וואכען צוריק זענען די אומזאצען ביי די הורטאווניקעס מינימאלע. דאס ערקלערט זיך דערמיט, וואס די דעטאליסטען בעקומען ביי די אגענטען די סחורות אויף פאבריקס־פרייזען, בעת דעם הורטאווניק וואל־טען זיי געמוזט צאהלען טייערער.

אין שייכות מיט דעם האט זיך געשאפען א לאגע, אז די גאלאנטעריע־פאבריקען פערקויפען די הור־טאווניקעס און דעטאליסטען צו גלייכע פרייזען. עס איז פערשטענדליך, אז אזא סיסטעם מוז דער־פיהרען צו דער פולשטענדיגער רואין פון די הור־טאווניקעס און דעטאליסטען צו גלייכע פרייזען. איז נישט קיין גינסטיגע. די דעטאליסטען אין די גרעסערע שטעט ווערען פולשטענדיג ארויסגעשטוי־סען דורך די פאבריקען, וואס פערלעגען זיך אייגע־נע סקלארען. די לאגע איז נאך דערמיט ערגער, וואס די זעלבע ערשיינונג קען זיך שפעטער איבערטראגען אויף אנדערע צווייגען פון דער טעקסטיל־אינדוס־טריע, וואס וואלט געפיהרט צו דער רואין פון אלע סיי גרעסערע און סיי קלענערע הורטאווניקעס.

יודיש פאלקס־טעאטער, זגערזשער 17.

נייע אנגאזשירטע ארטיסטען אין פאלקס־טעאטער

היינט, זונטאג, 4 נאכמיטאג נייער אפערעטען־שלאגער

דאס שאמפאנער מיידל

אין 3 אקטען מיט 20 נומערן געזאנג. אין 2־טען אקט קומט פאר א קאבארעט אין וועלכען ס׳ווערט געזונגען און געטאנצט מאדערנע טאנגאס און קאריאקא־טאנץ

היינט, 9 אווענד די אין לאדז בעליבטע אפערעטע אין 3 אקטען

רומעניש חתונה

ארקעסטער אונטער דער לייטונג פון דיריגענט דוד בייגעלמאן.

בילעטען צו בעקומען אין קאסע פון פאלקס־טעאטער.

רעארגאניזאציע אין דער „אובעזפיעטשאלניע"
160 אנגעשטעלטע אין דער „אובעזפיעטשאלניע" געקינדיגט— די דאקטוירים ארבייטן דערווייל אויף די פריהעריגע בעדינגונגען?

אין צוזאמענהאנג מיט דער רעארגאניזאציע וואס ווערט אדורכגעפיהרט אין דער „אובעזפיע־טשאלניע" זענען געקינדיגט געווארען 160 אנגע־שטעלטע.

אלע קינדיגונגען בנוגע די דאקטוירים זענען, ווי מען אינפארמירט אונז, צוריקגעצויגען געווא־רען. די דאקטוירים וועלען דערווייל ארבייטען אויף די פריהערדיגע בעדינגונגען. דער אפמאך איז פערלענגערט געווארען אויף ווייטערע 6 חדשים, אין דער צייט וועלען אדורכגעפיהרט ווע־רען קאנפערענצען מיט די פארשטייער פון דער דאקטוירים קאמער און מיט דעם דאקטוירים פער־איין וועגען אופן פון רעארגאניזירען דעם ביזאיצ־טיגען סיסטעם פון ערטיילען מעדיצינישע הילף די פערזיכערטע.

* * *

אין צוזאמענהאנג מיט דער רעדוקציע פון די 160 אנגעשטעלטע אין דער „אובעזפיעטשאל־ניע" זאל היינט פארקומען א קאנפערענץ מיט די פארשטעהער פון דעם פראפעסיאנעלען פעראיין פון אינטעלעקטועלע אנגעשטעלטע. די פארשטעהער דארפען אינטערווענירען, אז עס זאלען צוריקגע־צויגען ווערען די קינדיגונגען, יעדענפאלס בנוגע די איינציגע פערדינער אין דער היים.

אפטייקען
היינטיגע נאכט־דיזשורען

היינט, ביינאכט, דיזשורירן פאלגענדע אפטייקען: קאפראוואסקי (נאוואמיעיסקא 15), ס. טרזשוקאוסקי בושעזשינער 56), מ. ראזענבלום (שרודמיעיסקא 21), מ. בארטאשעווסקי (פיעטרקאווער 95), ה. סקווארשינסקי (קאנטנא 54), ל. טשינסקי (ראקאטשינער 53).

Dr. med. L. Berman

צעגעלניאנא 15, טעל. 149-07

ספעציאל־ארצט פאר מענער־שוועכע־בעהאנדלונג און סעקסועלע בעראטונג.

נעמט אן פון 8—11 און פון 4—8 אווענד.
זונטאג פון 9—1 פארמיטאג.
פאר אונבעמיטעלטע—לעטשניצע־פרייזן

יודיש מאריאנעטען־שפיל „בערל־שמערל־טעאטער"

אנפיהרונג: משה בראדערזאן

אין קאפע „אידעאל" (פיעטריקאווער 48)

צווייטער פראגראם א. נ.

נאר נישט געזארגט

עס הערען געמיינען לאלקעס־קאריקאטורען פון: דער טערקישער הוי מראל־אבמעט־פאשא, חון כוסה־וויצקי; טרחאקעס וויצמעל; דער דומשע ושאמענסקי; בען—בען גוריאן; ר׳ סענדערל גראגאך; רעגינא קאנדעל־צוקער; שיינע־שיינדל מרים; יוזעף קאוארלע־שמיד; טעצענאס קאבילק; ר׳ ליבישל מורה מוריגי; ד״ר פלויש; דעפוטאטען־פרעזעס ר׳ לייבעל; נח פורים־לוצקי; שבתאי מוהל; איטשע־מאיר קוזיעץ און וואוועניק עקס־קאמער; יולקע פאן־לאחניק; שמענדריק עם שמענד־ריקנבנע; טאלענטי און וואיטשע־כאווע; ראצע טום די צאצע; בערל־שמערל־בורדער; פיניעלע טויף.

היינט זונטאג—2 פארשטעלונגען 8 און 10 אוונט. קאנסומציע 1 זל.

טעקסטען: משה בראדערזאן, י. אבערושאנצק און ח. י. בושוסטאווסקי. לאלקעס געשניצט — ש. מאבעק מוזיק ארגאנזירט: דוד בייגעלמאן.

די פסח־אקציע פון דער קהלה

אלע פעראיינען, שטיבלעך און בתי תפילות ווערען אויפמערקזאם געמאכט, אז היינט איז דער לעצטער טאג ווען די קהלה קאנצעלאריע וועט צוריקנעהמען דאס רעגיסטראציע מאטעריאל, וועל־כעס די גבאים און פעראיינס פארשטעהער האבען די פאריגע וואך בעקומען.

בעשטעטיגט דער פלאן פון פערבויען לאדז

(א) ווי מיר דערוויסען זיך, האט דאס איבערן־מיניסטעריום, דורך א דעציזיע פון 28 ד. ח. בע־שטעטיגט דעם זיינערצייט אויסגעארבייטען פלאן פון בוי־ארבייטען אין לאדז.

די דאזיגע דעציזיע און דורך א ספעציעלען בריף מיטגעטיילט געווארען איו דער לאדזער שטאט פערוואלטונג.

ליציטאציע אויף טעקסטיל־סחורות איז דרום־אפריקא

(אג) ווי עס מעלדעט די דעלעגאטור פון מלוכה׳שען עקספארט־אינסטיטוט, האבען ביי די קאנקורסען אויף צושטעלען טעקסטיל־סחורות קיין דרום־אפריקא פארצוג די פירמען, וואס זענען רעפרעזענטירט אויפ׳ן ארט. דאס איז צוליב דעם, וואס די מאכט וויל האבען די מעגליכקייט פון לייכטער קאמוניקאציע מיט די ליפעראנטען.

אין פאל ווען א לאדזער פירמע וואלט זיך געוואלט בעטייליגען אין די ליציטאציעס אין דרום אפריקא און זי האט נישט דארט קיין פערטרעטער, קאן די היגע דעלעגאטור פון מלוכה׳שען עקספארט אינסטיטוט אנווייזען א אדרעס פון א פירמע אין קעיפטאן, וואס איז גרייט צו רעפרעזענטירען די פוילישע פירמעס ביי די ליציטאציעס.

ארויסגעפאלען פון פענסטער

(א) אויף פיעטרקאווער 64 איז אראפגעפאלען פון ערשטען שטאק, ביים וואשען די פענסטער און שווער פערוואונדעט געווארען די 25 יעהריגע סטאניסלאווא גענבאלסקא. די ארויסגערופענע פא־גאטאוויע האט איהר ערטיילט די ערשטע הילף און אפגעפיהרט אין שפיטאל.

Dr. med.

R. Zalcwasser

כירורג

ציגעל־גאס 19, טעל. 125-17

נעמט אן פון 1—2 און פון 4—6 נאכמ.

זאל פילהארמאניע, טעל. 213-84 ● מיטוואך, דעם 3-טען אפריל ד. י. 8.30 אווענד
אנ'אווענד פון HANKA ORDONOWNA און IGO SYM
אין אנ'אומבעקאנטען פאר לאדז לידער-רעפערטואר. הומאר און סענטימענט.
בילעטען פערקויפט די פילהארמאניע-קאסע.

15-טער יאהרצייט פון א העלד
א פארקעמפער פון די פוילישע לעגיאנען

דער פערבאנד פון יודישע קאמבאטאנטען, אנטיילנעהמער אין פוילענס בעפרייאונגס קאמפען (לאדזשער אפטיילונג) ארדענט איין היינט, דעם 31 מערץ 11 אינדערפריה, אין דער אלטשטעטישער שוהל, א טרויער-גאטעסדינסט לזכר דעם 15 יאהר-צייט פון דעם העלדישען טויט פונם קאפיטאן פיליפ שמילאווסקי.

פיליפ שמילאווסקי איז געווען א יוד, א ציוניסט, א געבוירענער פון לאדז.

אלס שילער נאך האט ער זיך בעטייליגט אין א שול-שטרייק.

נאכן ענדיגען די לאדזשער האנדעלס-שולע האט ער שטודירט אין אנטווערפען און דערנאך אין לעמבערגער פאליטעכניקום. אין לעמבערג איז ער ארייגעטרעטען אין „סטזשעלעץ" און מיטן מלחמה-אויסברוך איז ער אריין אין די לע-גיאנען.

מיטן 1 פיעכאטע-פולק פון דער ערשטער בריגאדע איז ער אדורך אלע קאמפען און אלע שטאפען דורך קושיוואפלאטי — די קאמפען אויפן סטאכאד און ביי נידא. הינטער סאביעשטשיצע האט ער בעקומען א זילבערנעם מעדאל פאר קאמפפערישקייט, פארן נעהמען אין געפאנגענשאפט 40 זעלנער אין יאנואר 1915. אין 1917 זאגט ער זיך אפ צו געבען די שבועה און ווערט אינ-טערנירט מיט אנדערע לעגיאניסטען אין בעניא מינאוו. אין 1918 נעהמט ער אן אקטיווען אנטייל ביים ענטוואפענען די דייטשען אין לאדז.

אלס פארוטשניק פון דער פוילישער ארמעי איז ער אין יאהר 1919 אין הרוביעשאוו, און ווערט סוף יאהר אפקאמאנדירט קיין אסטראוו אין 15 פיעכאטע פולק און נעהט אוועק אינם קריג מיט די באלשעוויקעס. אין דעם שלאכט הינטער מאזיר אויף פאלעשיע ווערט ער פערוואונדעט אין ביידע פיס: צוויי זעלנער ווילען איהם ראטעווען, אהוועקטראגען פון שלאכט פעלד — ווערט איינער פערוואונדעט און דער צווייטער דערהרג'עט. צו זעהענדיג די בהנם'דיגע בעמיהונגען פון די זעל-נער, בעפעהלט ער, אז מ'זאל איהם איבערלאזען ביי דעם טייך און אליין זאלען זיי אוועק מיט זייער קאמפאניע.

אנ'ארומגערינגעלטער פון באלשעוויקעס, נעהמט ער זיך אליין אפ דאס לעבען מיט א רע-וואלווער שאס.

דעם ווירטוטי מיליטארי קרייץ האט ער בע-קומען אין יאהר 1922 פארן העלדישען טויט, און לויטן פערשלאג, וואס קלינגט אזוי: „פיליפ שמילאווסקי איז אריינגעטרעטען אין די לעגיאנען אין יאהר 1914. א גענייטער, מוסטערהאפטער און טאפפערער אונטעראפיציר, און אנ'אונערמיד-ליכער אין קאמף, האט ער זיך בעטייליגט אין אלע שלאכטען פון ערשטען פולק פון די לעגיאנען. ער האט אויך אין פערטרעטונג, אנגעפיהרט מיט א קאמפאניע. ער האט געהערט צו דעם מין זעל-נער, וואס ענטוישען קיינמאל נישט — סיי אין דעם אנגריף, סיי ביי דער פערטיידיגונג".

בעשולדיגט אנ'אדוואקאט אין נעהמען שוחד
קעגען דעם וואס מ'זאגט: א מביז אויף א כוסה...

(א) נעכטען איז אין דער קאסאציע-אפטיילונג ביים היגען קרייז-געריכט פארגעקומען דער פרא-צעס פון דעם בעקער יוזעף טאמאלא און דעם פאר-פאלק פיאטר און אנטאנינא דעמבאווסקי, וועלכע זענען בשעתו אנגעקלאגט געווארען דורך דעם אדוו. לודוויק פלאנער פאר בעליידיגונג.

בשעתו האט דאס קרייז-געריכט (דעם 11 יוני ד. י.) פרייגעשפראכען טאמאלא'ן און די דעמבאוו-סקי'ס, וועלכע זענען געזעסען אויף דער בשולדי-גונגס-באנק פאר'ן בערעדען דעם דערמאנטען אד-וואקאט פלאנער אין דעם, אז אלס א בעפולמעכטיג-טער פון טאמבאלאן אין אנ'עקסמיסיע-פראצעס, האט ער גענומען „לאפובקע" פונם צד שכנגד, און פון זיין קליענט גופא האט ער געפאדערט שוחד פאר די ריכטער...

דער אדוו. פלאנער איז געווען אומצופרידען, וואס מ'האט זיינע בערעדער פרייגעשפראכען, און ער האט אנגעגעבען א קאסאציע.

אין אלגעמיין איז דער פראצעס געווען קנאפ אינטערעסאנט, אבער דאך איז געווען איין פרט, וואס איז געווען גאנץ טשעקאווע, ווי דהיינו:

דער בעפולמעכטיגטער פונם אנקלאגער, אדוו. קאבילינסקי האט אויפ'ן נעכטיגען פראצעס קודם כל ארייגעטראגען א פארשלאג צו „אונטערזוכען דעם אינערליכען מעמד" פון די עדות, האבענדיג א חשד, אז זיי זענען שכור...

דער דאזיגער פארשלאג איז נישט גענומען גע-ווארען אין בעטראכט און דער פראצעס האט געהאט א נארמאלען פערלויף.

דאס געריכט האט ארויסגעטראגען אנ'אורטייל לויט וועלכען טאמאלא איז פערמשפט געווארען אויף 2 חדשים ארעסט און צו בעצאהלען 200 זל. שטראף און דאס פאר-פאלק דעמבאווסקי — צו 1 חודש טורמע און צו בעצאהלען צו הונדערט זל. שטראף.

א גט איז תפיסה
א משומד אפגעגט זיין יודישער פרוי. — דער משומד וויל אבער ווערען צוריק א יוד

פערגאנגענעם דאנערשטאג האט זיך פאר דער טורמע פערזאמעלט א גרויסער עולם נייגעריגע, מען האט נעמליך געזעהן אריינגעהן אין טורמע הרב שלמה יאקיבאוויטש, הרב לייבוש ראזענבערג און הרב שמחה טרייסטמאן מיט נאך פיר חסידישע יו-דען. ווי ס'האט זיך באלד ארויסגעשטעלט, איז אין טורמע פארגעקומען א גט. דער משומד עדוואַרד ז. האט אפגעג'גט זיין יודישע פרוי און די פאר יודען זענען געווען: 2 עדות, א סופר און א שליח.

וואס איז אייגענטליך געשעהן? די מעשה דער-צעהלט זיך ווי א שפאנענדער ראמאן. אין לאדז איז בעקאנט די פאמיליע ז. דאס איז אנ'אריסטאקרא-טישע פאמיליע, אמאל א זעהר פערמעגליכע, נאר לעצטענס פעראָרימט געווארען. ה' ז. האט געהאט 2 זיהן, אנ'עלטערן, וועלכער איז איצט אנ'אינזשי-ניער אין אמעריקא און א יונגערן, עדוואַרד, וועגען וועלכען מיר רעדען דא. ווען עדוואַרד איז אונטערגע-וואקסען, האט ער זיך אנגעהויבען צו לערנען די פערשידענסטע מלאכות, אבער אלץ איז איהם באלד נמאס געווארען, דאך האט ער ווי ס'איז פערדינט אויף חיונה. נאכ'ן אפדינען אין מיליטער, האט ער זיך פערליבט אין א גוט ערצויגען יודיש מיידעל און מיט איהר חתונה געהאט. דאס פאר-פאלק האט גע-האט א מיידעלע, א זעהר שעהנס און גראטענס, וועלכע איז איצט אלט 10 יאהר.

מיט אנדערטהאלבען יאהר צוריק איז עדוואַרד'ן איינגעפאלען נישט מעהר און נישט ווייניגער ווי זיך צו שמד'ן. קיינער האט אפילו נישט געקענט פער-שטעהן די סיבה דערפון. באלד האבען עדעק אליין און זיינע נייע אפוטרופסים אנגעהויבען צו ווירקען אויף עדוואַרד'ס פרוי, אז זי זאל זיך אפשמד'ן צו-זאמען מיט איהר קינד. די אינטעליגענטע יודישע פרוי האט אפילו נישט געוואלט הערען דערפון און האט פערלאנגט פון דעם משומד א גט, אזוי ווי ס'זעהט פאר דער יודישער דין.

עדוואַרד האט קיין גט נישט געוואלט געבען, איבערינגענס האט דער אלטער ז., וועלכער האט שטארק געליטען פון דעם שמד'ען זיך פון זיין זוהן, צוגערעדט זיין שנור, אז זי זאל זיך דערווייל נישט גט'ן, האפענדיג, אז עדוואַרד וועט זיך ארומזעהן, וואס ער האט אפגעטון און וועט צוריקקומען צום יודענטום.

ס'האט אבער געדויערט אנדערטהאלבען יאהר און דער ענין האט זיך נישט געענדערט. דעמאלט איז די אומגליקליכע פרוי אוועק צום ראבינאט נאך אנ'עצה. הרב טרייסטמאן האט צוגעזאגט זיך צו פערנעמען מיט דעם ענין און האט געשיקט רופען צו זיך דעם משומד עדוואַרד, ער איז געקומען אין ראַ-בינאט איין מאל און נאך אמאל און האט זיך קאטע-גאריש אפגעזאגט צו גט'ן זיין יודישע פרוי. מיט אמאל איז די פרוי ז. געקומען און ראבינאט און געמאלדען, אז איהר מאן איז ארעסטירט געווארען און זיצט אין טורמע אויף גדאנסקא צוליב געלד-מיספרויכען, וועלכע ער איז בעגאנגען, זייענדיג א פערוואלטער אין הויז.

הרב טרייסטמאן האט בעשלאסען צו בעטען ביים טורמע-נאטשאלניק אנ'ערלויבניש זיך צו זעהן מיט דעם ארעסטאנט עדוואַרד ז. הרב טרייסטמאן האט די דאזיגע ערלויבניש בעקומען און נאך עט-ליכע „זעהונגען" האט ער מסכים געווען אפצוגט'ן זיין יודישע פרוי אין טורמע. די ערשטע שוועריג-קייט איז געווען וועגען קינד. עדוואַרד האט פער-לאנגט, אז דאס מיידעלע זאל געהערען צו איהם. צום סוף איז מען אדורכגעקומען, אז דאס קינד בלייבט ביי דער מ'טער, ביז עס וועט אלט ווערען 18 יאהר און דאן וועט זי זיך אליין ארויסזאגען צי זי וויל געהן צום קאטוילישען טאטען אדער צו דער יודישער מאמען. די צווייטע שוועריגקייט איז געווען די, וואס עדוואַרד האט זיך אפגעזאגט איבערצוגע-בען דירעקט דעם גט זיין פרוי אין דער האנד אריין, נאר ער זאל איבערגעשיקט ווערען דורך א שליח, הרב טרייסטמאן האט דערויף מסכים געווען און ווען אלץ איז שוין געווען גענוי אפגעשמועסט, זע-נען אין טורמע געקומען די דריי רבנים, א סופר, צוויי עדות און א שליח, כדי דער גט זאל זיין כדת וכדין. דא האט זיך אבער אונטערגערוקט א נייע שוועריג-קייט, ביים איבערשיקען א גט דורך א שליח, איז דער דין, אז דער מאן דארף אפגעבען א שבועה, אז ביז דער גט וועט צוקומען אין די הענט פון זיין פרוי וועט ער נישט קיין חרטה האבען, ביי וואס אבער קאן שווערען א משומד? מ'האט אנגעפרעגט ביי היינטיגע גאוני התורה און זיי האבען זיך ארויס געזאגט, אז דער משומד עדוואַרד ז. דארף ביים אפ-שיקען דעם גט צו זיין פרוי שווערען ביי דעם חלק עולם הבא, וואס ער פערמאגט, ווייל עטליכע צענדליג יאהר איז ער דאך געווען א יוד.

עדוואַרד ז. איז דערויף בעשטאנען און אין טור-מע האבען זיך אנגעהויבען די צערעמאניעס, וועלכע זענען פערבונדען מיט אפ'גט'ן א פרוי. דער משומד האט נעטראגען א היטעל און געטון אלץ, וואס די רבנים האבען איהם געהייסען. דאן האט ער אפ-געשוואוירען ביי זיין חלק עולם הבא, אז ער וועט אויפ'ן גט נישט חרטה האבען און דער שליח האט אוועקגעטראגען דעם גט צו פרוי ז. די רבנים, סופר און עדות האבען געווארט, ביז דער שליח וועט צו-ריקקומען מיט דער בשורה, אז די פרוי האט דעם גט אנגענומען, ערשט דעמאלט איז אלץ געווען ער-לעדיגט און עדעק איז צוריק אפגעפיהרט געווארען אין זיין קאמער אריין.

דערמיט האט זיך אבער דער ענין נישט געענ-דיגט. אויף צומארגענס נאכ'ן גט, האט דער ארעס-טאנט עדוואַרד ז. געבעטען, אז הרב טרייסטמאן זאל נאך אמאל צו איהם קומען. דער רב איז נאכ-געקומען די ביטע און ווען דער רב איז געקומען אין דער קאמער האט עדוואַרד אויסגעדריקט זיין גרייט-קייט צוריק איבערצוגעהן צום יודענטום. דער רב האט צוגעזאגט, אז נאכדעם ווי עדוואַרד וועט בע-פרייט ווערען, (ער האט נאך צו זיצען 9 חדשים) וועט ער זיך מיט דעם ענין פערנעמען.

קינא-טעאטער
„MIRAZ"
11 ליסטאפאד (קאנסטאנט.) 16
היינט און פאלגענדע טעג!
1-טע סאוויעטישע מוזיקאל. קאמעדיע א.נ.
„די וועלט לאכט"
(Wesołyje Rebiata)
אין די הויפט-ראלען: די בעריהמטעסטע ארטיסטען פון ראטען-פערבאנד
L. Utiesow, L. Orłow, N. Stichow
אויסער'ן פראגראם: וואכען-זשורנאל פון Paramount און P.A.T.
פרייזען פון די פלעצער: III פל. 54 גר. II פל. 85 גר., I פל. 1.09 זל. באלקאן 75 גר.
דער זאל איז גוט בעהייצט.

ארכיטעקטאניש-ביורא
פון אינזש. א. מארכוזפעלד
דיפלאמירטער ארכיטעקט לאורעאט פון קאנקורס צו בויען א הויז-דענקמאל א. נ. פון מארשאל פילסודסקי אין לאדז פיהרט אויס פראיעקטען, בוי-פלענער, קאסטען-אנשלאגען, פארצעלאציעס און אויספיהרונג פון ארבייטען.
תל-אביב
אחד-העם-גאס 30.

קאנטראלע פון אויטאס
דער ראד-פערקעהר אויף דער וויגורא-גאס—אפגעשטעלט

(א) פון מארגען דעם 1 אפריל, הויבט זיך אן א קאנטראל, פון די אויטאס. וואס סטאנציא-נירען אין לאדז.

עס וועלען אמטירען צוויי קאמיסיעס אויף וויגורא-גאס. פאר דער ערשטער קאמיסיע דארפען זיך שטעלען די פאסאזשיר—אויטאס, פון די אינ-האבער וועלכע פאמיליע נעמען הויבען זיך אן מיט די בוכשטאבען

B A ביז Ba

צופאהרען צו דער ערשטער קאמיסיע דארף מען פון דער זייט פון קילינסקא גאס אויף וויגורא.

פאר דער קאמיסיע צוויי, אויף וויגורא-גאס דארפען זיך שטעלען די לאסט-אויטאס פון די אינהאבער, וואס די פאמיליעס הויבען זיך אן מיט די בוכשטאבען

A B C D E I J

דער צופאהר צו דער 2-טער קאמיסיע איז פון דער זייט פון שיענקעוויטש גאס אויף וויגורא.

* * *

די שטאטישע סטאראסטווע איז מודיע, אז די וויגורא-גאס וועט אויפ'ן שטח פון קילינסקיעגא ביז שענקעוויטשא זיין געשלאסען פאר'ן ראד-פערקעהר אין די מיטען-וואך-טעג פון 8 ביז 4 בייטאג, אין דער צייט פון 1 ביז'ן 7 אפריל ד. י. מחמת דעם איבערזיכט פון די אויטאס.

ערב'ן אנהויבען די סעזאן-ארבייטען אין לאדז

(א) אינ'ם לאקאל פון ארבייטסלאזען-פאנד אויף נארוטאוויטשא-גאס האט זיך אנגעהויבען די רעגיסטראציע אויף די קומענדיגע סעזאן-ארבייטען, און נאך די וואך וועט די ערשטע פארטיע ארבייטער — 50 מענער און 51 פרויען אנהויבען צו אר-בייטען אין דער פלאנטאציע—אפטיילונג ביים אר-דענען און קאנסערווירען די פלאנטאציעס און די שטאטישע סקווערען.

בכלל וועט דאס אננעהמען די ארבייטער פ"ד-קומען בהדרגה'דיג אין שייכות מיט דער אויסברייטערונג פון דער ארבייט און מיט דער צוטיילונג פון געלד.

אינסטיטוט אונטערשטיצען די פויליש-טשעכישע האנדעלס-בעציהונגען

(אג) ווי עס מעלדעט די לאדזשער דעלעגאטור פון מלוכה'שען עקספארט-אינסטיטוט, איז אין טשעכאסלאוואקיי געשאפען געווארען א „טשעכא-סלאוואקישער עקספארט אינסטיטוט" מיט דעם ציל צו אונטערשטיצען די האנדעלס-בעציהונגען מיט אויסלאנד, דערונטער אויך מיט פוילען. דער דאזיגער אינסטיטוט לעגט פאר אלע, וואס זענען פעראינטערעסירט אין האנדעל מיט טשעכאסלא-וואקיען זיך צו ווענדען וועגען כלערליי אינפאר-מאציעס אויפקלערונגען צום אינסטיטוט.

א שרפה

(א) אויף ראדוואנסקא 60 האט נעכטען אויסגעבראכען א שרפה אויפן 3 שטאק אין דער וואוינונג פון הענריק דאמבראווסקי.

דאס פייער האט פערכאפט די גאנצע וואוי-נונג און דעם דאך, און באלד זיך אריבערגעטראגען אויך אין דער שכניש'ער וואוינונג.

עס זענען ארויסגערופען געווארען די צווייטע און דריטע פייערלעשער אפטיילונגען, וועלכע עס איז געלונגען דאס פייער איינצולעשען.

דער היזק פון דער שרפה בעטרעפט אנ'ערך 8000 זל.

גאסטראלען פון וויערא קא-ניעווסקא און פאול ברייטמאן
אין ראזמאיטאשטשי טעאטער

נעכטען זענען די גאסטשפילער וויערא קא-ניעווסקא און פאול ברייטמאן אויפגעטרעטען צום ערשטען מאל אין לאדז, אין א נייעם אפערעטען-שלאגער „דער קאבארעטען זינגער", „דער קאבא-רעטען זינגער" בעזיצט פרעכטיגע מעלאדיעס, וואס דער עולם זינגט באלד מיט, דער אינהאלט איז זעהר שפאנענד.

היינט. ווערט „דער קאבארעטען זינגער" גע-שפילט 2 מאל 4,30 נ. מ. און 9,30 אווענד.

לאדזשער יודיש רעפערט. טעאטער
„ראזמאיטאשטשי"!
ציגעל־גאס 27, טעל. 112-25.
דיר.: דוד צעלמייסטער.

ווייטערדיגע גאסטשפילן פון
ווירא קאניעווסקא און פאול ברייטמאן
היינט זונטאג — 2 פארשטעלונגען: 4.30 נאכמיטאג און 9.30 אוונט
פרייזן: בייטאג פון 45 גר. ביז 1 זל. ערשטע רייה. :: אוונט פון 80 גר. ביז 2 זל. ערשטע רייה.
דער רעקארד־שלאגער פון די ניו־יארקער יודישע טעאטערס: 3 שעה פערגעניגען! פרעכטיגע מעלאדיעס, וואס דער גאנצער עולם זינגט מיט!
אין 3 אקטען, 4 בילדער פון ד. פליישער. אמתע פאטירונג פון אן'אריים יודיש יונגעל, וואס האט דער־גרייכט די העכסטע קאריערע און האלט אין שפאנונג מיט זיין זינגען די 6 מיליאניגע וועלט־שטאט.

דער קאבארעט=זינגער
כאר און ארקעסטער אונטער דער אנפירונג פון לעאן זעלמאן.

ס'נעמט אנטייל דער גלאנצענדער „ראזמאיטאשטשי"־אנסאמבל: גרודבערג יצחק, גוטמאן קלמן, הערשקא־וויטש שלמה, ליפמאן משה, ליפמאן נאטאליא, ליטאן עני, לעמבערגער גרשון, לורנער ס., צווייליך ישיהו, רובינא פאניע.

פרימא=אפרילים-בריף

מיט חזוק אדער בעליידיגענדע אדרע־סען וועלען נישט אפגעגעבען ווערען

די לייטונג פון פאסט־אמט אין לאדז האט ארויסגעגעבען א פעראָרדנונג וועגען אפגעבען די פרימא־אפרילים פאסט. לויט דער פעראָרדנונג זאלען די פאסט־טרעגער נישט אפגעבען קיין קארטלעך, וועלכע וועלען ענטהאלטען עפעס חוזק־אדרעסען, בעליידיגענדע אויפשריפטען א. ד. ג. אזעלכע קארטלעך וועלען איבערגעשיקט ווערען אין פאסט־ארכיוו צו פערניכטען.

ליקווידירט דעם שטרייק אין דער פירמע „דזשענטעלמען"

דער שטרייק, וועלכער האט אויסגעבראכען די טעג אין דער פירמע „דזשענטעלמען", און בעת וועלכען 400 ארבייטערינס האבען אקופירט דעם פאבריקס־בנין, האט זיך געענדיגט. די דירעקציע האט אונטערגעשריבען א קאלעקטיווען אפמאך, די ארבייטערינס האבען אראפגענומען די אקופאציע און צוגעטרעטען צו דער ארבייט.

„קאסיאזשעס" ביי דער ארבייט

א גרויסע איינברוכס גנבה אין צענטער שטאט

(–) אויף ציגעל־גאס 19 האבען זיך נעכטען „קאסיאזשעס" אריינבעקומען אין דעם לאקאל פון אגענטור פון אנשמאל פרומקין און ארויסגענומען פון דער אויפגעבראכענער קאסע 1000 זל. מזומן און וועקסלען אויף 20 טויזענד זלאטעס.

די אויספארשונג האט פעסטגעשטעלט, אז די גנבים האבען זיך אריינבעקומען אין דער ביורא דורכ'ן סופיט פון ערשטען שטאק.

דער לאקאל אויפ'ן ערשטען שטאק איז געווען לעהדיג און די גנבים האבען דאס אויסגע־נוצט פאר זייערע צוועקען.

די גנבים האט מען נישט געכאפט.

א פייערליכע ספארט-אקאדעמיע אין לאדז

אין צוזאמענהאנג מיט די ערעפנונג פון די וועלט מכביאדע אין תל־אביב וועט דינסטאג דעם 2 אפריל פארקומען אין טעאטער ראזמאיטאשטשי א פייערליכע ספארט־אקאדעמיע, עס וועלען גע־האלטען ווערען רעדעס און דאן וועט פארקומען א טורן און ספארט־פעסט.

רעוויו פון לאדזער האנדווערקער אויסארבייטונגען

אונטער'ן פראטעקטאראט פון דער לאדזער האנד־ווערקער קאמער וועלען פארקומען א רייה מאדע־רע־וויעס, נעמליך דעם 7־טען און 4־טען אפריל א.אזוו. די רעוויעס וועלען רעפרעזענטירען לאדזער האנד־ווערקער אויסארבייטונגען, בעווייזענדיג זיין הויכען ניוואו ווי אויך דעם רייכען געשמאק פון די מייס־טערס און מייסטערינס, זייענדיג אין א כסדרדיגען קאנטאקט מיט אויסלאנד און דערהאלטענדיג די איי־גענע אויסארבייטונגען אויף דעם זעלבען ניוואו. די רעוויעס צוליב זייער אייגענארטיגען כאראקטער ווע־לען זיכער ארויסרופען ביי די לאדזער א גרויסע פער־אינטערעסירונג. נעהנטערע אינפארמאציעס קומען נאך.

זשאבאטינסקי — בן-גוריון

שליסען דעם אפת'ן שלום... אין „בערל שמערל טעאטער"

ס'איז שוין געווען שלום, ס'איז שוין ווידער אויס שלום, איצט ווערען די שלום־פערהאנדלונגען וויעס, נעמליך דעם 7־טען און 14־טען אפריל א.אז.וו. פיהרער שטעלען שלום־בעדינגונגען — שוין אייב־מאל בעדינגונגען!

א חוץ די שלום־אונטערהאנדלונגען קוועלען מיר אן פון דעם „פאיעדינעק" פון ד"ר פלויש מיט'ן דעפוטאט - פרעזעס ר' לייבעל מינצבערג, פון דעם גרויסען זינגער און קליינעם שמידט און אנדערע „העלדען". גאנצע 20 „גדולים" זעהט מען, דאס אלץ פאר 1 זלאטי אין קאפע „אידעאל" פיעטרק. 48).

פאלקס-טעאטער

די נעכטיגע פרעמיערע „דאס שאמפאנער מיי־דעל", מיט די אנגאזשירטע ארטיסטען אין „פאלקס־טעאטער", איז אדורך מיט א גרויסען דערפאלג, היינט 4 נאכמיטאג ווערט געשפילט, „דאס שאם פאנער מיידעל", 9 אוונט די שטארק אין לאדז בעליבטע אפערעטע „רומעניש חתונה", דיריגענט דוד בייגעלמאן.

האנקא ארדאנובנא און איגא סים

אין „פילהארמאניע"

מיטוואך דעם 3. אפריל קומט פאר אין פילהאר־מאניע א גרויסער קאנצערט פון דער בעריהמטער בעסטער פוילישע לידער־זינגערין האנקא ארדאנובנא און דעם בעקאנטען ארטיסט און פילם־סטאר איגא סי. דער דאזיגער אריגינעלער קאנצערט האט ארויס־גערופען גרויס פעראינטערעסירונג.

דודל

(ענדע פון דער ד־טער זייט)

אויף פערשידענע ערטער, פלוצלונג צעשפריצט זיך פון זיין מויל א דין געלעכטערל.

— הער נאר כ'האב דיר שוין דערציילט וועגען דעם נידעריגען יודעל, וואס האט זיך היינט אוועק־געשטעלט נעבען מיר מיט א בינטעל ברוינע לעקשע־לעך פאפיר און האט אזוי געשריגען:

פאריזער פאפיר.

שמעקט אהן א שיער,

צוויי שטיק א פינפערל, — יעדעס מאל האט ער געטייטעלט אויף זיך, מיט א פינגער — דער יוד האט נישט אויף קיין ברויט וויל ער לייזען א פינ־פערל, בעטעך ענק יודען, גיטס צו לייזן א פינפערל.

— גלייב מיר מ'וואלט דאס בעדארפען אהיימשריי־בען דער מאמען — פערענדיגט דודל.

אין א ווײלע ארום, צעלאכט ער זיך פונדאסניי.

— פאריזער פאפיר,

שמעקט אן א שיער....

אלע בוידע ...רגייען זיך אין א הארציגען גע־לעכטער.

— 4. —

צומארגענס, א שבתדיגער נאכמיטאג, דער טאג איז א הארבסטיג צעוואסערטער, דער הימעל, א גרוי געפלעקטער, ווי אדורכגענעצטער סופיט, דער אס־פאלטירטער ברוק, ווייקט זיך ווי א הארטע זויל, די בלאטע יעהרט קאפויר, א בלאסלעך פעררוויטעלטע זון דרייט זיך ארוים ווי א אנגעצונדענע קנויט, פון א שווארצען וואלקען, אין יודישען שטאט־פערטעל איז איצט נודנע, רוהיג. די קראמען פערמאכט, די פענסטער פערהאנגען מיט גארדינען, דער באלעבאטי־שער עולם כראפעט.

דודל דרייט זיך ארום אויף דער אלטשטאט, זיין קליין אדורכגערעגנט גופ'ל, קען זיך קיין ארט נישט געפונען, צוליב דעם ווארפט זיך זיין קעפעל אזוי אום רוהיג, זיין קלוג שארף פנים, איז שטארק בעטריבט, און פערטרויערט, ער האט איצט נישט וואו צו גיין, צוויי מאל איז ער שוין געווען אין אלטשטאטישען בית המדרש, האבען פערגעלטע, שנארערישע פנימער מיט ליפען פעטע פון טשאלענט, חוזק געטריבען פון איהם און געווארפען זיך מיט איהם ווי מיט א באַ־לעמעל. אין ער ארוים אויפן שוהל־הויף האט איהם א בעקאנט יונגעל געזאגט, אז ער זאל מיט איהם גיין אין קינא וועלען זיי זעהן טאם מיקסן — איז איהם א שאד געווען אויסצוגעבען א פאר גראשען, ס'האט איהם אפילו שפעטער באנג געטון, שפעטער האט ער ווידער געטראפען א דאר, וואוקסיג געל מיידעלע אין זעלבען עלטער וואס ער, נאר מיט פערשייטע גרויע אויגען, און מיט שמייכעלדיגע ליפען, זי האנ־דעלט אויך אין דער גאס. מיט ווייסע בייגען פאפיר. און וואוינט אויף באלוט. איהר פאטער געפינט זיך אין משוגעים־הויז און די מוטער האט תמיד פער־פעדערטען קאפ האר, זי פליקט גענז, אין א „פאַ־שארניע", דודל ווייסט דאס אלץ גענוי, זי האט איהם אנימעלט דאס אלץ דערציילט, צוליב דעם, אז ער האט זי דערזעהן, האט ער זיך האסטיג אפגעשטעלט, זי האט אבער צו איהם ארויסגעבלעזעלט די צונג, און א הפקרדיגען שפיי געטון:

— „זעהטס נאר דעם מילעער" — איהם האט אין קאפ א שטארקען רויש געגעבען. דודל שטעלט זיך אפ אויף א שוועל, פון א צוגעמאכט געוועלב, גלאצט מיט בעטרעהרטע בליקען און ביים הארץ נאגט איהם. ווען בערל הערט אזעלכע רייד, ווער שמועסט נאך די מאמע—וואס וואלט זי גע'טענה'ט? ס'פנים פלאמט איהם פאר חרפה, און דערביי פער־לירט ער דעם צוטרוי צו זיך עס גלייבט זיך איהם שוין איצט נישט — אז ער וועט ווערען לייט...... ער בלייבט אזוי צוגעשמידט צו דער שוועל און אלץ אין איהם נעהמט טריפען, מיט פיין און ווייטאג.

ער גאפיעט אזוי לאנג, ביז מיטאמאל גיט זיך א צונד אן דער ארום, ווי א פיל־פארביגער לאמטער, וואס פינסטערער, שווארצער, די נאכט פלעכט זיך אריין אין שטאטישען גבול, אלץ העלער בליציגער. גלימערען און בלענדען די פיל־קאלירדיגע ליכט־רע־קלאמען, אויפן פינסטערען גרונט פון דער נאכט. דוד'לען גיט א שטארקען בלישטש אין די ברוינע פער טראכטע אויגען, און ס'גיט איהם א ריס פון ארט, ער לויפט ווי א בעפרייטער אהין צו דעם קעלער, וואו ער וואוינט, דארט קלייבט ער צונויף די סחורה אין פלאטשיגען קעסטעלע אריין. א ווײלע ארום, טראגט ער עס ווידער אויף זיין הארבאטער ברוסט און פער צווינגען מיט א שנירעל אויף זיין בלוי אדערדיג העל־זעל, ער איילט צו זיין רוג און דארט בלייבט ער שטיין. דריגעט שוין מיט די פיסלעך, טרייסעלט דאס גאנצע גופל, און צעשרייט זיך, עקשנותדיג, פער־ביסען:

— ביליק! ביליק! איליק! גיליק!..... — — —

פון דער לאדזער בערזע

באנק פאלסקי — — — —	87.75
3 פראצענטיגע בוראוולאנע —	45.50
4 „ דאלארובקא —	52.25
7 „ סטאביליזאציע (אמ.)	67.75
5 „ ווארשאווער ס.־ב. 1934	59.13
5 „ לאדזער .	52.50
ענגלישער פונט — — —	25.59
דאלאר אפיצ. 5.31 נישט אפיצ. —	5.26
גאלד־דאלאר — — — —	9.12
גאלד־רובל — — —	4.80
דייטשער מארק — — —	1.93

קראנג=קינא
CAPITOL
זאוואדזקא 16

היינט פרעזענטירען מיר: JEAN GRAWFORD, CLARKA GABLE אין דער מיטרייסענדער דראמע
„די פערפיהרער"
רעזשי: CLARENCE BROWN
די טעמע פון פילם איז א הייראטס־דריידוויגקעל
אויסער'ן פראגראם: די בעקאנטע קלאנג־צוגאבען און כראניק פון P.A.T.
אנהויב פון די סעאנסען טעגליך 4.30 נאכמ. שבת און זונטאג 12.30 בייטאג

לעטשניצע
פאר ווענעריש קראנקע
פון דאקטוירים ספעציאליסטע
לאדז, זאוואדזקא 1
טעל. 122-73
טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אוונט.
ווענעריש־קראנקע, מענער־שוואכע
און הויט־קראנקהייטען
אנאליזען פון בלוט און אורין
די פערהיטונגס־סטאציע
אין טעטיג א גאנצען מעת לעת
פאר פרויען א ספעציעלער הארטע־זאל
א בעראטונג 3 זל.

לעטשניצע
פאר ווענעריש קראנקע
פון דאקטוירים־ספעציאליסטען
Poradnia Wenerologiczna
זשעלאנא 2–פיעטריקאווער 47
טעל. 189-33
טעטיג פון 9 פריה ביז 9 אוונט
ווענעריש־קראנקע, מענער־שוואכע און הויט־קראנקהייטען.
אנאליזען פון בלוט און אורין.
פרויען און קינדער נעמט אן א פרוי דאקטאר
א בעראטונג 3 זל.

Dr
Wajnberg
ספעצ. פאר לונגען־, הארץ־ און סכלעראז־קראנקע.
וואוינט יעצט פיעטריקאווער 145
טעל. 126-02.
נעמט אן פון 9–10 פריה, 3–5, 8–9 אוו.

לעטשניצע
פון דאקטוירים - ספעציאליסטען
זגערזשער 17
טעל. 116=33
רענטגען=קאבינעט
ווענעראלאגישעס אמבולאטאריום
פון 9 פריה ביז 8 א זייגער אוונט.
וויזיט 3 זל.

לעכער אויף דער מאשין
ווערען אנגענומען אויסצונייען ביי
ג. נארדמאן, שרודמיעסקא 8

בוכהאנדלונג נ. בערלינסקי, לאדז.
אויסערגעוו. ביליגער פערקויף פון אמעריקאנער ביכער

	אנשטאט	נאר
מש. דארווין—ענטשטעהונג פון מענשן, רעך איל. 1100 זייטן, 3 לוקסוס־בענדער	31.—	10.50
ס. סטעפניאק, אונטערערדישע רוסלאנד	17 75	3.50
סט. פשיבישעווסקי, בעל־שכל, 2 בענדער	24.75	4.50
ה. ספענסער, ערציהונג (גייסט., מאראל., קערפ.)	13.75	3.25
ד"ר ב. ליבער, געשלעכטס־לעבן פון מאן און פרוי	17.75	3.50
מענדעלע מוכר ספרים, אלע ווערק, 22 ב.	85.—	14.—
ט. ספעקטאר, אלע ווערק, 12 ב.	90.—	14.—
ש. ציטראן, אלע ווערק, 9 ב.	50.—	15.—
ל. גאלדשטיין, ציזאמענבראך אדער איבערבוי, 4 ב., 1200 זייטען	30.—	3.90
ישראל זאנגוויל [illegible] אלע ווערק, 19 ב.	110.—	14.—

אויך צו בעקומען אלע אויסגאבען, וואס זענען נאר פארהאן אויפ'ן ביכער־מארק. א גרויסער אויסוואל פון פיעסן. אויסערגעוו. ביליגע פרייזען
אדרעס: נ. בערלינסקי, לאדז, אלטשטאט 12 אין הויף, 2.שט.

נאר פאר מענער!
דער לאנג־עקזיסטירענדער לאדזער ערשטקלאסיגער ספעציאליסט פון הויזען איז צוריקגעקומען פון פאריז.
ווער עס וויל טראגען הויזען לויט דער לעצטער מאדע דארף זיך ווענדען נאר צו דעם ספעציאליסט פון הויזען
ב. פיוולעוויטש, אלעע 1. מאי 2, פראנץ, 1. שטאק
קומט און איבערצייגט אייך! רעקלאמע פרייזען!

OGŁOSZENIE.
Zarząd Miejski w Łodzi poszukuje 2 lokali dla komisyj poborowych
jednego na czas od 1 maja do 30 czerwca 1935 roku
jednego na miesiąc czerwiec 1935 roku.
Bliższych informacyj odnośnie wymagań, jakim lokale muszą odpowiadać, można zasięgać w Wydziale Gospodarczym przy ul. Zawadzkiej Nr. 11 pokój 55, gdzie należy również składać oferty w terminie do dnia 5 kwietnia 1935 roku.
Łódź, dnia 29 marca 1935 roku.
742 ZARZĄD MIEJSKI w ŁODZI.

די שענסטע ציהרונג איז דער שטוב
איז א שעהן ביל ד.
דאס בעקומט איהר אמביליגסטען אין דער ערשטער ראהמען־פאבריק פון
י. צווייליך
11 בארוטאוויטשא 11 טעל. 153-35
ווי אויך אלערליי ראהמען צו גארדינ־קאסטענס און לייסטען צו טאפעטען.

די בּיוראָס פון דער אקצ. געז. פאַרן אינטערנאַציאָנאַלען טראַנספּאָרט

SCHENKER i S-ka Oddział w Łodzi

זענען איבערגעטראַגן געוואָרן אין א ביי לאָקאַל אויף פּיעטריקאָווער 97 97

טעלעפאָן פון דער צענטראַלע 199-55

די לאַנגערן לאָדזי—קאַליסקאַ איינגאנג באַטשיניצע טעל. 247-62

וויכטיג פאַר אלע!

אין דער מאָטאָן-פאבריק ביי מלך גאָלדמאַן, לוטאָמירסקאַ 5

פּערקויפט מען ליטער'ס צו 1.50 זל.

האַלבע ליטערס צו 1.20 זל.

א פּערטעל צו 90 גר. פון 1935 יאָהר.

Dr. med.

A. KLESZCZELSKI

ספּעצ. פאַר בּלאָזן, נירען און האַרן-קראַנקהייטן

Narutowicza 16 tel. 127-79

(Piłsudskiego 76)

שפּרעכשטונדען פון 6—4 נאָכמ.

ד"ר העללער

ספּעצ. פאַר הויט און ווענערישע קראַנקהייטן און מענער-שוואַכע

8 טרַאוגוטא 8, טעל. 179-89

נעמט אָן פון 8—11 און פון 8—4 אָוונט

זונטאג פון 11—2 מיטאָג.

פאַר פרויען א ספּעציעלער וואַרטע-זאַל.

אונבעמיטעלטע — למעשעניצע-פּרייזן

Dr.

J. Neuman

כירורג

(וואלכער אָרדינירט אין שפּיטאָל אויף דרעוונאָווסקא).

נעמט אָן דערהיים פון 6—8 אָוונט

זאַכאָדניא 57, טעל. 128-95

פריוואַט-קליניק

פון האַלז-, נאָז- און אויערן-קראַנקהייטן

Piotrkowska 55

Telefon 174-74

pf. Dr. A. WOŁYŃSKI, J. IMICH

OGŁOSZENIE.

„Zarząd Miejski w Łodzi — Wydział Zdrowotności Publicznej podaje niniejszem do wiadomości publicznej że opłaty za kąpiele w miejskich zakładach kąpielowych zostały od dnia 1-go kwietnia 1935 roku obniżone i wynoszą:"

A. za kąpiele w I Miejskim Zakładzie Kąpielowym przy ul. Wodnej Nr. 25

w poniedziałki, wtorki i środy

a) za wannę I klasy	zł.	0,80
b) „ „ II „	„	0,60
c) „ prysznic	„	0,20
d) „ prześcieradło	„	0,20
e) „ ręcznik	„	0,10

B. za kąpiele w I Miejskim Zakładzie Kąpielowym przy ul. Wodnej Nr. 25

w czwartki, piątki i soboty

a) za wannę I klasy	zł.	1,00
b) „ „ II „	„	0,80
c) „ „ II klasy dla prac. miejskich i naucz. szkół powszechnych	„	0,60
d) „ prysznic	„	0,25
e) „ łaźnię i prysznic	„	0,50
f) „ prześcieradło	„	0,20
g) „ ręcznik	„	0,10

C. za kąpiele w II Miejskim Zakładzie Kąpielowym przy ul. Mielczarskiego Nr. 11

we wszystkie dni

a) za wannę	zł.	0,50
b) „ prysznic	„	0,20
c) „ prześcieradło	„	0,20
d) „ ręcznik	„	0,10

Łódź, dnia 29 marca 1935 roku.

Zarząd Miejski w Łodzi.

Oto środek do prania, którego używa każda dzielna gospodyni, oszczędzająca swą bieliznę.

Persil

PIERZE, BIELI i DEZYNFEKUJE

Do moczenia bielizny: HENKO, soda do prania i bielenia.

Dr. H. Szumacher

הויט- און וועגערישע קראַנקהייטן

פּיעטריקאָווער 56

טעל. 148-62

נעמט אָן פון 9 ביז 1; 5 ביז 9 אָוונט; זונטאג און יום-טוב פון 10 ביז 1.

ברוך הבא פוינער מצות זענען שוין דא!

מען קאָן זיי בּעקומען אויף

ווישעראַנא 5/7,

ליטקס, אין טויער. טעל. 228-56

Dr. **Artur Banasz**

כירורג-אוראָלאָג

23 וואָלטשאַנסקאַ

טעלעפאָן 139-88

נעמט אָן פון 6—4 נאָכמיטאָג.

Dr. med.

Z. DATYNER

אוראָלאָג

ספּעצ. פאַר נירען, בּלאָז און אורין-קראַנק.

ZACHODNIA 59a, tel. 148-95

נעמט אָן פון 8—6 און פון 3—2

Dr. med. H. GUTSTADT

ספּעציאַליסט פאַר פּלוצלינגע און וועגערישע קראַנקהייטן

Zachodnia 62, tel. 129-52

(Śródmiejska 14)

נעמט אָן פון 11—1 און 5—7 אָוונט

Dr. med. **M. TAUBENHAUS**

ספּעציאַליסט

פאַר אַקושעריע און פרויען-קראַנקהייטן

פעריהיטונג געגען שוואַנגערשאַפט

נאַוראָשער 11. טעל. 246-09

נעמט אָן פון 8—4 אָוונט.

WHOLE-WORTH

98 Piotrkowska 98.

מיר האָבּן דערהאַלטן די נייעסטע מאָדעלן פון הערבּסט-דאַמען- און קינדער-קאָנפעקציע. גליקליכע מאָדעלן פון קלייטער, פאַר מיר בּעקומען דער ג. קינדער קאָנפעקציע און צו צום ביליגסטען פּרייזן. מיר האָבּן אַ גרויסן אויסוואַל פון דאַמען-, מענער-וועש, שטריקזאַכן, סוועטערס, העמד, פּאַנטאָפל, שקאַרפּעטן.

—— קאָנקורענץ-פּרייזען!! ——

טעלעגראַמע.

קליינע אנאָנסען

פּרייז פון אַנאָנסען ביז 15 ווערטער נור 1 זלאָטי

פּרייז פון אַנאָנסען ביז 15 ווערטער נור 1 זלאָטי

ביליגער פערקויף פון מאָדערן מעבּעל אויף גינסטיגע בּעדינגונגען. לאָדז, 6-מער טערפּינג 2 (עק פּיעטריק). 8689

Trzy place Tuszyn-las sprzedam tanio. Wiadomość: Lubelska 8, u gospodarza od 16. — Pośrednicy pożądani.

Dr. med.

Marja Gutman

קינדער-קראַנקהייטן

Gdańska 26, tel. 173-00.

ord. codz. 3.30 — 5.30.

באַמט גאַנץ לאָדז און אומגעגנד אין ערשטקלאַסיגע פון קונסטשטעפּן. ווי שוין בּעקאַנט איז, שטעפּן מיר אַלערליי לייכטער און גערינגער פון פּרייזן וועלכע און אויסשטעלונג אויך צו באַשטעלן אין באַשטעלונג. זונטאג פון יום-טוב. ניי-ליבער, אַ. טרוקאָמה 12, זייער הויז.

MOTORY

elektr.

OKAZYJNE używane i nowe po cenach najniższych Przełączniki gwiazda trójkąt i rozruszniki własnego wyrobu WARSZTATY REPERACYJNE, przewijanie maszyn. Instalacje elektr. Reklamy neonowe. 9969

Inż. J. Reicher i S-ka, Łódź

Południowa 28, tel. 21-000.

איך קויף נאָנצע מעבּעל און צאַל גאָנצע פּרייזן, ביי מיר איז אויך צו בּעקומען שלאַף-צימער, עס-צימער און מעבּעל-שטיק אויך אנגעל. אויך ספּעציעלע אַרבּייטער. 52 ... 261-08. טעל.

Od 1-go nowe kursy języków angielskiego, niemieckiego, francuskiego dla początkujących i zaawansowanych. Zgłoszenia codz. od 10—2 i 4—8 w Dyrekcji Studjum Językowego Piotrkowska 31, II p. fr. Miesięcznie 5 zł. 9969

צו פּערמיטען פון זעפּאַרט א פּראַכט-צימער מיט קיך אויף שוודמיעסקאַ 61, ווי אויך 3 צימער און קיך פון 1/7-1935. צו ערפאַהרען ביי רענענבערג, נאַווראָצקאַ 18.

פּערשידענעס

Magiel ręczna na wynos i magiel elektryczna i ręczna z mieszkaniem w dobrym punkcie do sprzedania. Wiadomość ul. Południowa 17, lewa oficyna.

Zaginiono zostało świadectwo udz. Banku Kupiecko-Kredytowego Sp. w Łodzi Nr. 687 wystawione na Icka Openheima 7009

Zaginiona została książeczka wojskowa na imię Nusen Nuta Lubart, ur. w 3/3 1909 r. Zwrócić do adm. nin. pisma.

עס ווערט געזוכט אַ צ'ענבערליין פאַר לערער (ין) צו סוויטער ביי ווייגרייך 7020 פּילסודסקיגאַס 34.

א שיינער געזוכט א מיטגליד צו מענער בּעשטעלט. צו ערפאַהרען שרודמיעסקאַ 22, ו. 2. 7118

לאָקאַלען

א צימער, פּראָנט ערקער אויף צו פּערמיטן פאַר 2 יונגעלייט אָדער פּרייזן. צו ערפאַהרען שרודמיעסקאַ 14 וואוינונג 3. 7016

Przyjmę 2-ch panów na mieszkanie przy inteligentnej rodzinie Pomorska 14, front II piętre m. 4/5. 7022

W domu B. G. K. przy ul. Berka Joselewicza 16 do wynajęcia dwa pokoje z kuchnią z wygodami. Wiadomość u dozorcy. 7019

פּרייע פּאָסטענס

אַ ערשטקלאַסיגע שטיקערין קאָן זיך מעלדען אויף טעלעפאָן 28 פון 7—9 אוו. זשערזשאָמסקאַ 28 טעל. אין שויער פּערשער. 7040

טריקאָ-וועש-ניידערינס קאָנען זיך מעלדען פּידאָמאָוושסקאַ 11. 7011

מייסטער פון זעפּאַרט א קוואַליפיצירטער אַרבּייטער ביי הערשטגאַנגעס פּיעטריקאָווער 116, לינקס, צווייטער איינגאַנג פּערטער. 7098

עס ווערט געזוכט גוטע קוואַליפיצירטע קאַסטאָן-שטריקער און קאַסטאָן-קעטלערן צום לאָנציערען פּראַקטישע סחורה. קאָסטאָן-רעפּאַראַטורן אויף פּערטיגע סחורה אין צום פּאַקן. פּאָרשטעלן זיך אין אַדמיניסטראַציע פון דער צייטונג אונטער „קאָסטאָן".

אַנאָנסען-פּרייזן: ...

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg

Czcionkami i druk. rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.

Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman